

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

Katedra veřejné správy

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Veřejný prostor

Předkládá: Bc. Simona Dobrovolná

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Tomáš Louda, CSc.

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
Fakulta právnická
Akademický rok: 2022/2023

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Bc. Simona DOBROVOLNÁ**
Osobní číslo: **R21N0012P**
Studijní program: **N0421A220001 Veřejná správa**
Téma práce: **Veřejný prostor**
Zadávací katedra: **Katedra veřejné správy**

Zásady pro vypracování

Teoretická část

- Definice veřejného prostoru
- Veřejný prostor v zahraničí
- Legislativní úprava veřejného prostoru
- Veřejné prostranství
- Typy veřejného prostoru

Praktická část

- Analýza veřejného prostoru města Nymburk

Rozsah diplomové práce:
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam doporučené literatury:

- Dvořáková, Vladimíra (ed.): Evropeizace veřejné sféry
- Kalný, Miroslav: Soukromý zájem ve veřejném prostoru
- Kratochvíl, Petr (ed.): Architektura a veřejný prostor
- Kratochvíl, Petr: Městský veřejný prostor
- Kratochvíl, Petr (ed.): Veřejný prostor v ohrožení?
- Pospěch, Pavel: Od veřejného prostoru k nákupním centrům
- Liberdová, Eva: Řešení veřejných prostranství a budov
- Spalová, Barbora; Trebická, Ivana & Umlauf, Václav: Ruprechtice: Veřejný prostor podle mentálních map
- Štencel, Václav; Šonský, Drahošlav & Souček, Vladimír: Architektonické úpravy veřejných prostranství
- České vysoké učení technické v Praze (kolektiv): Perspektivy území. III, Veřejné prostory a prostranství
- Univerzita Palackého v Olomouci (kolektiv): Bilance. Umění ve veřejném prostoru Olomouce v letech 1945–1989

Vedoucí diplomové práce: **JUDr. Tomáš Louda, CSc.**
Katedra veřejné správy

Datum zadání diplomové práce: **31. března 2022**

Termín odevzdání diplomové práce: **31. března 2023**

JUDr. et PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.
děkan

JUDr. Tomáš Louda, CSc.
vedoucí katedry

V Plzni dne 31. srpna 2022

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Veřejný prostor“ zpracovala samostatně a že jsem vyznačila prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpala způsobem pro vědeckou práci obvyklým.

V Nymburce, dne 29. března 2023

.....

Bc. Simona Dobrovolná

Poděkování:

Tímto bych především chtěla poděkovat vedoucímu této diplomové práce JUDr. Tomáši Loudovi, CSc. za poskytnutí cenných rad, věcných připomínek a také za čas, který mi věnoval v rámci konzultací.

Dále bych chtěla poděkovat všem respondentům za vyplnění dotazníku, který měl klíčový význam při zpracování průzkumu v rámci praktické části této práce. Zvláštní poděkování za podporu náleží mé rodině a blízkým přátelům.

OBSAH

ÚVOD	7
1. IDENTIFIKACE POJMU VEŘEJNÝ PROSTOR	8
2. PŘÍSTUPY VEŘEJNÉHO PROSTORU	9
3. VEŘEJNÁ SFÉRA	10
3.1. HABERMASOVO POJETÍ VEŘEJNÉ SFÉRY.....	10
3.2. EVROPSKÁ VEŘEJNÁ SFÉRA.....	11
4. ZAHRANIČNÍ KONCEPCE VEŘEJNÉHO PROSTORU	13
4.1. NĚMECKO.....	13
4.2. SPOJENÉ KRÁLOVSTVÍ.....	13
4.3. SPOJENÉ STÁTY.....	14
4.4. ŠVÝCARSKO.....	15
5. VEŘEJNÁ PROSTRANSTVÍ	15
5.1. DEFINICE.....	16
5.2. LEGISLATIVNÍ ÚPRAVA.....	16
5.3. ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ.....	19
5.4. HISTORICKÉ PROMĚNY MĚSTSKÝCH VEŘEJNÝCH PROSTRANSTVÍ.....	21
5.5. TYPY VEŘEJNÝCH PROSTRANSTVÍ.....	23
5.6. VEŘEJNÉ PROSTRANSTVÍ V SOUKROMÉM VLASTNICTVÍ.....	28
5.7. FAKTORY OHROŽUJÍCÍ VEŘEJNÁ PROSTRANSTVÍ.....	29
6. VEŘEJNÁ PROSTRANSTVÍ MĚSTA NYMBURK	31
6.1. MĚSTO NYMBURK.....	31
6.2. ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ.....	33
6.3. VEŘEJNÁ ZELEŇ.....	35
6.4. PARKY.....	35
6.5. MÍSTNÍ KOMUNIKACE.....	41
6.6. NÁMĚSTÍ PŘEMYSLOVCŮ.....	42
6.7. VEŘEJNÉ OSVĚTLENÍ.....	46
6.8. SWOT ANALÝZA VEŘEJNÝCH PROSTRANSTVÍ.....	48
6.9. DOSAVADNÍ ROZVOJ VEŘEJNÝCH PROSTRANSTVÍ.....	49
6.10. KOMUNIKACE MEZI MĚSTEM A OBYVATELI VE VĚCI KVALITY VEŘEJNÉHO PROSTRANSTVÍ.....	53
7. PRŮZKUM KVALITY VEŘEJNÝCH PROSTRANSTVÍ MĚSTA NYMBURK Z POHLEDU MÍSTNÍCH OBYVATEL	57
7.1. CÍLE PRŮZKUMU.....	57
7.2. METODIKA.....	57
8. VÝSLEDKY PRŮZKUMU A JEJICH VÝKLAD	59
8.1. IDENTIFIKAČNÍ ZNAKY RESPONDENTŮ.....	59
8.2. VÝSLEDKY DÍLČÍCH OTÁZEK II. ČÁSTI DOTAZNÍKU.....	61
8.3. VÝSLEDKY DÍLČÍCH OTÁZEK III. ČÁSTI DOTAZNÍKU.....	76
8.4. SHRNUTÍ VÝSLEDKŮ PRŮZKUMU.....	81
ZÁVĚR	83
RESUMÉ	85
POUŽITÁ LITERATURA	86
SEZNAM OBRÁZKŮ	93
SEZNAM TABULEK	94
SEZNAM GRAFŮ	95
SEZNAM PŘÍLOH	96

ÚVOD

Předmětem teoretické části této práce bude koncept veřejného prostoru, jehož problematiku představuje především různý výklad ze strany české i zahraniční odborné literatury, kterému doposud není věnována dostatečná pozornost. Tato část práce se proto pokusí jeho pojetí blíže upřesnit a dále se bude stěžejně zabývat jeho příbuznou koncepcí veřejného prostranství, která bude prvotně definována a následně podrobně rozebrána. Rozbor se bude týkat například legislativní úpravy, územního plánování, typů veřejných prostranství a faktorů, které tyto místa ohrožují.

Vzhledem k faktu, že veřejná prostranství jsou veřejným statkem zřízeným pro účely veřejného užívání, je nezbytné, aby byla veřejnost se stavem těchto prostorů spokojena. V rámci praktické části proto bude proveden průzkum kvality veřejných prostranství z pohledu obyvatel zvoleného města Nymburk. V souvislosti s průzkumem bude praktické části předcházet část práce popisující stav veřejných prostranství zvoleného města, jako například stav veřejné zeleně, parků, centrálního náměstí, komunikací atd.

Práce bude následně zaměřena na předmětný průzkum, jehož výstupem bude identifikace míst, které se podle mínění místních obyvatel nachází v méně kvalitním stavu, a především posouzení spokojenosti obyvatel s celkovým stavem veřejných prostranství města Nymburk a také s jeho dílčími typy. Zhotovené podklady budou po vyhodnocení poskytnuty vedení města k možnému dalšímu zpracování.

1. IDENTIFIKACE POJMU VEŘEJNÝ PROSTOR

Pro snadnější porozumění pojetí veřejného prostoru je nezbytné prvotně definovat samotné pojmy „veřejný“ a „prostor“. Pojem „veřejný“ definuje *Slovník spisovného jazyka českého* z čtyř možných perspektiv, které se odlišují podle významu, v němž se tento pojem užívá. Za pojem „veřejný“ tedy označuje:

- 1) *„Konaný, dějící se za účasti širšího obecnstva, mající možnost účasti všech.*
- 2) *Určený pro všechny, patřící, sloužící všem, jsoucí majetkem všech.*
- 3) *Veřejnosti se týkající, ve veřejnosti obecně rozšířený, známý.*
- 4) *Týkající se života společnosti, souvisící s organizovanou činností.“*

Termín „prostor“ tento slovník popisuje ze tří možných perspektiv.

- 1) *„Prostředí, místo žádnými rozměry blíže neomezené, neohraničené, nevymezené.*
- 2) *Prostředí, místo omezené rozměry, vůbec nějak blíže vymezené.*
- 3) *Prostor jako pouhý rozměr.“¹*

Podle řady odborníků je veřejný prostor dělen na dva základní typy z hlediska své existencionální povahy, a to na prostor pouze hmotný, tj. veřejná prostranství a prostor představující místo, ve kterém se odehrávají diskuse ovlivňující politické jednání, tj. veřejná sféra.

Veřejnými prostranstvími se podle české legislativní úpravy rozumí *„všechna náměstí, ulice, tržiště, chodníky, veřejná zeleň, parky a další prostory přístupné každému bez omezení“*.² Jedná se tedy pouze o prostory materiální povahy, které byly uměle vytvořené. Veřejná sféra je naopak prostor společenského života, v němž se jednotlivci scházejí za účelem diskuse a identifikace společenských problémů. Tyto debaty probíhají převážně prostřednictvím:

- a) hromadných sdělovacích prostředků – noviny, rádio, televizní vysílání apod.;
- b) politických setkání;
- c) akademických prací;

¹ *Slovník spisovného jazyka českého* [online]. Praha: Ústav pro jazyk český, c 2011 [cit. 2022-10-07]. Dostupné z: <https://ssjc.ujc.cas.cz/search.php?db=ssjc>

² ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon o obcích (obecním zřízení). In: *Sbírka zákonů*. Praha: Parlament, 2000, ročník 2000, částka 38, číslo 128. Dostupné také z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2000&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=12>

- d) sociálních médií – Facebook, Twitter nebo Instagram apod. a
- e) vládních politických dokumentů.³

2. PŘÍSTUPY VEŘEJNÉHO PROSTORU

V rámci veřejného prostoru existují tři různé přístupy jeho vnímání. První z těchto přístupů vychází ze sociologických, filozofických a politologických teorií. Tyto vědní disciplíny se zabývají jeho smyslem. Veřejný prostor vnímají jako místo, ve kterém dochází k různým sociálním interakcím a v němž jedinec vnímá sám sebe jako součást širší společnosti. Tyto vědní teorie nekladou důraz na fyzickou podobu prostoru ale naopak na ostatní sociální aspekty, které jej utvářejí. Na veřejný prostor tedy pohlížejí spíše jako na veřejnou sféru, ve které dochází k politickým či jiným veřejným diskusím.

Stejně tento přístup vnímá německá filozofka Johanna Arendtová, která veřejný prostor ve svém díle *Vita activa* definuje jako místo, v němž se jedinci navzájem odlišují a tím prokazují svou jedinečnost. Ve společnosti pak podle ní probíhají vzájemné interakce a chápe ji jako protiklad prostoru, ve kterém se odehrává soukromý život. Veřejný prostor je mj. podle Arendtové identický s politickou sférou, jelikož v něm vzniká potenciál moci.⁴

Druhý přístup se zaměřuje na aktivity vykonávané ve veřejných prostranstvích. Podle typu veřejného prostranství se aktivity odlišují např. v parcích se mohou lidé věnovat sportu či rekreaci, na náměstí mohou být účastníky kulturního dění nebo na chodníku může být za aktivitu považována i prostá chůze. Některé činnosti mohou být v určitých místech zakázány např. vjezd motorových vozidel do prostoru parku. Poslední přístup se zabývá hmotnou podobou veřejného prostoru, tedy jeho ztvárněním.⁵

³ Veřejný prostor. *Katedra urbanismu a územního plánování* [online]. Praha: Katedra urbanismu a územního plánování, Fakulta stavební ČVUT, c2011 [cit. 2022-09-28]. Dostupné z: <http://www.uzemi.eu/pojmy/verejny-prostor>

⁴ ARENDTOVÁ, Hannah. *Vita activa*. Praha: Oikoymenh, 2008. ISBN 978-80-7298-185-4. str. 388

⁵ KRATOCHVÍL, Petr. *Městský veřejný prostor*. Praha: Zlatý řez, 2015. ISBN 978-80-88033-00-4. str. 11-12

3. VEŘEJNÁ SFÉRA

V 18. století došlo poprvé k rozlišení pojmů „názor, názor veřejnosti a veřejné mínění“, což vedlo k utvoření první koncepce veřejné sféry.

Z obecného hlediska je veřejná sféra vnímána jako prostor sociální neboli společenský, v němž jedinci vyjadřují své názory prostřednictvím debaty o různých problémech, které jsou předmětem veřejného zájmu. Prostřednictvím této diskuse se pak vytvářejí řešení kolektivního charakteru. Veřejná sféra tedy představuje prostor, v němž probíhá společenská komunikace o politických problémech.

Prostor pro zveřejnění těchto názorů poskytují v moderní době převážně místa politických setkání. Významnou úlohu mají také média sdílející přenos informací pro širokou škálu veřejnosti, jenž je do dané problematiky zainteresována. Tato média představují hromadné sdělovací prostředky, jako jsou televizní vysílání, rozhlas, tiskovina a v neposlední řadě, dnes nejsledovanější, internetová zpravodajství a sociální sítě (Twitter, Facebook apod.). Prostor pro různé politické debaty mohou poskytovat také akademické práce nebo vládní politické dokumenty.

V České republice se pojem veřejná sféra vyskytuje zřídka. Oproti tomu v jiných zemích, zejména v Německu a v USA je tento pojem v oblasti sociologie značně rozšířen. V anglicky mluvících zemích se veřejná sféra označuje jako tzv. „public sphere“, což je doslovným překladem veřejné sféry do českého jazyka. V Německu je tato sféra označována pouhým výrazem „veřejnost/publicita“ (něm. „öffentlichkeit“).

3.1. Habermasovo pojetí veřejné sféry

Stěžejním výzkumem, který započal studii moderní veřejné sféry, byl výzkum německého neomarxistického sociologa a filozofa Jürgena Habermase. Dílo nese název *Strukturální proměna veřejné sféry (Strukturwandel der Öffentlichkeit)* a bylo vydáno v roce 1962.

Habermas tento prostor ve svém díle definoval jako sféru společenského života, v níž každý občan může diskutovat o různých problémech bez omezení mocenských (státních) sil, přičemž tato diskuse probíhá prostřednictvím racionálních argumentů. Prostor společenského života bývá považován za materiální ohnisko veřejného mínění, jelikož právě v tomto prostoru vzniká.

Podle Habermase veřejnou sféru představuje každá diskuse probíhající mezi jednotlivci shromážděnými za účelem vytvoření veřejného orgánu (veřejnosti), v němž neomezeně projevují své názory ve věcech veřejného zájmu.

Za zvláštní druh veřejné sféry považuje veřejnou sféru politickou, která se oproti předchozí odlišuje v předmětu diskuse. V politické sféře je podle Habermase debata zaměřena pouze na okruh záležitostí souvisejících s činností státu a politickou praxí. Veřejná sféra jako taková naopak zahrnuje diskuse ohledně všech záležitostí týkajících se veřejného zájmu.

Přestože je stát vykonavatelem státní moci, není součástí politického veřejného prostoru. Státní moc bývá spíše považována za protiklad všeho ztotožňujícího se s veřejnou sférou. Veřejné diskuse probíhající ve veřejné sféře by měly demokratickým způsobem umožňovat kontrolu státních aktivit, čemuž napomáhá princip tzv. „veřejné informovanosti“, tj. požadavek veřejně přístupných záznamů o tom, jaké právní kroky daný stát realizuje. Na tomto principu je veřejná sféra zakotvena, jelikož právě dostatečná informovanost přináší prostor k možné veřejné diskusi.⁶

Pojetí Habermasovi veřejné sféry bylo prvním pokusem o klasifikaci formování veřejného mínění, legitimizace státu a demokracie v poválečném světě západní civilizace. Habermasovo pojetí veřejné sféry bývá sociology mnohdy zpochybňováno, jelikož se koncept veřejné sféry neustále vyvíjí.⁷

3.2. Evropská veřejná sféra

Veřejná sféra vzniká také na úrovni mezinárodních společenství. Příklad představuje evropská veřejná sféra, o níž je v posledních letech spekulováno, zdali existuje či nikoliv.

Evropská veřejná sféra je vnímána ze dvou různých přístupů. První z nich chápe tento prostor jako ucelený celek přesahující hranice států, který zahrnuje všechny občany Evropské unie, ať již vystupují v této sféře prostřednictvím

⁶ HABERMAS, Jürgen, Sara LENNOX a Frank LENNOX. The Public Sphere: An Encyclopedia Article. *New German Critique*. Durham, USA: Duke University Press, 1974, (3, Autumn). Dostupné z: doi:10.2307/487737 str. 49-55

⁷ Media Texthack Team. *Media Studies 101: A Creative Commons Textbook* [online]. Victoria, Canada: BCcampus, 2014 [cit. 2023-03-13]. ISBN 978-0-473-28649-1. Dostupné z: <https://opentextbc.ca/mediastudies101/> str. 42-44.

pouhého publika nebo se do veřejných diskusí zapojují. Právě tento přístup je řadu let předmětem spekulací, jelikož existují pochybnosti o tom, zda takováto veřejná sféra může v rámci Evropské unie vůbec existovat. Hlavní argument se opírá o fakt, že se v tomto prostoru nemluví společným jazykem, nesdílí se společná identita a infrastruktura. Podle mnohých odborníků právě kvůli těmto skutečnostem neexistuje předpoklad pro vznik evropské veřejné sféry, z tohoto důvodu je tato sféra z dlouhodobého hlediska vnímána jako pouhá nedosažitelná utopie.

Druhý přístup popisuje evropskou veřejnou sféru jako systém navzájem propojených národních europeizovaných veřejných sfér, ve kterých mohou diskuse probíhat buďto tzv. „face to face“ („tváří v tvář“) anebo „abstraktně“, tzn. účastníci jsou rozprostřeni z prostorového a časového hlediska, tedy komunikace probíhající zejména prostřednictvím internetových komunikačních sítí.

3.2.1. Evropská politická veřejná sféra

Evropskou politickou veřejnou sféru utvářejí:

- a) média – výrazně dominují;
- b) politické strany a
- c) parlamenty – především na národní úrovni.

Americká filozofka a kritická teoretička Nancy Fraserová rozdělila tyto skupiny na silnou a slabou mocenskou veřejnost. Za slabou veřejnost považuje mediální sféru, které se sice podílí na tvorbě veřejného mínění, ale nemá rozhodovací funkci. Přesto mediální sféra může do jisté míry ovlivňovat politická rozhodnutí, a tím se může ze slabšího postavení dostat do silnější pozice. Naopak silné mocenské postavení představují parlamenty, které mají obojí funkci, tj. utvářejí veřejné mínění a rozhodují o předmětných politických otázkách.⁸

3.2.2. Evropská veřejná sféra: nová nabídka pro mladé Evropany

Evropská komise od roku 2020 pořádá každoročně projekt podporující každodenní tvorbu důvěryhodného a podnětného obsahu o aktuálním dění v Evropě. Projekt je určen pro mladé občany Evropské unie. Cílem tohoto projektu

⁸ AUDEL, Katrin a Guido TIEMANN. *Europeanising European Public Spheres*. Brussels, Belgium: European Union, (c) 2020. ISBN 978-92-846-6864-9. DOI 10.2861/795907. Dostupné z: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2020/654628/IPOL_STU\(2020\)654628_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2020/654628/IPOL_STU(2020)654628_EN.pdf), str. 31

je u těchto dětí zvýšit povědomí o činnosti EU, podnítit v nich pocit sdílené evropské identity a propojit je napříč různými zeměmi.⁹

4. ZAHRANIČNÍ KONCEPCE VEŘEJNÉHO PROSTORU

4.1. Německo

V Německu se pro termíny „veřejný prostor“ a „veřejné prostranství“ používá označení „öffentlicher Raum“ a „öffentlicher Grund“. Dosavadní německá legislativní úprava tyto pojmy normativně nedefinuje. Aplikují se zejména k popisu prostorů veřejně přístupných a viditelných z těchto míst; všech prostorů mimo oblast obydlí nebo bývají používány v souvislosti s označením veřejného majetku. Ze širšího hlediska tento pojem označuje všechny prostory, ve kterých probíhají veřejné sociální interakce, zahrnuje tady také veřejnou sféru.

K označení veřejně přístupných míst, která spadají do vlastnictví soukromých subjektů, se v Německu používá termín tzv. „poloveřejný, kvazi-veřejný prostor“ (něm. „halböffentlicher, semi-öffentlicher Raum“). Tato místa představují například nákupní a zábavní centra nebo sportovní stadiony. Hlavní rozdíl mezi poloveřejným a veřejným prostorem je shledáván v tom, že v případě prostoru poloveřejného je vlastník oprávněn omezit či odepřít uživatelům přístup, což v opačné situaci nemůže.

4.2. Spojené království

Označení „veřejný prostor“ (angl. „public space“) legislativa Spojeného království nepoužívá, místo toho vymezuje v zákoně o veřejném pořádku z roku 1986 pojem „veřejné místo“ (angl. „public place“), a to jako jakoukoli pozemní komunikaci nebo jako „*jakékoli místo, na které má v rozhodné době veřejnost nebo jakákoli část veřejnosti přístup, ať už za úplatu, nebo jinak, na základě práva nebo na základě výslovného či implicitního povolení*“.¹⁰

⁹ A European public sphere: a new online media offer for young Europeans. *European Commission* [online]. Brussels, Belgium: European Commission, (c) 2016, 08 July 2022 [cit. 2022-11-23]. Dostupné z: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/funding/european-public-sphere-new-online-media-offer-young-europeans>

¹⁰ SPOJENÉ KRÁLOVSTVÍ. Zákon o veřejném pořádku z roku 1986. Londýn, Spojené království: Parlament Spojeného království, 1986. Dostupné také z: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1986/64/contents/enacted>

Orgány místní správy jsou oprávněny stanovit pravidla užívání veřejných míst v rámci své územní působnosti. Při tvorbě regulace pravidel musejí přitom postupovat v souladu se zákonem svěřenými kompetencemi a také v souladu se základními lidskými právy zakotvenými v zákoně o lidských právech (angl. *The Human Rights Act*) z roku 1998, jedná se zejména o právo na svobodu shromažďování a projevu.

Na pozemky spadající do vlastnictví místní správy se vztahuje právní úprava soukromého vlastnictví. Tyto orgány přesto nejsou oprávněny nikoho omezit či vyloučit z užívání veřejně přístupných míst.

4.3.Spojené státy

Ve Spojených státech se v legislativní úpravě aplikuje též termín „veřejné místo“. Užívání těchto míst upravují právní předpisy na úrovni obcí například chicagský městský zákoník formuluje veřejné místo jako veřejnou cestu či jakékoli jiné místo přístupné veřejnosti i je-li takovéto místo ve vlastnictví soukromého subjektu. Dallaský a newyorský městský zákoník definuje pak veřejné místo z širšího hlediska jako jakékoli místo, na které má veřejnost přístup, tj. ulice, dálnice, parky, pozemní komunikace, včetně chodníků ale také školy, nemocnice, obchody apod.

Ve Spojených státech jsou typicky vlastníky veřejných prostorů orgány místní správy nebo soukromé subjekty vlastníci přilehlý pozemek vázaný věcným břemenem veřejného užívání. Stejně jako ve Spojeném království, měly původně veřejné orgány stejné pravomoci jako vlastníci soukromých pozemků a mohly tak omezovat či zakazovat veřejnosti užívání veřejných míst. V roce 1939 Nejvyšší soud rozhodl, že zákaz politických shromažďování na veřejně přístupných místech porušuje právo na svobodu shromažďování podle prvního dodatku Ústavy, a z tohoto důvodu jsou nařízení zakazující či omezující tuto činnost neplatná.

K otázce veřejné sféry Nejvyšší soud Spojených států rozvinul pojem „veřejné fórum“, které představuje součást veřejného prostoru, v němž se lidé shromažďují za účelem diskuse.

4.4. Švýcarsko

Švýcaři nepoužívají termíny „veřejný prostor“ ani „veřejné místo“ ale označují takovéto místo jako tzv. „místo/nemísto“ (něm. „ein ort/un lieu“). Švýcarská legislativní úprava v některých zákonech pracuje s pojmy „veřejné prostranství“ a „veřejné ulice a náměstí“ ale právně je nedefinuje. Užívání veřejných míst, stejně jako v České republice a v dalších zemích, regulují právní předpisy na úrovni obcí.¹¹

5. VEŘEJNÁ PROSTRANSTVÍ

Prostory dělíme podle předmětu vlastnictví na soukromé a veřejné. Pro soukromé prostory je pravidlem, že mají omezený okruh uživatelů, tj. mohou je užívat pouze osoby k tomu oprávněné vlastníkem. Naopak veřejná prostranství jsou zpřístupněna každému uživateli bez omezení, mohou ale být ze zvláštních důvodů veřejnosti krátce uzavřeny např. z důvodu rekonstrukce, revitalizace, pořádání kulturní akce apod.

Veřejná prostranství vznikají buďto z iniciativy obce, a tedy z jejího rozpočtu nebo je mohou financovat soukromé subjekty. Vlastníky veřejných prostranství bývají zpravidla veřejné orgány, zřídka kdy jsou veřejná prostranství v soukromém vlastnictví, přesto spadá-li toto prostranství do vlastnictví soukromého subjektu, pak je vlastník povinen toto místo udržovat a spravovat. V opačném případě má údržbu a správu na starost obecní úřad.

Kvalitu veřejných prostranství do značné míry ovlivňují jejich uživatelé. Problémové jedince představují vandalové, kteří tyto místa úmyslně znehodnocují např. v podobě graffiti na fasádách nebo poškozováním mobiliářů, tj. laviček, odpadkových košů atd. Dalšími problémovými uživateli jsou tuláci a bezdomovci obtěžující žebrotou kolemjdoucí uživatele. Toto chování je pro řadu lidí nepříjemné, a proto se raději místům, ve kterých tyto osoby pobývají, pokoušejí vyhýbat. Negativní dopad mají také uživatelé, kteří svévolně po zemi pohazují odpadky, jelikož tím znehodnocují atraktivitu těchto míst.¹²

¹¹ MOECKLI, Daniel. *Exclusion from Public Space: A Comparative Constitutional Analysis*. New York: Cambridge University Press, c 2016. ISBN 978-1-107-15465-0. str. 48-55

¹² Co je veřejný prostor a kdo jej utváří?. *Mediální a komunikační servis Říčany, o.p.s.* [online]. Říčany: Mediální a komunikační servis Říčany, (c) 2022, 3. 3. 2017 [cit. 2022-09-28]. Dostupné z: <https://www.maks-ricany.cz/maks/co-je-verejny-prostor-a-kdo-jej-utvari>

5.1. Definice

Definice veřejné prostranství je zakotvená v § 34 zákona č. 128/2000 Sb., zákon o obcích (obecní zřízení). Podle tohoto ustanovení se veřejným prostranstvím rozumí *„všechna náměstí, ulice, tržiště, chodníky, veřejná zeleň, parky a další prostory přístupné každému bez omezení, tedy sloužící obecnému užívání, a to bez ohledu na vlastnictví k tomuto prostoru.“*¹³

Evropská komise v jednom ze svých článků za veřejný prostor pokládá *„prostor, který je kdekoli přístupný ke shromažďování lidí na veřejném základě. To zahrnuje veřejná náměstí, tržiště, památky, parky, veřejné pláže, břehy řek a také chodníky a ulice.“*¹⁴ Tato formulace veřejného prostoru je tedy obdobnou definicí veřejného prostranství české legislativní úpravy.

5.2. Legislativní úprava

5.2.1. Zákon České národní rady o místních poplatcích

Zákon č. 565/1990 Sb., České národní rady o místních poplatcích byl jedním z prvních zákonů, který ve svých ustanovení aplikoval pojem „veřejné prostranství“. Ve svém úvodním ustanovení v § 1, které zmocňuje obec k ukládání místních poplatků, v písmeni c) uvedl, že obec je oprávněna ukládat poplatky za užívání veřejného prostranství.

Pravidla pro ukládání poplatků za užívání veřejného prostranství blíže specifikoval v § 4, podle kterého je možné vybírat poplatky pouze jedná-li se o zvláštní užívání těchto prostranství fyzickými nebo právníckými osobami. Zvláštním užíváním se přitom podle tohoto zákona rozumí *„výkopové práce, umístování dočasných staveb a zařízení sloužících pro poskytování prodeje a služeb, umístování stavebních nebo reklamních zařízení, zařízení cirkusů, lunaparků a jiných obdobných atrakcí, umístování skládek, vyhrazení trvalého parkovacího místa a užívání tohoto prostranství pro kulturní, sportovní a reklamní akce nebo potřeby tvorby filmových a televizních děl“*, přičemž tento zákon

¹³ ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon o obcích (obecním zřízení). In: *Sbírka zákonů*. Praha: Parlament, 2000, ročník 2000, částka 38, číslo 128. Dostupné také z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2000&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=12>

¹⁴ The Future of Cities. *European Commission: official website* [online]. Brussels, Belgium: European Union, © 1995-2022 [cit. 2022-07-30]. Dostupné z: <https://urban.jrc.ec.europa.eu/thefutureofcities/space-and-the-city#the-chapter>

vylučuje povinnost platit poplatků z akcí, jejichž celkový výnos je poskytnut na charitativní či veřejně prospěšné účely.

Z povinnosti platby poplatků za vyhrazení trvalého místa k parkování osvobozuje ve třetím odstavci osoby, jež jsou držiteli průkazu ZTP (osoby zvlášť tělesně postižené) či ZTP/P (osoby zvlášť tělesně postižené s průvodcem). V posledním odstavci tohoto ustanovení je upravena sazba za užívání veřejného prostranství, kdy je stanovena výše poplatku maximální částkou 10 Kč, a to za každý započtený metr čtvereční užívané plochy. Tato částka se může vyšplhat až do desetinásobku v případě reklamního či prodejního zařízení nebo provozování lunaparků a jiných atrakcí. Splatnost tohoto poplatku určuje obec individuálně, a to za týdenní, měsíční či roční pronájem.¹⁵

5.2.2. Zákon o obcích

Zákon o obcích je jedním ze stěžejních právních předpisů, který pojednává o veřejných prostranstvích, jelikož v § 34 tento pojem normativně definuje – viz výše.

Pojem „veřejné prostranství“ se dále nalézá v § 10, který zmocňuje obce v samostatné působnosti k vydávání obecně závazných vyhlášek, prostřednictvím kterých jsou oprávněny ukládat povinnosti v rámci své územní působnosti. Obec je dále zmocněna na některých veřejných prostranstvích zakázat určité činnosti, které jsou v rozporu s dobrými mravy nebo by mohly jakkoli ohrozit bezpečnost, zdraví či majetek. Obce jsou též oprávněny ukládat povinnosti k zajištění udržování čistoty veřejných prostranství.

Zákon o obcích se zabývá v několika svých ustanovení mj. značením těchto míst, přičemž rozhodovat o názvech částí obcí, ulic a jiných veřejných prostranství přísluší obci v samostatné působnosti (§ 28), a to konkrétně zastupitelstvu obce (§ 84 odst. 2 písm. s). Názvy veřejných prostranství musí být evidovány v Registru územní identifikace, adres a nemovitostí. Dojde-li k jakékoli změně v názvu musí být o této skutečnosti učiněn zápis v příslušném registru (§ 28 odst. 3).

Přestupku se může dopustit fyzická či právnická osoba, která „úmyslně poškodí, odstraní nebo zakryje tabulku s označením ulice nebo jiného veřejného prostranství“ (§ 66). Za tento přestupek lze uložit pokutu v maximální výši

¹⁵ ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon České národní rady o místních poplatcích. In: *Sbírka zákonů*. Praha: Česká národní rada, 1990, ročník 1990, částka 92, číslo 565. Dostupné také z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=1990&typeLaw=zakon&what=Rok>

200 000 Kč. Za přestupek může být obviněna též právnická či fyzická osoba, která „*neudrží čistotu a pořádek na pozemku, který užívá nebo vlastní, a tím naruší vzhled obce*“. Pokuta za tento druh přestupku může být stanovena až ve výši 500 000 Kč. O přestupcích proti veřejnému pořádku rozhoduje obecní úřad.¹⁶

5.2.3. Stavební zákon

Novela stavebního zákona účinného od roku 2023 v § 10 odst. 1 písm. e) definuje veřejné prostranství jako jednu z částí veřejné infrastruktury, tj. „*pozemky, stavby a zařízení sloužící veřejné potřebě*“.

Tento zákon dále upravuje požadavky na vymezení pozemků veřejných prostranství (§ 141). Tyto pozemky musí být vymezeny tak, aby „*vytvářely prostupný spojitý systém odpovídající charakteru území a potřebám života lidí, přispívaly obytné kvalitě a významu místa a omezovaly dopady oteplování a sucha, zejména možnosti vsakování vody a výsadby stromů a další veřejné zeleně*“. Zároveň musí být uspořádány způsobem zajišťující jejich obsluhu, dostupnost a prostupnost pro chodce, popř. cyklisty, in-line bruslaře atd.

Konstrukce pochozích ploch musí také vyhovovat osobám s omezenou schopností pohybu nebo orientace, tj. osoby v pokročilém věku, těhotné ženy, děti do věku tří let a osoby trpící buď zrakovým, sluchovým nebo jiným tělesným postižením.¹⁷

5.2.4. Vyhláška o obecných požadavcích na využívání území

Vyhláška č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území je prováděcí vyhláškou ke stavebnímu zákonu. Podle této vyhlášky (§ 3 odst. 6) je obecným požadavkem při vymezení ploch veřejného prostranství „*vytvářet a chránit bezpečně přístupná veřejná prostranství v zastavěném území a v zastavitelných plochách, chránit stávající cesty umožňující bezpečný průchod krajinou a vytvářet nové cesty, je-li to nezbytné*“.

¹⁶ ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon o obcích (obecním zřízení). In: *Sbírka zákonů*. Praha: Parlament, 2000, ročník 2000, částka 38, číslo 128. Dostupné také z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2000&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=12>

¹⁷ ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon stavební zákon. In: *Sbírka zákonů*. Praha: Parlament, 2021, ročník 2021, částka 124, číslo 283. Dostupné také z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=124&typeLaw=zakon&what=Cislo_castky

V § 7 se zabývá vymezením ploch veřejných prostranství. Podle tohoto odstavce se tyto plochy „*obvykle samostatně vymezují za účelem zajištění podmínek pro přiměřené umístění, rozsah a dostupnost pozemků veřejných prostranství a k zajištění podmínek pro jejich užívání v souladu s jejich významem a účelem*“.

Druhý odstavec formuluje plochy veřejných prostranství jako „*stávající a navrhované pozemky jednotlivých druhů veřejných prostranství a další pozemky související dopravní a technické infrastruktury a občanského vybavení, slučitelné s účelem veřejných prostranství*“. Dále upravuje podmínky vymezení těchto ploch podle, kterých připadá „*na každé dva hektary zastavitelné plochy bydlení, rekreace, občanského vybavení anebo smíšené obytné se vymezuje s touto zastavitelnou plochou související plocha veřejného prostranství o výměře nejméně 1000 m²*“.

Nově rozšířený třetí odstavec doplňuje členění ploch veřejného prostranství na plochy všeobecné a jiných veřejných prostranství.¹⁸

Tato vyhláška také upravuje (§ 22) nejmenší možnou šířku veřejných prostranství, jejichž součástí představuje pozemní komunikace. Jedná-li se o pozemek, na kterém stojí bytový dům musí být zpřístupněno nejméně 12 m šířky a 8 m u pozemku rodinného domu, jestliže je pozemní komunikace jednosměrného provozu bude dostatečné v prvním případě zpřístupnění 10,5 m a v druhém případě 6,5 m šířky.¹⁹

5.3. Územní plánování

Územní plánování představuje nástroj veřejné správy, který napomáhá rozvoji a ochraně hodnot určitého území. Právní regulace tohoto pojmu se nalézají ve stavebním zákoně (zákon č. 183/2006 Sb.) a dalších příslušných prováděcích právních předpisech. Podle tohoto zákona se územním plánováním rozumí „*trvalá, soustavná a komplexní činnost orgánů územního plánování a stavebních úřadů,*

¹⁸ ČESKÁ REPUBLIKA. Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2021, ročník 2021, částka 159, číslo 360. Dostupné také z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2000&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=12>

¹⁹ ČESKÁ REPUBLIKA. Vyhláška o obecných požadavcích na využívání území. In: *Sbírka zákonů*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2006, ročník 2006, částka 163, číslo 501. Dostupné také z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=163&typeLaw=zakon&what=Cislo_castky

zaměřená na naplňování cílů územního plánování a naplňování úkolů územního plánování“.²⁰

Naplňování úkolů a cílů územního plánování je realizováno pomocí tzv. „nástrojů územního plánování“. Stavební zákon vymezuje devět takovýchto nástrojů, a to:

- 1) územně plánovací podklady – dále rozděleny na územně analytické podklady a územní studie;
- 2) politiku územního rozvoje;
- 3) územně plánovací dokumentaci – dále rozdělenou na zásady územního rozvoje, územní plán a regulační plán;
- 4) zastavěné území;
- 5) územní rozhodnutí;
- 6) územní souhlas;
- 7) územní opatření;
- 8) územně plánovací informace a
- 9) závazné stanovisko orgánu územního plánování.²¹

Nejdůležitější nástroj územního plánování představuje, v rámci veřejného prostranství, územně plánovací dokumentace. Nejčastější její formou je územní plán, jehož legislativní úprava je zakotvena v § 43–60. Rozhodovat o vydání územního plánu přísluší zastupitelstvu obce a je vydáván pro celou územní působnost. Územní plán není právním předpisem ani rozhodnutím, jedná se o opatření obecné povahy, které je vydáváno podle zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu. Prostřednictvím tohoto plánu se stanovuje urbanistická koncepce, tj. plošné a prostorové uspořádání obce, dále uspořádání krajiny a koncepce veřejné infrastruktury. Mj. vymezuje zastavěné území, plochy a koridory. Prostřednictvím územního plánování jsou tedy utvářena také veřejná prostranství.²²

²⁰ TUŠER, Jaroslav. *Obec a územní plánování: postavení a činnost obcí v územním plánování* [online]. Vydání: čtvrté. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, odbor územního plánování, 2019 [cit. 2022-08-23]. ISBN 978-80-7538-216-0. Dostupné z: <https://www.uur.cz/media/jo0djkgx/obec-a-up-uaur-2019-08-14.pdf>, str. 3

²¹ ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon stavební zákon. In: *Sbírka zákonů*. Praha: Parlament, 2021, ročník 2021, částka 124, číslo 283. Dostupné také z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=124&typeLaw=zakon&what=Cislo_castky

²² ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon správní řád. In: *Sbírka zákonů*. Praha: Parlament, 2004, ročník 2004, částka 174, číslo 500. Dostupné také z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=174&typeLaw=zakon&what=Cislo_castky

5.4. Historické proměny městských veřejných prostranství

Středověká architektura se vyznačovala vysokou hustotou osídlení. Ulice byly v tomto období obvykle krátké, uzavřené, nepravidelně zalomené, různě široké a vytvářely síť přímých postranních ulic navazující na hlavní třídy, které vyúsťovaly na větší veřejná prostranství, jako náměstí nebo tržiště. Takto uspořádaná zástavba měla především obranou a ochranou funkci. Zároveň ale vytvářela prostor, který skýtal řadu nedostatků, jako nerovnoměrné osvětlení nebo nesouvislé a nepodstatné blokové prostory.

Období renesance přineslo v zástavbě řadu změn. Ve vysoké míře se přestavovala středověká prostranství, zejména náměstí a ulice. Na rozdíl od středověku se renesanční společnost pokoušela vytvořit zástavbu řešící provoz a usilovala o zformování města jako většího kompozičního celku. Významné stavby byly z důvodu lepšího optického pohledu situovány čelem k hlavním třídám. Hojně se také zřizovaly doplňkové objekty (kašny, pomníky apod.) a zvýšila se mj. výstavba zeleně, zejména zahrad v oblasti zámků.

Rozkvět veřejné zeleně přineslo nadcházející období baroka, ve kterém se z počátku sázela pouhá stromořadí, později se zezeň stala nepostradatelným doplňkem všech významných objektů například církevních staveb, v jejichž příležitosti byly utvořeny rozsáhlé komplexy zahrad. Pro toto období je charakteristická výstavba monumentálních objektů se značnou hmotností a podlažností staveb. Sídelní zástavba byla obohacena uměleckou výzdobou a různými doplňky. Z kompozičního hlediska, stejně jako renesanční společnost, tak také barokní společnost usilovala o vytvoření souvislého kompozičního celku, v němž měly být zharmonizovány všechny dílčí prvky.

Další rozsáhlejší městská přestavba se uskutečnila v období klasicismu, ve kterém došlo k zakládání velkorysých komunikačních systémů. Hlavní třídy odděloval prostor pro pěší a vozidlový provoz. Ulice byly vybaveny veřejným osvětlením, stromořadím a pro pěší obyvatelstvo byly k dispozici chodníky. V rámci rozvoje města byla významná výstavba hromadného kanalizačního systému, který zhodnocoval obytné objekty. Vybrané ulice se proměnily v promenády, které byly centry veřejné zeleně. Zezeň v klasicismu byla mj. hojně rozšířena o přírodně krajinářské parky, které sloužily jako místa k rekreaci a také pro hygienické účely. V období klasicismu se objevují též první parková náměstí, dětská hřiště a sportoviště.

Industrializace na přelomu 19. a 20. století vyvolala rapidní expanzi měst, zvýšenou hustotu zástavby a podlažnosti staveb, zejména v oblasti sídelních center, což mělo za následek pokles kvality života v těchto lokalitách. Ve velké míře se začaly stavět nájemní domy, skladiště a továrny. Zvyšující se potřeba kvalitnější dopravní infrastruktury, městské hromadné dopravy a vyššího počtu parkovacích ploch měla za následek pokles vizuální podoby ulic a snížení počtu veřejné zeleně, což do značné míry ještě více zhoršilo hygienická kritéria a kvalita života ve městě tím výrazně upadla. V tomto období je kompozice ulic nejasná a postrádá řadu aspektů, jako je zakončení nebo gradace.

Tato nežádoucí situace pokračuje až do poloviny 20. století. Se zhoršujícím se stavem měst roste potřeba tvorby nových urbanistických koncepcí. V reakci vzniká koncept tzv. „funkčního zónování“, který usiluje o oddělení provozu, výroby a soukromého života. Veřejná zeleň se opět dostává na hlavní scénu, vznikají především veřejné parky, které ve městech zlepšují životní podmínky.

V poválečném období dochází k vysoké urbanizaci, z tohoto důvodu se začínají budovat sídliště, která jsou ve větších městech situována převážně na periferiích. Do popředí se znovu dostává zájem o společenský život, a proto se zvyšuje také počet obchodních, sociálních a správních zařízení, zejména v oblasti městských center, ve kterých nahrazují obytné prostory. Technický pokrok sebou nese rozsáhlé úpravy dopravní infrastruktury v podobě zavedení nových systémů podzemních drah, veřejné dopravy a silničních struktur. Vlivem rozvoje dopravního průmyslu roste opět mj. potřeba vyššího počtu parkovacích ploch. Vzhledem k těmto rozsáhlým stavebním úpravám se podoba měst značně proměnila.²³

V současné době je urbanistická koncepce měst převážně ustálená, zřídka dochází k razantnímu pozměnění sídelní struktury. Prostory a objekty ve městě procházejí spíše různými rekonstrukcemi a modernizacemi. Pro zkvalitnění životního prostředí vedení měst zvyšují poměr veřejné zeleně vůči zastavěným plochám. Z problematického hlediska nízkého počtu dostupných prostorů probíhá na veřejných prostranstvích zejména výsadba izolovaných stromků, keříků a okrasných rostlin.

²³ ŠTENCEL, Václav, Vladimír SOUČEK a Drahoš ŠONSKÝ. *Architektonické úpravy veřejných prostranství*. Praha: Státní nakladatelství technické literatury, 1983. ISBN 04-726-83. str. 16-26.

5.5. Typy veřejných prostranství

5.5.1. Náměstí

Většina náměstí se utvářela od počátku vzniku města, a proto bývají označována jako místa tzv. „historické paměti“. Ze sociologického a urbanistického hlediska jsou nejdůležitějšími veřejnými prostranstvími ve městech, jelikož jsou centrálními místy kulturního dění, významných historických objektů, správních zařízení, politických debat a lidského prostorového uvědomění, ve kterém si jedinec vytváří vlastní sociální identitu a je spojen se srdcem městské kultury. Narozdíl od jiných prostranství je pro náměstí typický jeho „trvalost v prostoru“ města.

Francouzský etnolog a antropolog Marc Augé definoval náměstí čtyřmi typologickými vlastnostmi, a to: 1) historickou podstatou místa; 2) vztahovou vlastností obyvatel k tomuto místu; 3) místa utvářeného lidskou identitou a 4) místa se symbolickým významem. Podle těchto vlastností, náměstí tedy představuje jednu z hlavních složek města, ke které mají jeho obyvatelé citovou vazbu, a proto jsou jakékoliv zásahy (např. rekonstrukce či modernizace) do těchto prostorů velmi citlivým tématem.

Náměstí dělíme podle charakteru, významu a hlavní funkce na: parková, tržní, s širokým spektrem vybavenosti a utvořená před významnými objekty. Některá náměstí mohou splňovat více funkcí dohromady. Též mohou být dělena podle způsobu, jakým vznikly. První skupinou jsou náměstí tzv. „historická“, která se formovala od počátku založení města a v České republice jich je převážná většina. Charakteristickou vlastností těchto náměstí je řada symbolických objektů z minulosti např. morové sloupy, kostely, zvonice, sochy atd. nebo podoba budov z různých uměleckých slohů. Druhou skupinu představují náměstí tzv. „uměle“ vytvořená, která vznikla teprve v posledních dekáдах z křižovatek nebo blokových systémů. Uměle vytvořená náměstí jsou mj. označována jako tzv. „neúplná“, jelikož postrádají významné vlastnosti výše definované Augém.

Rakouský urbanista Camillo Sitte se zabýval estetickou stránkou náměstí, přičemž podle něj má ideální náměstí nějaký element překvapení či výjimečnosti; nachází se v uzavřeném a chráněném prostoru; uprostřed náměstí by se měla nacházet volná plocha proto, aby byl možný rozhled na celý prostor; povrch by měl

být tvořen dutou a estetickou dlažbou; pomníky by měly být situovány po obvodu a budovy by měly mít atraktivní fasádu.²⁴

5.5.2. Tržiště

Tržiště je prostor, ve kterém se nachází nabídka širokého sortimentu zboží. Nejčastěji se zde prodávají základní suroviny, tj. maso, ovoce, zelenina apod. Trhy jsou zpravidla pořádány na náměstí nebo mají v obci jiné specifické umístění.

Počátky tržnictví sahají až do období zemědělské revoluce, kdy se začaly utvářet první pracovní profese starověkých společností, například rolnictví nebo řemeslnictví. Z důsledku přebytku řemesel a zemědělských produktů, v této době vznikla první výroba komoditního zboží, které bylo posléze v rámci trhu předmětem prodeje. V 16. století se trhy specializovaly na různé druhy zboží, což dodnes připomínají názvy ulic, které jsou pojmenovány podle druhu zboží, s nímž se na tomto místě kdysi obchodovalo.

5.5.3. Ulice

Ulici je zpravidla tvořena místní komunikací, včetně chodníků a obytnými a jinými stavbami situovanými podél těchto komunikací. Tento typ veřejného prostranství představuje strukturu vzájemně propojených sítí, které jsou nejpodstatnější složkou v organizačním uspořádání města. Hlavní funkcí ulice je zajištění dostupnosti objektů a průchodnosti po městě.

Na ulicích se v minulosti, stejně jako v dnešní době, odehrávala většina společenského a hospodářského života. Společně s rozvojem měst a nárůstem dopravy došlo ke zvýšení počtu ulic, což vedlo k nezbytné potřebě regulace pravidel pro technické parametry přilehlých budov, například byla zavedena pravidla pro zarovnávání fasád nebo byla omezena výška budov, proto aby byly prostory ulic dostatečně osvětleny slunečním svitem.

V 60. letech 20. století došlo k rozsáhlému budování městské dopravní infrastruktury, v důsledku toho byl částečně omezen volný pohyb a hospodářský život. Pro zvýšenou bezpečnost došlo k rozdělení místních komunikací na dva protichůdné jízdní pruhy, zřídily se semaforey, přechody pro chodce a kruhové

²⁴ LÉVY, Bertrand. Urban Square as the Place of History, Memory, Identity. In: Dusica Drazic, Slavica Radisic, Marijana Simu (Ed.). *Memory of the City. Belgrade (Serbie)*. Belgrade : Kulturklammer, 2012. <https://archive-ouverte.unige.ch/unige:19457> str. 156-173

objezdy. Přelom nastává v období 70.–90. let 20. století, ve kterém se společnost znovu zaměřila na lidské měřítko ve městech. Dochází k znovuobjevení veřejného prostranství jako prostoru určeného pro sociální interakce a rekreaci.²⁵

5.5.4. Chodníky

Chodníky jsou nedílnou součástí dalších veřejných prostranství, zejména ulic a náměstí, ve kterých slouží jako prostředek pro zajištění bezpečnosti pěších uživatelů. Chodníky jsou mj. místy veřejného osvětlení, dopravního značení, veřejné zeleně v podobě okrasných květin, keříků nebo stromořadí a mobiliářů, tj. odpadkových košů, laviček, přenosných prodejních stánků apod.

Stavebním materiálem je zpravidla asfalt, dlažební kostky nebo mozaiková dlažba. Některá města v České republice mají specifickou mozaikovou dlažbu například v Praze se nachází tzv. „pražská mozaika“, která skýtá řadu různých vydlážděných ornamentů, jako je tzv. „šachovnice, sedmdesátky s dámou, sedmdesátky (bez dámy), rámy s draky a kříže“.²⁶ Specifickou mozaikovou dlažbu má také město Plzeň, jedná se o tzv. „plzeňskou desku/dlažbu“, kterou představují velké pravidelné žulové kamenné desky pokládané na příčnou průběžnou spáru.²⁷ Stavebním materiálem může být mj. dřevo (např. prkna, trámy, hobliny apod.), okrasné kamínky, šterk nebo tzv. „šlapáky“, tj. oválné úzce zbroušené kameny ze štípaného pískovce. Tyto druhy materiálů bývají voleny především v prostorách parků, z důvodu jejich naturální podoby, prostřednictvím které se snáze docílí efektu splnutí s okolní zelení.

Legislativní úpravou chodníků se zabývá zákon o pozemních komunikacích (č. 13/1997 Sb.), který popisuje chodníky jako součást dálnic, silnic a pozemních komunikacích (§ 12 odst. 1 písm. b). Dále uvádí, že nejedná-li se o samostatné

²⁵ WERF, Jouke van der, ZWEERINK, Kim a TEEFFELEN, Jan van. *The City at Eye Level*. 2. Delft, the Netherlands: Eburon Academic Publishers, (c) 2016. ISBN 978-90-5972-999-5. str. 36-47

²⁶ Mozaiky na chodnicích – znáte jejich názvy?. *Praha Neznámá: průvodce po pražských čtvrtích* [online]. Praha: Praha Neznámá, (c) 2022 [cit. 2022-11-24]. Dostupné z: <https://www.prahaneznamy.cz/jine-zajimavosti/mozaiky-na-chodnicich-znate-jejich-nazvy/>

²⁷ Plzeňská deska. *Křížky a vetřelci: Katalog drobného umění na území Plzně* [online]. Plzeň: Pěstuj prostor, 2015 [cit. 2022-11-24]. Dostupné z: <http://krizkyavetrelci.plzne.cz/katalog/dilo/2298/>

místní komunikace, jsou přilehlé chodníky a chodníky pod podloubími též součástími místních komunikací (§ 12 odst. 4).²⁸

Pravidla pro samotný pohyb po chodníku jsou stanovena v § 53 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů. V rámci tohoto ustanovení je chodec povinen se pohybovat pouze po chodníku, a nikoliv po vozovce. Mj. platí přísný zákaz užívání chodníku pro jiné účastníky provozu na pozemních komunikacích, nežli jsou chodci, tj. cyklisté, inline bruslaři apod.²⁹

Technické požadavky pro zřizování chodníků jsou dány normou Ministerstva pro místní rozvoj, která je vydaná k vyhlášce č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území.³⁰ Podstatnou úlohu v rámci usnadnění pohybu po chodnicích osobám s omezenou schopností pohybu nebo orientace má vyhláška č. 398/2009 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb.³¹

5.5.5. Veřejná zeleň

Zelení označujeme veškerý vegetační povrch země, tedy veškeré rostlinstvo nacházející se na zemi. Termín veřejná zeleň lze definovat jako „*plochy, na nichž převládají přírodní komponenty, a zejména rostlinné porosty*“.³²

Zeleň se člení na krajinnou a sídelní. Sídelní zeleň se nachází uvnitř zastavěných území a dále se dělí podle přístupnosti na soukromou, vyhrazenou a veřejnou. Soukromá zeleň je předmětem vlastnictví soukromých subjektů

²⁸ ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon o pozemních komunikacích. In: *Sbírka zákonů*. Praha: Parlament, 1997, ročník 1997, částka 3, číslo 13. Dostupné také z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2000&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=12>

²⁹ ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů. In: *Sbírka zákonů*. Praha: Parlament, 2000, ročník 2000, částka 98, číslo 361. Dostupné také z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2000&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=12>

³⁰ ČSN 73 6110. Projektování místních komunikací. Praha: Český normalizační institut, c 2006.

³¹ ČESKÁ REPUBLIKA. Vyhláška o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb. In: *Sbírka zákonů*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2009, ročník 2009, částka 129, číslo 398. Dostupné také z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=163&typeLaw=zakon&what=Cislo_castky

³² ŠILHÁNKOVÁ, Vladimíra. *Veřejné prostory jako prostředek pro podporu místního cestovního ruchu*. Vyd. 1. Hradec Králové: Civitas per populi, 2006. ISBN 80-903813-2-4. str. 30

a veřejnosti je nepřístupná, např. zahrada přilehlá k obytnému domu. Vyhrazená zeleň je přípustná pouze omezeně, tzn. za vstup může být vybírán poplatek a zároveň je omezená kapacitně, jedná se například o botanické nebo zoologické zahrady. Veřejná zeleň je naopak plně dostupná všem bez omezení a rozumí se jí všechny veřejně přípustné zelené plochy, rostliny, stromy, keře apod.³³

Veřejná zeleň výrazně ovlivňuje stav životního prostředí ve městě, jelikož zlepšuje kvalitu ovzduší, nezpevněná půda pod ní lépe vsakuje vodu a snižuje negativní elementy, jako hlukovou stopu, prašnost nebo tepelnou mapu.

5.5.6. Parky

Parky jsou typem veřejných prostranství, které ztělesňují zelené plochy pokrývající převážně rostliny a lze je definovat jako „objekty zeleně ztvárněné do charakteristického kompozičního celku o výměře nad 0,5 ha a minimální šířce 25 m“.³⁴ Podle této definice park, jakožto objekt zeleně, představuje prostorově uspořádaný útvar složený z jednoho či více elementů zeleně, tj. rostliny, dřeviny, dřevnaté rostliny apod. Součástí parku jsou zpravidla uměle nebo přirozeně vytvořené stezky, podél kterých se nachází veřejné osvětlení a různé mobiliáře, jako odpadkové koše nebo lavičky. Park může být mj. místem kaváren, dětských a sportovních hřišť nebo některé úseky mohou být vyhrazeny pro účely grilování, pikniků apod.³⁵

Komplex parků významně ovlivňuje kvalitu života ve městě, ve kterém tyto rozlehlé zelené plochy nahrazují chybějící přírodní složku, snižují dopad negativních vlivů na životní prostředí, vyvažují zpevněné povrchy ve městě apod.³⁶ Kromě hygienické a sociální funkce mají parky také rekreační funkci, z tohoto

³³ ŠIMKOVÁ, Hana. *Veřejná prostranství aneb jak udělat veřejný prostor dobře: Implementace Politiky architektury a stavební kultury ČR* [online]. Praha, Brno: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Ústav územního rozvoje, 2019 [cit. 2022-10-11]. ISBN 978-80-87318-75-1. Dostupné z: <https://www.uur.cz/media/lkldo2wd/pa-implementace-2-2-3-2019-03-11.pdf>, str. 27.

³⁴ ČSN 83 9001: Sadovnictví a krajinářství. Praha: Český normalizační institut, c 1999.

³⁵ ŠIMKOVÁ, Hana. *Veřejná prostranství aneb jak udělat veřejný prostor dobře: Implementace Politiky architektury a stavební kultury ČR* [online]. Praha, Brno: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Ústav územního rozvoje, 2019 [cit. 2022-10-11]. ISBN 978-80-87318-75-1. Dostupné z: <https://www.uur.cz/media/lkldo2wd/pa-implementace-2-2-3-2019-03-11.pdf>, str. 27.

³⁶ Program Parky. *Proměny pro města: Jak proměnit park či veřejný prostor* [online]. Praha: Nadace proměny Karla Komárka [cit. 2022-11-08]. Dostupné z: <https://www.promenypro mesta.cz/cz/verejny-prostor/program-parky.html>

důvodu by se v těchto prostorách neměly nacházet žádné rušivé elementy a neměly by být ani místem pořádání hudebních vystoupení a obdobných kulturních akcí, čemuž je mnohdy spíše naopak.³⁷

5.5.7. Veřejné osvětlení

Veřejné osvětlení je nedílnou součástí všech veřejných prostranství. Hlavní funkcí je usnadnit chodcům pohyb po městě v nočních hodinách. Dále poskytuje uživatelům veřejných prostranství pocit bezpečí a slouží také jako prevence vůči kriminalitě. Doposud žádný právní předpis neukládá obci povinnost zřídit veřejné osvětlení, přesto by mělo být, pro výše zmíněné účely, součástí všech typů veřejných prostranství.

Z opačného hlediska obnáší provozování veřejného osvětlení řadu negativ zejména po ekologické a finanční stránce. Značná část obecního rozpočtu plyne na financování spotřebované energie veřejného osvětlení. Podle statistik dosahují tyto náklady na území České republiky částky ve výši téměř 2 miliard korun, přičemž obnova a investice činí další jednu miliardu. Veřejné osvětlení je mj. zdrojem světelného znečištění a má proto negativní dopad na lidské zdraví. Obce by z těchto důvodů měly usilovat o zavedení toho nejehospodárnějších a nejekologičtějších systémů osvětlení.³⁸

5.6. Veřejné prostranství v soukromém vlastnictví

Veřejný prostor v soukromém vlastnictví (angl. „privately owned public spaces“ neboli tzv. „POPS“) musí být ze zákona přístupný veřejnému užívání bez ohledu na to, že se jedná o vlastnictví soukromého subjektu.

Veřejné prostranství může být předmětem vlastnictví soukromých subjektů z historických důvodů, tj. vlastnictví pozemku se předává z generaci na generaci a během tohoto období dojde ke zřízení věcného břemene veřejného užívání. Dalším důvodem je privatizace pozemku veřejného prostranství (např. z důvodu

³⁷ *Principy tvorby veřejných prostranství* [online]. Brno: Kancelář architekta města Brna, 2019 [cit. 2022-11-08]. Dostupné z: <https://kambrno.cz/wp-content/uploads/2019/10/PTVP-full.pdf>, str. 113.

³⁸ PORSENNA o.p.s. *Jak na chytré veřejné osvětlení: Příručka pro města a obce*. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 2017. Dostupné z: <https://www.porsennaops.cz/uploads/media/default/0001/01/f057da44e897bae73e0744968b7c4282c1d7f7c0.pdf>, str. 4.

omezeného množství finančních prostředků veřejných činitelů). Pozemek může být mj. soukromým vlastníkem věnován pro účely veřejného užívání, a tím se z tohoto místa stává veřejné prostranství nebo jeho součást.

Pro soukromé subjekty vlastníci tyto pozemky platí řada omezení vlastnického práva. Veřejné prostranství, jak již bylo zmíněno výše, je oprávněn obecně užívat kdokoli a vlastník je tímto pravidlem vázán, tj. nesmí nikomu v užívání pozemku bránit, např. nemůže daný pozemek zastavět. Další povinností, která vyplývá ze zákona pro vlastníka, je správa a údržba tohoto pozemku například v podobě péče o veřejnou zeleň, odklizení sněhu z cest nebo udržování čistého prostředí.

Soukromé vlastnictví veřejného prostranství přináší řadu konfliktů mezi majitelem a veřejností. Předmětem sporu je zejména otázka obecného užívání, kdy vlastníci odepírají veřejnosti do těchto míst přístup. Současná legislativní úprava se této problematice věnuje pouze okrajově, a proto je nezbytné, aby byl v budoucnu přesněji normativně vymezen okruh pravidel pro soukromé subjekty vlastníci veřejná prostranství, a tím se předcházelo těmto sporům.³⁹

5.7. Faktory ohrožující veřejná prostranství

Ohrožujícím faktorem mohou být necitlivé stavební zásahy, které netvoří součást konceptu veřejného prostranství nebo na něj mohou mít jiným způsobem negativní dopad, například výšková hladina stavby může toto místo zastínit.

Další nebezpečí skýtá nerovnoměrné rozložení péče o veřejná prostranství, kdy z geografického hlediska dochází k rehabilitaci pouze v centrem města a veřejné prostory v okrajových oblastech jsou zanedbávány. Ze sociálního hlediska je v některých obcích kladena vyšší péče o veřejná prostranství ve čtvrtích obydlených elitní vrstvou společnosti. V neposlední řadě může být tento defekt pozorován v lokalitě nedokončených sídlišť, které teprve čekají na zhotovení veřejného prostranství, ale realizace jiných projektů obce je před touto výstavbou upřednostňována.

Vlivem cestovního ruchu bývají historické architektonické objekty stylizovány do idealizované podoby turistům, a tím ztrácejí svou autentičnost.

³⁹ ČERNÍN, Karel. Veřejná prostranství: terra incognita. *Právník*. Praha: Ústav státu a práva AV ČR, 2016, **155**(10/2016). ISSN 0231-6625, str. 803-817.

Cestovní ruch představuje ohrožení také přirozeného dění a lidského chování ve veřejných prostorech, tento negativní projev bývá řadou kritiků označován jako tzv. „disneylandizace“ města. Mj. příval turistů do veřejných prostranství vytlačuje sociální skupiny místních obyvatel, čímž dochází k poklesu dosavadních funkcí těchto míst.

Negativní dopad na veřejná prostranství má rovněž jejich prázdnota nebo působení segregovaných skupin. Tyto úkazy zmenšují atraktivitu předmětných míst. Přítomnost uzavřených skupin také oslabuje otevřenost veřejných prostranství pro ostatní uživatele. Další nebezpečí představuje nadměrná kontrola ze strany policie vykonávaná zejména prostřednictvím čím dál více rozšířených kamerových systémů, což u řady uživatelů ovlivňuje jejich přirozené chování.

Ohrožení skýtá také zvyšující se privatizace těchto míst. Přestože vlastník nemůže nikoho vyloučit z obecného užívání, je schopen prostřednictvím různých komerčních metod nepřímo vytlačovat či omezovat okruh jeho uživatelů.

Nebezpečí pro sociální funkci veřejného prostranství představují mj. prodejní zařízení, jelikož v nich někteří uživatelé tráví většinu času, z důsledku čehož dochází k úpadku sociálních interakcí. Ohrožení veřejných prostorů skýtají v neposlední řadě trendy, jako je nadměrná estetizace či absence veřejných prostranství v oblasti rodinných domů.⁴⁰

⁴⁰ KRATOCHVÍL, Petr. *Městský veřejný prostor*. Praha: Zlatý řez, 2015. ISBN 978-80-88033-00-4, str. 65-76.

6. VEŘEJNÁ PROSTRANSTVÍ MĚSTA NYMBURK

6.1. Město Nymburk

6.1.1. Historie města

Území dnešního města bylo osídleno pravděpodobně již v mladší době kamenné, jak tomu nasvědčuje archeologický nález mohylového hrobu pocházejícího zhruba z roku 3600 př. n. l. Důležitý historický zlom nastává v druhé polovině 13. století, kdy zde Přemysl Otakar II. nechal založit královské město, které se po zbytek středověku stalo jedním z nejvýznamnějších center Českého království. Město během následujících století vzkvétalo až do období třicetileté války v 17. století, kdy bylo několikrát vyplněno saskými vojsky. Svého významu znovu nabylo výstavbou železnice na konci 19. století.

Původní název města byl Svinibrod, patrně jelikož se ještě před založením města na tomto území pásala divoká prasata. Později bylo město přejmenováno na Nymburk. Tento název byl odvozen z německého slova Neuenburch, které v překladu znamená Nový hrad. Německé označení město získalo, jelikož až do 15. století zde žilo převážně německy mluvící osazenstvo.⁴¹

Obr. 1: Nymburské symboly – podélná vlajka

Zdroj: Vlajka podélně. In: Nymburk [online]. Nymburk: Městský úřad Nymburk, c 2022 [cit. 2023-03-17]. Dostupné z: <https://www.mesto-nymburk.cz/vlajka%2Dpodelne/d-9239/p1=9028>

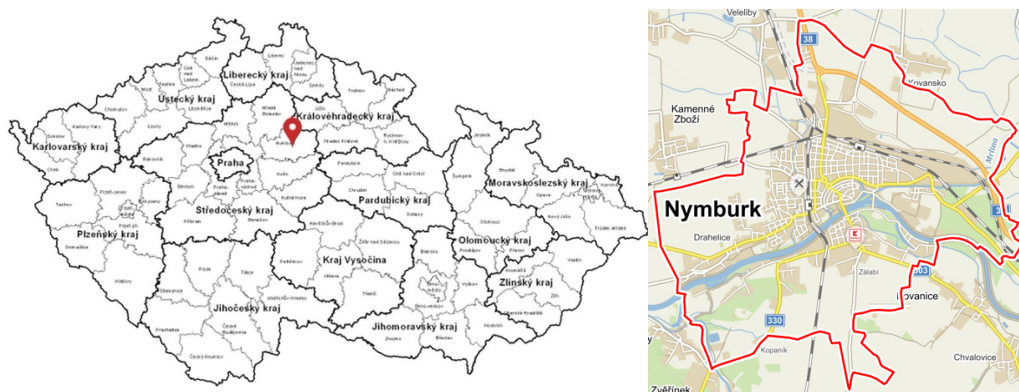
6.1.2. Poloha

Nymburk je okresním městem Středočeského kraje, které se rozléhá podél obou břehů řeky Labe v části středního Polabí a jeho rozloha činí 20,59 km².⁴²

⁴¹ KOCOUREK, Jaroslav. *Nymburk: královské město na Labi*. Nymburk: Ulrych Ivan - Nakladatelství Vega-L, 2018. ISBN 978-80-88072-40-9, str. 11-27.

⁴² Nymburk. *Místopisy.cz: místopisný průvodce po České republice s jedinečnými informacemi na jednom místě* [online]. Valašské Meziříčí: WANET [cit. 2023-03-13]. Dostupné z: <https://www.mistopisy.cz/pruvodce/obec/7310/nymburk/>

Obr. 2, 3 Poloha města Nymburk v rámci území České republiky

Zdroje: Slepá mapa ČR – Vzory ke stažení zdarma. In: *Hotelove.cz* [online]. *Hotelove.cz*, c 2018 - 2020 [cit. 2023-03-17]. Dostupné z: <https://hotelove.cz/slepa-mapa-cr/> a *Mapy.cz: turistické mapy* [online]. Praha: Seznam.cz, 1998 [cit. 2023-03-18]. Dostupné z: <https://mapy.cz/zakladni?x=14.4124000&y=50.0883000&z=11>

6.1.3. Obyvatelstvo

V Nymburce žilo podle údajů Českého statistického úřadu z roku 2020 – 15 117 obyvatel, z hlediska pohlaví se jednalo o 7 227 mužů a 7 890 žen. Podle věkového rozložení ve městě žilo, 2 616 obyvatel představující děti a mladistvé, 9 374 obyvatel v produktivním věku a 3 116 osob v postproduktivním věku. Průměrný věk tamních obyvatel činil 42,5 let a pohyboval se tedy v mezích celostátního průměru, tj. 42,7 let.⁴³

Tab. 1: Věkové složení obyvatelstva

0-14 let	15-64 let	65 let a více	Průměrný věk
2 616	9 374	3 116	42,5 let

Zdroj: *Vývoj obyvatelstva ve městě Nymburk*. Český statistický úřad [online]. Praha: Český statistický úřad [cit. 2023-03-14]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/11240/17829520/Nymburk.pdf/3ddac435-7c0d-45dc-a248-b3914d96a306>

Od roku 1869 se zvýšil počet tamních obyvatel o 4,3násobek. Od roku 1971 byl nejvyšší přírůstek zaznamenán v letech 1979, 1982 a 1983. Naopak k nejvyššímu úbytku došlo v roce 1997 a 2021. V roce 2021 bylo město Nymburk 15. nejlidnatějším městem Středočeského kraje a 87. z celé České republiky.⁴⁴

⁴³ Demografická ročenka měst - 2012–2021: Nymburk. Český statistický úřad [online]. Praha: Český statistický úřad, 31.08.2022 [cit. 2023-03-14]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/142757704/13006621348.pdf/95e2a3cd-ff1c-4f16-8a71-e51f44454cda?version=1.1>

⁴⁴ Vývoj obyvatelstva ve městě Nymburk. Český statistický úřad [online]. Praha: Český statistický úřad [cit. 2023-03-14]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/11240/17829520/Nymburk.pdf/3ddac435-7c0d-45dc-a248-b3914d96a306>

6.2. Životní prostředí

Životní prostředí tvoří nedílnou součást všech veřejných prostranství ve městě a jeho kvalita do značné míry ovlivňuje také vnímání stavu veřejného prostranství jako takového. Správu životního prostředí má ve městě na starost odbor životního prostředí. Do okruhu jeho kompetencí, které souvisejí s veřejným prostranstvím spadá zejména správa – ochrany přírody a krajiny, lesního hospodářství, státní rostlinolékařská, odpadů a ochrany ovzduší.⁴⁵

6.2.1. Ovzduší

V celkovém porovnání hodnot emisí znečišťujících ovzduší se Středočeským krajem a celým územím České republiky, nevykazuje město žádné značné výkyvy. Podle průzkumu z let 2014–2018 došlo k mírnému překročení imisních limitů v případě naměřeného benzo(a)pyrenu (limit $1 \text{ ng}\cdot\text{m}^{-3}$), kdy se hodnoty ve městě pohybovaly v rozmezí $1,5\text{--}1,6 \text{ ng}\cdot\text{m}^{-3}$ a v zázemí města $1,1 \text{ ng}\cdot\text{m}^{-3}$. V souvislosti s vyšší prašností ve městě byly naměřeny také mírně přesahující hodnoty částic PM10. Oproti dalším obcím s rozšířenou působností na území Středočeského kraje dosahovala hodnota oxidu siřičitého naopak příznivých výsledků.

K poklesu hodnot oxidu siřičitého a dalších škodlivých látek znečišťujících ovzduší výrazně přispěla novostavba obchvatu okolo města. Silniční motorová doprava je přesto nejvýraznějším znečišťovatelem městského ovzduší. Ve městě doposud Český hydrometeorologický ústav neprovozuje měřicí stanici kvality ovzduší ale podle hodnot naměřených v podobných městech, jako je Nymburk, lze odhadnout míru znečištění tuhými látkami vlivem dopravní situace až ve výši 60 %.

Mimo dopravy mají na kvalitu ovzduší na území města negativní vliv také velké průmyslové společnosti, jako je sladovna (SLADOVNY SOUFFLET ČR, a. s.), pivovar (Pivovar Nymburk, spol. s r. o.), výrobná a rozvodná tepla (THERMOSERVIS, spol. s r. o.), dílna pro opravy železničních kolejových vozidel (DPOV, a. s.), výrobná pryžových výrobků (VYROLAT, spol. s r. o.) a další.⁴⁶

⁴⁵ Odbor životního prostředí. *Nymburk* [online]. Nymburk: Městský úřad Nymburk, 2022 [cit. 2023-03-18]. Dostupné z: <https://www.mesto-nymburk.cz/popis%2Dcinnosti/ds-1122/p1=9902>

⁴⁶ *Strategie rozvoje města Nymburk 2020-2023* [online]. Nymburk: MěÚ Nymburk, 2020 [cit. 2022-06-08]. Dostupné z: https://www.meu-nbk.cz/files/strategie-rozvoje-mesta/2020_analytika-srmn.pdf, str. 60-64.

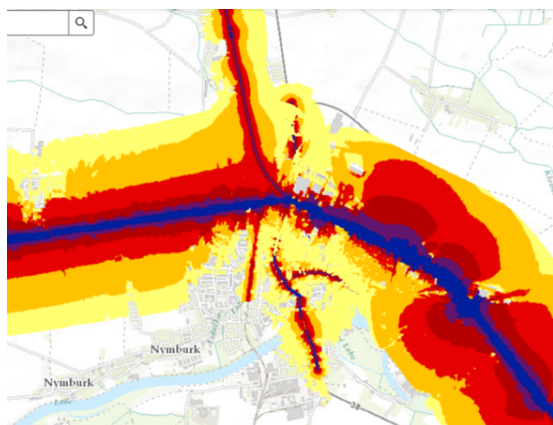
6.2.2. Hluk

Pro přesnou analýzu hlukové stopy vlivem silniční dopravy není pro území města doposud zhotovena hluková mapa, z tohoto důvodu lze pro stanovení hlukové situace v Nymburce vycházet pouze z dokumentu Ministerstva zdravotnictví z roku 2017 tzv. *Strategické hlukové mapy silniční dopravy*. Z tohoto dokumentu je patrné, že nejvíce jsou zatížené hlukem oblasti, které se nacházejí podél nejvíce frekventovaných místních komunikací, tj. Boleslavská třída, Kolínská a Poděbradská ulice.

Na Boleslavské třídě plynoucí ze severu až do centra města se hluková stopa pohybuje v průměrném intervalu okolo 65–70 dB, místy však tento interval převyšuje 75 dB. Obdobné hodnoty hlukové stopy vykazují též Kolínská ulice navazující na Boleslavskou třídu v centru, směřující dále až na jižní konec města a Poděbradská ulice táhnoucí se z východu do centra města. Z hlukové mapy je patrné, že místy dochází k překračování mezní hodnoty hlukových ukazatelů stanovených nařízením vlády č. 272/2011 Sb., Nařízení vlády o ochraně zdraví před nepříznivými účinky hluku a vibrací.

U dalších místních komunikací hlukové záznamy doposud nebyly naměřeny, tudíž lze vycházet pouze z naměřených hodnot četnosti průjezdu na jednotlivých komunikacích a předpokládat, že v místech se stejnou početností budou intervaly hlukové stopy podobné. Sekundárním zdrojem intenzivní hlukové stopy ve městě je železniční doprava, kdy podél hlavní železniční trati jsou taktéž překračovány hodnoty 70 dB.⁴⁷

Obr. 4: Hluková stopa ve městě

Zdroj: Hlukové mapy 2017. Ministerstvo zdravotnictví České republiky [online]. Praha: Ministerstvo zdravotnictví [cit. 2023-03-07]. Dostupné z: <https://geoportal.mzcr.cz/shm/>

⁴⁷ Hlukové mapy 2017. Ministerstvo zdravotnictví České republiky [online]. Praha: Ministerstvo zdravotnictví [cit. 2023-03-07]. Dostupné z: <https://geoportal.mzcr.cz/shm/>

6.3. Veřejná zeleň

Prostředek zlepšující kvalitu životního prostředí ve městě představuje veřejná zeleň, která snižuje hladinu hluku, prašnosti, teploty a zvyšuje vlhkost. Hygienické podmínky ve městě zlepšuje také zeleň vyhrazená, ochranná a zeleň na soukromých pozemcích. Lesy, které jsou převážně ve vlastnictví města tvoří pouze malou část území města.

Město má aktuálně vypracovaný dokument zahrnující pasport zeleně a inventarizaci dřevin, který slouží především jako prostředek k údržbě a ošetřování veřejné zeleně. V tomto dokumentu jsou evidovány všechny stromy spadající do veřejné zeleně města a dále jsou seřazeny do tří skupin podle potřeby jejich revitalizace s ohledem k životnosti a aktuálnímu stavu.

Rozlohu a umístění veřejné zeleně stanovují koncepční, plánovací a strategické dokumentace města. Z dlouhodobého hlediska nebylo zjištěno, že by rozloha veřejné zeleně klesla na úkor zastavěným plochám. Město naopak usiluje o rozšíření veřejné zeleně a zvýšení její kvality.⁴⁸

6.4. Parky

V Nymburce se v současné době nalézají jedenáct parků představující plochu o celkové rozloze 370 ha, což tvoří přibližně 18 % území města. Parky o větší rozloze se nacházejí převážně na periferiích města. Menší parky situované v centru města nemohou být z důvodu historické zástavby rozšířeny, proto je veřejná zeleň v této lokalitě nahrazována řadou okrasných květin a stromků.

Největším parkem, o rozloze 22,3 ha, je anglický park Na Ostrově, který se nachází v jižní části města a je registrován v seznamu Ministerstva životního prostředí jako významný krajinný prvek. Park Na Ostrově byl navržen v první polovině 20. století, ve spolupráci s místním zahradníkem Antonínem Veselým, známým pražským zahradním architektem Františkem Josefem Thomayerem. Z vegetativního hlediska park představuje lužní háj, jehož součástí jsou stromy,

⁴⁸ *Strategie rozvoje města Nymburk 2020-2023* [online]. Nymburk: MěÚ Nymburk, 2020 [cit. 2022-06-08]. Dostupné z: https://www.meu-nbk.cz/files/strategie-rozvoje-mesta/2020_analytika-srmn.pdf, str. 70-71.

jako jsou topoly, duby, jasany, jilmy, olše, vrby, lípy a řada dalších a byliny zastupující dymnivky, sasanky, křivatce atd.⁴⁹

Obr. 5: Prostorová koncepce parku Na Ostrově

Zdroj: Mapa zeleně. Nymburk [online]. Nymburk: Městský úřad Nymburk, 2022 [cit. 2023-03-18]. Dostupné z: <https://spinbox.meu-nbk.cz/mapa/pasport-zelene/?c=-697055.2%3A-1038389.95&z=6&lb=osmllg&ly=hr%2Culn%2Cbioba%2Cdenkor%2Cbiobs%2Cdopbs%2Cbiols%2Ctechls%2Cdopls%2Cbiops%2Ctechps&lbo=1&lyo=>

Obr. 6, 7: Park Na Ostrově – vybrané úseky

Zdroje: Anglický park Na Ostrově. In: NaVylet.cz: Turistické atrakce a zajímavosti v ČR [online]. NAVYLET.CZ, c 2017 [cit. 2023-03-18]. Dostupné z: <https://www.navylet.cz/cs/cil/anglicky-park-na-ostrove> a Naučná stezka Ostrov (Nymburk). In: Stezky.info: Naučné stezky v Praze a středních Čechách [online]. Naučné-stezky.cz, 2003 [cit. 2023-03-18]. Dostupné z: <https://www.stezky.info/naucne-stezky-stredni-cechy/ns-nymburk-ostrov.htm>

Nejfrekventovanějším je park Pod Hradbami, který skýtá pohled na středověké opevnění, podle kterého nese svůj název. Druhou stranu parku obklopuje tzv. „Labská stezka“ podél níž protéká řeka Labe. Tento park je místem pestrého kulturního dění, například se v něm pořádají hudební vystoupení, letní kino nebo také každoroční posvícenské slavnosti. Park mj. skýtá možnost občerstvení v prostorách staré rybárny, dnes tzv. „Stará Rybárna“, v níž se podle pověsti ukrývala Eliška Přemyslovna před svým švagrem Jindřichem Korutanským. Z koncepčního hlediska je park Pod Hradbami tvořen travnatou

⁴⁹ Park Na Ostrově. Turistické informační centrum Nymburk [online]. Nymburk: Turistické informační centrum Nymburk, c 2013 [cit. 2022-06-08]. Dostupné z: <http://www.mesto-nymburk.cz/infocentrum/index.php?stranka=park-na-ostrove>

plochou, která je podél obvodu zřídka osázena jehličnany. Polovina hradebního kopečku v severní části je osázena hustým keřovým porostem. Prostory parku vede dlážděná cesta, kterou v jednom úseku (před restaurací Katovna) nahrazuje cesta ze šterku. Mobiliáře v tomto prostoru představuje řada laviček a odpadkových košů. Výše zmíněná stezka je osvětlena veřejnými lampami a osvětleny jsou také ve sváteční dny hradby. Pro dětské vyžití je park vybaven pískovištěm.

Obr. 8, 9: Prostorová koncepce parku Pod Hradbami

Zdroje: Mapa zeleně. Nymburk [online]. Nymburk: Městský úřad Nymburk, 2022 [cit. 2023-03-18]. Dostupné z: <https://spinbox.meu-nbk.cz/mapa/pasport-zelene/?c=-697055.2%3A-1038389.95&z=6&lb=osmllg&l y=hr%2Culn%2Cbioba%2Cdenkor%2Cbiobs%2Cdopbs%2Cbiols%2Ctechls%2Cdopls%2Cbiops%2Ct echps&lbo=1&lyo= a File:Nymburk, městské hradby a park Pod Hradbami, od řeky.jpg>. In: *Wikimedia Commons*[online]. San Francisco, Spojené státy americké: Wikimedia Foundation, 2004 [cit. 2023-03-18]. Dostupné z: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Nymburk,_městské_hradby_a_park_Pod_Hradbami,_od_řeky.jpg

Dalším parkem je park Hrdinů, který se nachází mezi Velkými Valy a ulicí Bedřicha Smetany. Dvě z jeho stran jsou obklopeny církevními farnostmi (Husův sbor a Evangelický kostel). Nepostradatelnými objekty tohoto parku jsou pomníky padlým v první světové válce a v druhém národním odboji mezi nimiž je situován památník Mistra Jana Hus. Park Hrdinů je jedním ze dvou městských parků, který je obohacen o vodní složku, a to konkrétně o vodní fontánku. Mj. se v něm nachází jasan ztepilý, který je od roku 1978 veden v seznamu chráněných památných stromů České republiky.⁵⁰

⁵⁰ Jasan na Husově náměstí. *Ústřední seznam ochrany přírody* [online]. Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, c 2023 [cit. 2023-03-02]. Dostupné z: https://drusop.nature.cz/ost/chrobjektiv/pstromy/index.php?SHOW_ONE=1&ID=10538

Obr. 10: Park Hrdinů

Zdroj: *Mapy Google [online]. Kalifornie, USA: Google, 2005 [cit. 2023-03-18]. Dostupné z: <https://www.google.com/maps>*

Na park Hrdinů navazuje park Dr. Antonína Brzoráda, pojmenovaný po významném nymburském doktorovi, který se zde v roce 1876 narodil a následně vedl svou praxi. V prostředí tohoto parku stojí například, výše zmíněný, Husův sbor nebo Obecní dům Kokos, který je místem pestrého kulturního dění jako tanečních kurzů, maturitních večírků, různých plesů, uměleckých výstav nebo městských schůzí. Od roku 1927 je před domem (dnes Lékárna PharMEA), ve kterém v letech 1848–1850 žila Božena Němcová, na její počest umístěna busta z bílého mramoru.⁵¹ Vedle této budovy se nachází nově zrekonstruovaná malá vodní fontánka. Prostor parku po obvodu lemuje asfaltová cesta. V oblasti před Obecním domem Kokos se nachází ostrůvek speciálně lemovaný další asfaltovou cestou. Zeleň zde tvoří zejména udržované plochy trávníků místy osázené okrasnými květinami, křovinami a listnatými stromy.

Obr. 11: Park Dr. Antonína Brzoráda – vybraný úsek

Zdroj: *Mapy Google [online]. Kalifornie, USA: Google, 2005 [cit. 2023-03-18]. Dostupné z: <https://www.google.com/maps>*

⁵¹ Busta Boženy Němcové. *Středočeská vědecká knihovna v Kladně [online]*. Kladno: Středočeská vědecká knihovna v Kladně, příspěvková organizace, c 2017 [cit. 2023-03-02]. Dostupné z: https://ipac.svkkk.cz/ar1-kl/cs/detail/?&idx=kl_us_auth*0292228

Obr. 12: Prostorová koncepce parků Dr. Antonína Brzoráda a Hrdinů

Zdroj: Mapa zeleně. Nymburk [online]. Nymburk: Městský úřad Nymburk, 2022 [cit. 2023-03-18]. Dostupné z: <https://spinbox.meu-nbk.cz/mapa/pasport-zelene/?c=-697055.2%3A-1038389.95&z=6&lb=osmllg&ly=hr%2Culn%2Cbioba%2Cden-kor%2Cbiobs%2Cdopbs%2Cbiols%2Ctechls%2Cdopls%2Cbiops%2Ctechps&lbo=1&lyo=>

V prostředí bývalé železniční kolonie leží park V Kolonii a park Ing. Wilhelma Hellwaga. Park V Kolonii protíná pozemní komunikace, která vede ulicí 2. května. Tento park nemá žádné mobiliáře ani jiné příslušenství, je tvořen pouze přírodními cestami a zelení, kterou zde představuje travnatá plocha hojně osázená jírovci. Značně rozlehlejší park Ing. Wilhelma Hellwaga se nachází vedle hlavního nádraží a je místem, které slouží mj. pro účely sportovního vyžití. Do jeho prostorů docházejí cvičit například studenti z místního gymnázia v rámci hodin tělesné výchovy.

Obr. 13, 14: Prostorová koncepce parků V Kolonii a Ing. Wilhelma Hellwaga

Zdroj: Mapa zeleně. Nymburk [online]. Nymburk: Městský úřad Nymburk, 2022 [cit. 2023-03-18]. Dostupné z: <https://spinbox.meu-nbk.cz/mapa/pasport-zelene/?c=-697055.2%3A-1038389.95&z=6&lb=osmllg&ly=hr%2Culn%2Cbioba%2Cden-kor%2Cbiobs%2Cdopbs%2Cbiols%2Ctechls%2Cdopls%2Cbiops%2Ctechps&lbo=1&lyo=>

Ve Vodárenské ulici naproti funkční secesní vodárenské věži, podle které je také ulice pojmenována, se nalézá podél Malých Valů menší park, tzv. U vodárenské věže. Tento park skýtá vyžití zejména pro malé děti v podobě oploceného dětského hřiště a pro sportovce ve formě streetballového hřiště.

Další menší park, tzv. Na Hradišti, je situován naproti okresnímu soudu a kostelu sv. Jiljí. Prostor parku představuje udržovaná travnatá plocha, která je nepravidelně osázená listnatými stromy, především lípou srdčitou. Po jižním obvodu se táhne hustý keřový porost. Pro rekreační účely je park vybaven hojným počtem laviček. K budově okresního soudu, z opačné strany, přiléhá další rozměrově menší park, tzv. Ing. Emila Zimmlera. Tento park je čistě ekologického rázu, tj. nenachází se v něm žádné cesty, mobiliáře ani další příslušenství.

Svatojánský park, nese svůj název podle kostela sv. Jana Nepomuckého, k němuž přiléhá. Tento parčík se dále jižně táhne podél Tyršovy základní školy přes hlavní parkoviště v centru města a ústí u pravému břehu řeky Labe. V prostoru centrálního parkoviště se nachází pomník zasvěcený sv. Janu Nepomuckému, který je chráněn jako kulturní památka České republiky. Svatojánský park má oproti ostatním městským parkům nejvíce zastavěnou plochu a zeleň je situována spíše v rámci několika ostrůvků.

Poslední Svatojiřský park stojí na místě bývalého pohřebiště v Tyršově ulici a protíná jej ulice U Stadionu. Park je pojmenovaný podle renesančního kostela sv. Jiří, v jehož obvodu se rozprostírá. Svatojiřský park je jedním z větších městských parků, který tvoří zelená travnatá plocha osázená, zejména podél obvodu, hojně listnatými stromy a místy keři. Součástí parku jsou například lavičky, odpadkové koše, veřejné osvětlení, přírodní cesty, beachvolejbalový kurt nebo secesní náhrobek Ing. Gustava Červinky.⁵²

6.4.1. Další zelené plochy

Mezi plochy zeleně se řadí též venkovní sportovní areály. Největším sportovním střediskem ve městě je Sportovní centrum Nymburk, které se nachází ve východní části města při levém břehu řeky Labe v tzv. Remanenci. Komplex sportoviště je tvořen vnitřními a venkovními sportovišti, jako je atletický, tenisový, fotbalový či volejbalový kurt. Druhý největší sportovní areál tzv. Veslák, ležící na protějším břehu řeky Labe, je tvořen například fotbalovým a víceúčelovým hřištěm, florbalovou arénou, tenisovými kurty a tenisovou stěnou, ruskými kuželkami nebo

⁵² Nymburské parky. *Turistické informační centrum Nymburk* [online]. Nymburk: Turistické informační centrum Nymburk, © 2013 [cit. 2022-06-08]. Dostupné z: <http://www.mesto-nymburk.cz/infocentrum/index.php?stranka=parky>

dopravním hřištěm. Po celém městě jsou jednotlivě uspořádány další sportovní a dětská hřiště.

Značné množství zelených ploch města se nachází v části Lodice (sever) a v části Na Spravedlnosti (východ). Mezi zelené plochy se řadí též městský hřbitov a zahrádkářské kolonie situované například v části Drahelic (jihozápad), v ulici Lipová a v Komárenské ulici.⁵³

6.5. Místní komunikace

Celková výměra místní komunikační sítě přesahuje ve městě Nymburk délku 70 km. Tyto místní komunikace jsou pravidelně udržovány a průběžně dochází k jejich rekonstrukcím. Před rokem 2020 nejvíce finančních prostředků, vyhrazených na rekonstrukce místních komunikací, směřovalo do centra města, které mělo následně oproti zbylým lokalitám značně kvalitnější dopravní infrastrukturu. Z tohoto důvodu správa města v posledních letech usiluje o postupnou rekonstrukci místních komunikací, včetně chodníků, také v ostatních lokalitách města.

6.5.1. Dopravní zatíženost

V roce 2010 byl podél severozápadní a jihovýchodní strany města vybudován obchvat, díky kterému klesla v centru a v jižní části města zhruba o polovinu dopravní zátěž, představující zejména nákladní dopravu.

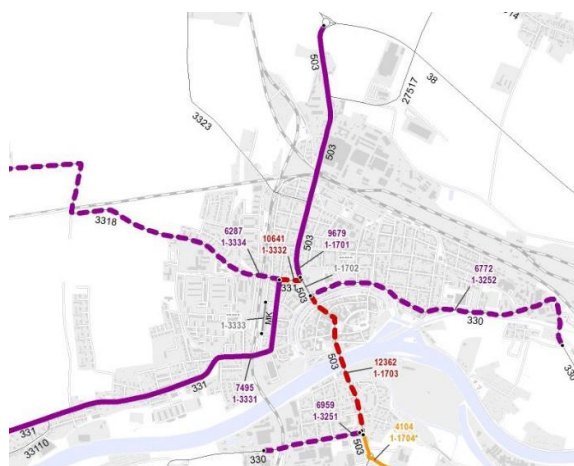
I přes vybudování obchvatu zůstává centrum města nejvíce zatíženo, konkrétně se jedná o jižní část Boleslavské třídy, která se táhne přes Náměstí Přemyslovců a navazující Kolínská ulice, která vede přes kamenný most a nymburské Zálabí. Četnost projíždějících vozidel se v tomto úseku odhaduje podle průzkumu z roku 2016 okolo deseti až patnácti tisíc projíždějících vozidel během 24 hodin.

Sekundárně dopravně zatížena je severní část Boleslavské třídy směřující ke křížení se Zbožskou ulicí a ulice Drahelická situovaná v západní části města. Podle výše zmíněného průzkumu těmito ulicemi projede během 24 hodin průměrně 7 001–10 000 silničních vozidel. Přichází proto v úvahu snížit v západní lokalitě

⁵³ *Strategie rozvoje města Nymburk 2020-2023* [online]. Nymburk: MěÚ Nymburk, 2020 [cit. 2022-06-08]. Dostupné z: https://www.meu-nbk.cz/files/strategie-rozvoje-mesta/2020_analytika-srmn.pdf, str. 70-71.

města dopravní zátěž prostřednictvím novostavby objezdu, kterým by se odklonila trasa.⁵⁴

Obr. 15: Nejfrekventovanější místní komunikace ve městě

Zdroj: *Strategie rozvoje města Nymburk 2020-2023* [online]. Nymburk: MěÚ Nymburk, 2020 [cit. 2022-06-08]. Dostupné z: https://www.meu-nbk.cz/files/strategie-rozvoje-mesta/2020_analytika-srmn.pdf

6.6. Náměstí Přemyslovců

6.6.1. Historie

V minulosti bylo střediskem města Kostelní náměstí, které nese svůj název po gotickém kostelu založeným na tomto místě pravděpodobně již ve 13. století. Původně byl tento kostel zasvěcen svatému Mikuláši, ke změně došlo v polovině 17. století, od kterého je zasvěcen svatému Jiljí. Na připomínku hřbitova, který jej až do roku 1821 obklopoval, přiléhá ke kostelu kamenný kříž.⁵⁵ Před jižní branou se tyčí barokní socha sv. Jana Nepomuckého z roku 1742.⁵⁶ Všechny tyto památky jsou vedeny v Ústředním seznamu kulturních památek České republiky.

⁵⁴ *Strategie rozvoje města Nymburk 2020-2023* [online]. Nymburk: MěÚ Nymburk, 2020 [cit. 2022-06-08]. Dostupné z: https://www.meu-nbk.cz/files/strategie-rozvoje-mesta/2020_analytika-srmn.pdf, str. 38-39.

⁵⁵ Kostel sv. Jiljí: děkanský kostel; kostel sv. Mikuláše. *Národní památkový ústav: Památkový katalog* [online]. Praha: Národní památkový ústav, c 2015 [cit. 2023-03-15]. Dostupné z: <https://pamatkovykatalog.cz/kostel-sv-jilji-2152276>

⁵⁶ Socha sv. Jana Nepomuckého. *Národní památkový ústav: Památkový katalog* [online]. Praha: Národní památkový ústav, c 2015 [cit. 2023-03-15]. Dostupné z: <https://pamatkovykatalog.cz/socha-sv-jana-nepomuckeho-12633209>

Obr. 16: Kostelní náměstí

Zdroj: Chrám sv. Jiljí a Kostelní nám. In: FotoAparát.cz: rádce fotografa [online]. FotoAparát.cz, c 2023 [cit. 2023-03-18]. Dostupné z: <https://www.fotoaparát.cz/fotogalerie/fotografie/452596/>

Náměstí se postupně rozrůstalo severovýchodním směrem a později jej rozdělila nově vybudovaná fronta patrových domů. Centrální náměstí se začalo utvářet na druhé oddělené části. Původně se náměstí nazývalo Velké náměstí, napříč stoletími byl název několikrát pozměněn až teprve od konce 20. století nese název Náměstí Přemyslovců.

V první polovině 18. století byl v centru tohoto náměstí postaven na památku zemřelých při morové epidemii, která zasáhla město, mariánský pískovcový sloup vytvořený Janem Jiřím Šlanzovským. Na vrcholku sloupu se tyčí socha Panny Marie, pod kterou jsou situovány sochy sv. Jiljí, sv. Václava, sv. Josefa a sv. Floriána. Morový sloup je významným barokním monumentálním sochařským dílem, z tohoto důvodu je od roku 1982 chráněn jako kulturní památka České republiky.⁵⁷

Obr. 17: Morový sloup na Náměstí Přemyslovců

Zdroj: Mariánský sloup. In: Wikipedie: Otevřená encyklopedie [online]. San Francisco, Spojené státy americké: Nadace Wikimedia, 2001, 3. dubna 2011 [cit. 2023-03-18]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Morový_sloup_%28Nymburk%29#/media/Soubor:Nymburk,_náměstí%3AD_Přemyslovců,_mariánský_sloup.jpg

⁵⁷ Mariánský sloup: sloup se sousoším; Mariánský sloup se sochami sv. Václava, sv. Josefa, sv. Floriána a sv. Jiljí. *Národní památkový ústav: Památkový katalog* [online]. Praha: Národní památkový ústav, c 2015 [cit. 2023-03-15]. Dostupné z: <https://pamatkovykatalog.cz/mariansky-sloup-12242452>

V první polovině 19. století město, včetně náměstí, zasáhl požár, který měl ničivý dopad na většinu historických budov. Tyto poničené objekty nahradily jednodušší klasicistní domy. Ve 20. století proběhla v prostoru náměstí řada nešetrných stavebních zásahů, které ohrožovaly bezpečnost uživatelů. V tomto období byla mj. u několika objektů zrušena památková ochrana a následovala jejich likvidace. Jejich místo nahradily nové budovy jako je dnešní Eliščin dům nebo obchodní dům Cíl.

Náměstí Přemyslovců a jeho nejbližší okolí je od roku 1992 městskou památkovou zónou, na které stojí řada kulturních památek České republiky. Většina těchto památek se nalézá přímo na náměstí, kromě výše zmíněného morového sloupu se dále jedná převážně o městské domy. První z těchto domů pochází z druhé poloviny 16. století. Tento jednopatrový renesanční objekt stojí ve frontě domů v západní části náměstí.⁵⁸ Druhý renesanční dvoupatrový městský dům je situovaný na rohu severovýchodní části náměstí a Palackého třídy. Dům byl od svého založení několikrát přestavěn a předmětem ochrany je zejména díky své členěné novorenesanční fasádě s pozoruhodným atikovým štítem.⁵⁹ O století starší je jednopatrový městský dům, který se nachází na nároží v jihozápadní části náměstí. Tento objekt je charakteristický svým loubím otevřeným čelem k náměstí. Předmětem ochrany je také v severozápadní části situovaná nárožní renesanční městská radnice ze 16. století. Zajímavé architektonické prvky tohoto objektu představuje jeho podloubí, které tvoří renesanční portál umístěný čelem k náměstí a na budově přilehlá bronzová socha svatého Václava.

Obr. 18, 19, 20, 21: Památkově chráněné objekty na Náměstí Přemyslovců

⁵⁸ Měšťanský dům. *Národní památkový ústav: Památkový katalog* [online]. Praha: Národní památkový ústav, c 2015 [cit. 2023-03-18]. Dostupné z: <https://pamatkovykatalog.cz/mestansky-dum-12844439>

⁵⁹ Měšťanský dům. *Národní památkový ústav: Památkový katalog* [online]. Praha: Národní památkový ústav, c 2015 [cit. 2023-03-18]. Dostupné z: <https://pamatkovykatalog.cz/mestansky-dum-12844410>

Zdroj: Národní památkový ústav: Památkový katalog [online]. Praga: Národní památkový ústav, c 2015 [cit. 2023-03-15]. Dostupné z: <https://pamatkovykatalog.cz>

6.6.2. Prostorové uspořádání a vybavenost

Náměstí je centrem řady kulturních akcí pořádaných na volném prostranství vyhrazeném v jeho středu. Tento otevřený dlážděný ostrůvek je místem výše zmíněného morového sloupu, různých složek zeleně (např. okrasných květináčů a stromků), hodin s ukazatelem teploty a od roku 2012 je v tomto prostoru umístěna také dřevěná lavička s podobiznou Bohumila Hrabala, jeho knížek a koček, která byla věnována této významné nymburské osobnosti ke 100. výročí jeho narození. Na tomto ostrůvku mj. město organizuje každé čtvrtky farmářské trhy nabízející širokou škálu sortimentu od čerstvého masa až po ručně zpracované výrobky. V zimním čase se v jeho prostoru nachází monumentální vánoční stromek, který je v doprovodu koled každoročně slavnostně rozsvěcen.

Prostor po obvodu náměstí nabízí široké spektrum obchodů a služeb. Správní zařízení zde představují například Městský úřad Nymburk, Turistické informační centrum Nymburk nebo za městským úřadem v ulici U Staré sladovny působí Česká školní inspekce, Odbor správních činností, Živnostenský úřad apod. Náměstí je též centrálním místem bankovních poboček (Česká spořitelna, MONETA Money Bank a Komerční banka, včetně svých bankomatů). Bankomaty zde mají také banky ČSOB, Fio banka a Air Bank. Na náměstí se mj. nachází restaurace Biograf nabízející převážně českou a italskou gastronomii a čínská restaurace Diwang. V prostoru náměstí se dále nachází například pobočka České pošty, cukrárna (Fiala), tři drogerie (Teta Drogerie, ROSSMANN, Top Drogerie), lékárna (Dr. Max), pivnice (Eliška), noční bar (Casa Havana), elektro (Kutílek s.r.o.), tabák a prodej tiskovin (Trafco), obchod s potravinami Coop nebo OZ market nabízející ovoce a zeleninu.

6.6.3. Problémy Náměstí Přemyslovců

V současné době je jedním z největších problémů Náměstí Přemyslovců vysoká četnost projíždějících vozidel. V dopravních špičkách vznikají v centru města dlouhé kolony vozidel, které zatěžují provoz. Vzhledem k hustotě zastavěných ploch je složité nalézt řešení této problematiky.

Další problém představuje nedostatečný počet parkovacích ploch v denních hodinách, přestože jsou na náměstí situovány dvě parkoviště, jedna v západní a druhá ve východní části, které pokrývají cirká 55 parkovacích míst. Poblíž náměstí se nacházejí také další parkoviště (např. pod kamenným mostem nebo u Tyršovy základní školy). Pro navýšení kapacity parkovacích ploch bylo v Boleslavské ulici zřízeno parkoviště. Přesto je stále v centru těchto míst nedostatek a město proto nadále vyvíjí úsilí o zřizování nových parkovacích míst.

Obr. 22: Náměstí Přemyslovců

Zdroj: *File:Nymburk, náměstí Přemyslovců, od Tyršovy k Palackého.jpg*. In: Wikimedia Commons[online]. San Francisco, Spojené státy americké: Wikimedia Foundation, 2004, 3. dubna 2011 [cit. 2023-03-18]. Dostupné z: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Nymburk,_náměstí%3%AD_Přemyslovců,_od_Tyršovy_k_Palackého.jpg

6.7. Veřejné osvětlení

Veřejné osvětlení ve městě spravují Technické služby města Nymburk, které jsou zřízené jako jeho příspěvková organizace. V roce 2022 dosahovaly finanční prostředky vynaložené na veřejné osvětlení částky ve výši 500 762 Kč.⁶⁰ Z tohoto důvodu je zařazeno mezi dlouhodobou strategii města, mimo postupnou obnovu kabelových tras, také zavedení nového ekonomičtějšího systému veřejného

⁶⁰ MĚSTO NYMBURK (NYMBURK). *Monitor: kompletní přehled veřejných financí* [online]. Praha: Ministerstva financí, c 2013 [cit. 2023-03-18]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/ucetni-jednotka/00239500/rozpocet/vydaje-odvetvovy?rad=j&obdobi=2212>

osvětlení. Tyto úpravy probíhají současně s rozsáhlejšími rekonstrukcemi ve městě.⁶¹

Od roku 2014 je město zapojeno do tzv. „EPC projektů“ (angl. *Energy Performance Contracting – Smlouva o energetické náročnosti*), tj. rozsáhlé projekty energetické optimalizace, které vedou k úsporným opatřením, což v tomto případě představuje především výměna světelných zdrojů za LED svítidla s menší spotřebou.⁶²

Na konci roku 2022 se městská rada usnesla na přijetí nového provozu veřejného osvětlení, které by mělo vést k úspoře energie, a tím šetřit obecní rozpočet s návratností v období dvou let. Tento systém nového provozu obnáší redukci intenzity nočního osvětlení a omezení nasvícení městských památek a jiných významných objektů (např. kostel sv. Jiljí, morový sloup nebo Gymnázium Bohumila Hrabala). Město rozhodlo, že tyto objekty budou nasvíceny pouze ve sváteční dny a v adventním čase.

Úsporu veřejných výdajů na veřejné osvětlení představuje též plánovaná výměna světelných zdrojů. I přes zapojení do výše zmíněných projektů se v prostorách – Náměstí Přemyslovců, Eliščina třída, U Sladovny, kamenný most, Hradební, Jízdecká, Malé Valy, park Na Ostrově, nádvoří ZŠ Tyršova – nadále svítí starými světelnými zdroji – tzv. „koule“. V centru města končí životnost světel, a proto jsou tyto žárovky postupně měněny za LED svítidla. V ulicích Komenského, Letců R.A.F., Severní, Na Hroudách, na okružní křižovatce na obvodu města a v Babínské lokalitě jsou součástí veřejného osvětlení stále výbojkové žárovky, tato svítidla též nahradí LED osvětlení s řízenou intenzitou. Celkový počet svítidel veřejného osvětlení ve městě činí 2 316, z tohoto počtu je již u 1 721 svítidel, tedy přes 50 %, zaveden systém LED osvětlení.

Příklad návratnosti investice město udává na Náměstí Přemyslovců, ve kterém roční spotřeba elektrické energie dosahuje částky 50 282 Kč. Náklady na

⁶¹ *Strategie rozvoje města Nymburk 2020-2023* [online]. Nymburk: Městský úřad Nymburk, 2020 [cit. 2023-03-03]. Dostupné z: www.mesto-nymburk.cz/assets/File.ashx?id_org=10823&id_dokumenty=9414, str. 31.

⁶² *Energetické služby se zaručeným výsledkem (EPC): Příručka pro veřejné zadavatele* [online]. Praha: Asociace poskytovatelů energetických služeb, 2016 [cit. 2023-03-03]. Dostupné z: https://www.mpo.cz/assets/cz/energetika/energeticka-ucinnost/energeticke-sluzby/2017/8/EPC-brochure_FINAL.pdf

výměnu osvětlení budou ve výši 16 521 Kč. Následná roční úspora se odhaduje na částku 33 761 Kč.⁶³

6.8. SWOT analýza veřejných prostranství

6.8.1. Silné stránky

Silnou stránkou města Nymburk je zejména celková výměra městských parků a četnost veřejné zeleně. Kvalitu životního prostředí definuje ve městě postupně klesající nebo místy stagnující proces znečišťování ovzduší, kterému napomáhá výše zmíněné množství veřejné zeleně. Pozitivní přínos představuje mj. postupná revitalizace a obnova starých stromů. Pro zvýšení atraktivity města, vede veřejnými prostranstvími naučná stezka, která je obohacena také o informační tabule. Nymburk jakožto město sportu skýtá, díky četnosti sportovních kurtů a hřišť, zejména v okolí řeky Labe, řadu sportovního vyžití. Další silnou stránku města představuje spolupráce s veřejností na revitalizaci sídlišť, v současnosti např. spolupráce na jankovickém sídlišti.

6.8.2. Slabé stránky

Slabé stránky naopak představují, již zmíněné, nedostatečné kapacity parkovacích míst a nadměrná dopravní zatíženost náměstí. Četnost projíždějící tranzitní dopravy centrem města má mj. negativní dopad na kvalitu komunikací a ovzduší.

V oblasti veřejné zeleně je za hlavní nedostatek považována míra finančních prostředků směřujících na jejich revitalizaci, která je v posledních letech postupně zvyšována. Za slabou stránku je považován také počet mobiliářů ve veřejných prostranství města, především počet odpadkových košů, laviček a odpočívadel v oblasti podél cyklotras.

6.8.3. Příležitosti

Příležitosti pro město skýtá zlepšený stav kvality ovzduší ovlivněný zlepšenou organizací dopravy a zkvalitněním veřejné zeleně. Životní prostředí se

⁶³ VENDLOVÁ, Olga. *Veřejné osvětlení bude více šetřit městskou pokladnu* [online]. Nymburk: Městský úřad Nymburk, 2022 [cit. 2023-03-03]. Dostupné z: https://www.mesto-nymburk.cz/assets/File.ashx?id_org=10823&id_dokumenty=15105

odráží na kvalitě života tamních obyvatel a z tohoto hlediska by mělo patřit mezi prioritní záležitosti, kterými se městská správa zabývá. Důležitou roli ve zlepšení kvality životního prostředí v Nymburce může představovat také monitoring a vyhodnocování imisního zatížení částic PM₁₀, B(a)P, NO_x v ovzduší a hladiny hluku v okolí tranzitní silnice I/38 a v centru města. V otázce příležitostí spadajících do okruhu veřejné zeleně se řadí například zlepšení její kontinuity, údržby a organizace.

6.8.4. Rizika

Možné riziko představuje nedostatečné množství finančních prostředků vynakládaných na rekonstrukci dopravní infrastruktury, v důsledku čehož hrozí zhoršení kvality ovzduší a další negativní dopady především v oblasti centra města.

V otázce problematiky nedostatečného počtu parkovacích ploch je rizikem mj. parkování na zákazech, v důsledku čehož může dojít k omezení provozu. Hrozbu představují mj. novostavby výrobních či skladovacích zařízení, jelikož by mohla nastat situace, ve které by se rozšiřovala zastavěná plocha na úkor zelených ploch.⁶⁴

6.9. Dosavadní rozvoj veřejných prostranství

Město v posledních letech zrealizovalo řadu projektů, které zlepšily stav veřejného prostranství v Nymburce. Jednalo se především o zvýšení počtu parkovacích ploch, rekonstrukci mostů, revitalizaci veřejné zeleně a rekonstrukci sídliště v Jankovicích.

6.9.1. Mostní úpravy

Koncem roku 2017 bylo město nuceno, kvůli riziku možného zřícení, uzavřít lávku pro chodce spojující centrum města a Zálabí. Pěší uživatelé se mohli dostat přes řeku jen za pomoci lodní přepravy zřízené až v září následujícího roku po uzavření, autobusovou dopravou nebo mohli přejít po cirka půl kilometru vzdálených přechodech přes řeku. V září roku 2020 započala výstavba nové lávky

⁶⁴ *Strategie rozvoje města Nymburk 2020-2023* [online]. Nymburk: MěÚ Nymburk, 2020 [cit. 2022-06-08]. Dostupné z: https://www.meu-nbk.cz/files/strategie-rozvoje-mesta/2020_analytika-srmn.pdf, str. 16-104.

a na konci listopadu následující roku byla lávka slavnostně zpřístupněná veřejnému užívání.

Obr. 23, 24: Předchozí vs. současná lávka spojující centrum města a Zálabí

Zdroje: Dvoje trojské lávky stojí v Nymburku, na radnici volají vyděšení lidé. In: IDNES.cz [online]. Praha: MAFRA, c 1999–2023, 4. prosince 2017 [cit. 2023-03-18]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/praha/zpravy/zrceni-lavka-troja-nymburk-vymena-kontrola.A171204_103943_praha-zpravy_mav_a_Nymburk_Lavka_pro_pesi. In: HOCHTIEF [online]. Praha: HOCHTIEF CZ, c 2015 [cit. 2023-03-18]. Dostupné z: <https://www.hochtief.cz/nase-projekty/referencni-projekty/dopravni-infrastruktura/nymburk-lavka-pro-pesi>

V roce 2020 proběhla také novostavba lávky pro pěší přes řeku Labe a plavební komoru navazující na nymburské zdymadlo situované ve východní části města. Součástí této lávky bylo do té doby strmé a vysoké schodiště. Hlavním důvodem přestavby proto bylo zvýšení bezpečnosti a usnadnění přechodu osobám s omezenou schopností pohybu, cyklistům a in-line bruslařům.

Obr. 25, 26: Předchozí vs. současná lávka přes řeku Labe a plavební komoru navazující na nymburské zdymadlo

Zdroje: ŘEHOUNEK, Jan. V Nymburku budou mít bezbariérovou lávku na Ostrov. In: Novinky.cz [online]. Praha: Seznam.cz, c 2019–2023, 26. 1. 2020 [cit. 2023-03-18]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/vase-zpravy-v-nymburku-budou-mit-bezbarierovou-lavku-na-ostrov-40311216> a TREJBAL, Lukáš. Nymburk získal peníze na stavbu nové lávky přes zdymadlo Zdroj: https://nymbursky.denik.cz/zpravy_region/nymburk-ziskal-penize-na-stavbu-nove-lavky-pres-zdymadlo-20190716.html. In: Nymburský deník [online]. Praha: VLTAVA LABE MEDIA a.s. v, c 2013, 18.7.2019 [cit. 2023-03-18]. Dostupné z: https://nymbursky.denik.cz/zpravy_region/nymburk-ziskal-penize-na-stavbu-nove-lavky-pres-zdymadlo-20190716.html

Další mostní úpravou byla novostavba mostu přes potok Lidušku na rohu Brigádnické ulice a ulice Karla Čapka. V současné době probíhá realizace projektu rekonstrukce mostů v ulici U Katovny přes Malé a Velké Valy, která se momentálně nachází ve fázi výběru zhotovitele.

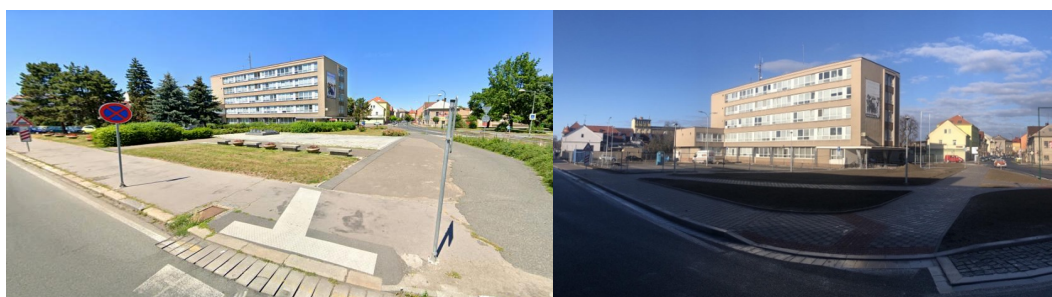
6.9.2. Úpravy místních komunikací, chodníků a parkovišť

Kompletní rekonstrukce místních komunikací, včetně chodníků, proběhly v předešlých letech v oblasti Drahelického sídliště a v centru města, konkrétně v ulici Jízdecká, Hradební, Malé Valy, Dlouhá třída, Eliščina třída, Na Příkopě, Na Rejdišti a ve Vodárenské ulici. K opravě místní komunikace došlo též v ulici Tylova, Hořátevská, Komenského, Zámečnická, Lipová, Masarykova a v části ulice Petra Bezruče. Dlabačova ulice byla obohacena o chodník a na cyklostezce táhnoucí se podél pravého břehu řeky Labe na úseku Nymburk – Poděbrady byla zrekonstruována vozovka. V nově vzniklých lokalitách, tj. Labské terase, za hřbitovem, u železničního mostu, U Mrliny, RD Jankovice a v Zahradní ulici, byly zrealizovány novostavby místních komunikací.

Další prioritou vedení města je přizpůsobit pěší komunikace osobám s omezenou schopností pohybu prostřednictvím výstavby bezbariérových přechodů. Pro tyto účely došlo na trase mezi náměstím a hlavním nádražím k úpravám komunikací o bezbariérové užívání. Do budoucna se plánují ve městě tyto bezbariérové přístupy rozšířit.

Z důvodu, výše zmíněného, problému nedostatečného množství parkovacích ploch, bylo v roce 2022 během oprav v prostoru na křižovatce Zbožské ulice a Boleslavské třídy, pro tyto účely nově zřízeno parkoviště. O další dvě parkoviště bylo obohaceno také centrum města, tyto parkovací plochy byly konkrétně realizovány v prostoru u pravého břehu řeky Labe a u Obecního domu.

Obr. 27, 28: Předchozí vs. současný prostor na křižovatce Zbožské a Boleslavská ulice

Zdroj: Projekty Města Nymburk: Parkoviště Zbožská X Boleslavská. Nymburk [online]. Nymburk: Městský úřad Nymburk, 2022 [cit. 2023-03-19]. Dostupné z: <https://www.meu-nbk.cz/projekty/index.php?projekt=28>

6.9.3. Úpravy veřejné zeleně a dalších veřejných prostranství

Významným projektem, je též revitalizace veřejné zeleně. Projektová dokumentace byla zhotovena v druhé polovině roku 2019 a od března roku 2021 postupně dochází k revitalizaci zeleně v různých městských lokalitách. K ošetření má dojít zejména v nejvytíženější části topolových alejí, které jsou situované podél Labské cyklotrasy v okruhu železničního mostu. Až 85 kanadských a vlašských topolů má být pokáceno a nahrazeno topoly černými a letními dubu. Dále má být na území města ošetřeno nad 400 stromů.

Od roku 2020 probíhá v severozápadní části města postupná revitalizace sídliště Jankovice rozdělená do pěti etap. Toto sídliště se řadí mezi nejstarší nymburská sídliště a žije zde nad tři tisíce obyvatel, z tohoto hlediska je revitalizace tohoto prostoru nezbytnou součástí strategického rozvoje města. Předmětem revitalizace je zejména úprava místních komunikací, včetně chodníků, rozšíření parkovacích kapacit, rekonstrukce veřejného osvětlení a revitalizace a sazba nové veřejné zeleně.⁶⁵

Obr. 29, 30, 31, 32: Vybrané lokality sídliště Jankovice – předchozí vs. současná podoba

Zdroj: Projekty Města Nymburk: Sídlíště Jankovice - II. Etapa. Nymburk [online]. Nymburk: Městský úřad Nymburk, 2022 [cit. 2023-03-19]. Dostupné z: <https://www.meu-nbk.cz/projekty/index.php?projekt=21>

⁶⁵ Projekty Města Nymburk. *Město Nymburk* [online]. Nymburk: Městský úřad Nymburk, 2019 [cit. 2023-03-02]. Dostupné z: <https://www.meu-nbk.cz/projekty/>

Tab. 2: Vybrané projekty města Nymburk

č.	Název	Fáze projektu
1.	Rekonstrukce mostů v ulici U Katovny přes Malé a Velké valy	Výběr zhotovitele
2.	Opravy v ulici Palackého třída	Realizace
3.	Rekonstrukce sídliště Jankovice – III.–V. etapa	Realizace
4.	Revitalizace zeleně města	Realizace
5.	Rekonstrukce terasy Eliška	Výběr zhotovitele
6.	Rekonstrukce sídliště Jankovice – I. + II. etapa	Ukončeno
7.	Sportovní hřiště – sídliště Jankovice	Ukončeno
8.	Park V Kolonii	Ukončena I. etapa
9.	Zpřístupnění hradeb Na Rejdišti	Ukončeno
10.	Most přes Lidušku – Brigádnická	Ukončeno
11.	Novostavba lávky pro pěší přes Labe mezi centrem města a Zálábím	Ukončeno
12.	Novostavba lávky pro pěší přes řeku Labe a plavební komoru na Ostrově	Ukončeno
13.	Rekonstrukce Vodárenská ulice	Ukončeno
14.	Realizace chodníku v Pražské ulici	Ukončeno
15.	Psí park Voříšek	Ukončeno
16.	Revitalizace parkoviště v ulici Zbožská X Boleslavská třída	Ukončeno
17.	Rekonstrukce fontány v parku Dr. Brzoráda	Ukončeno
18.	Opravy Teras Eliška 2.NP	Ukončeno
19.	Novostavba mostu přes Lidušku v Brigádnické ulici	Ukončeno
20.	Revitalizace parku V Kolonii	Ukončeno

Zdroj: *Projekty Města Nymburk. Město Nymburk [online]. Nymburk: Městský úřad Nymburk, 2019 [cit. 2023-03-02]. Dostupné z: <https://www.meu-nbk.cz/projekty/>*

6.10. Komunikace mezi městem a obyvateli ve věci kvality veřejného prostranství

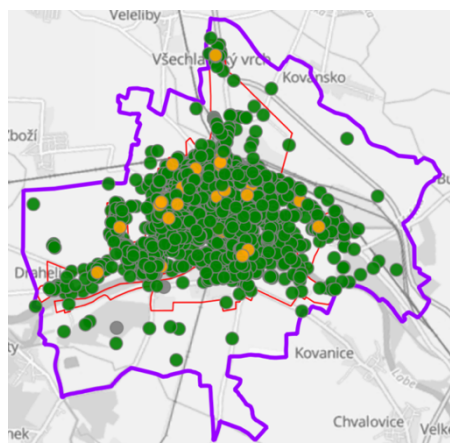
6.10.1. Hlášení závad

První variantu komunikace mezi městem a veřejností ve věcech týkajících se veřejného prostranství skýtá portál města Nymburk spravovaný městským úřadem, na jehož úvodní stránce se nalézá položka hlášení závad, která obsahuje formulář umožňující veřejnosti informovat kompetentní osobu z městské správy o případných závadách či nedostatcích v prostorách města.

Tento on-line formulář funguje na jednoduchém principu. Po otevření uživatel zadá na mapě polohu předmětného problému a zvolí možnost, která odpovídá závadě či nedostatku. Mimo jiné může problém blíže popsat a doložit

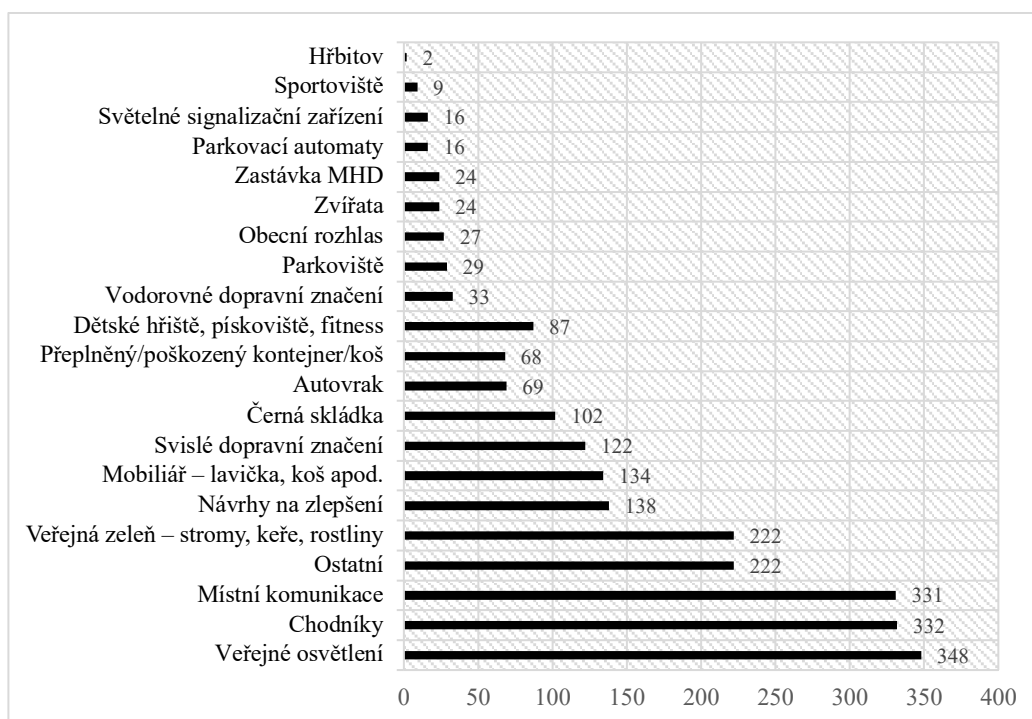
fotografií. Nahlášená závada se následně zobrazí na on-line mapě jako oranžový puntík označující přijetí hlášení. Ve chvíli, kdy dojde k vyřízení žádosti je barva puntíku změněna na zelenou.

Obr. 33: On-line mapa nahlášených závad ve městě

Zdroj: Hlášení – analýza. In: Nymburk [online]. Nymburk: Městský úřad Nymburk, c 2022 [cit. 2023-03-17]. Dostupné z: <https://spinbox.meu-nbk.cz/mapa/analiza-hlaseni/?c=-696572.8%3A-1040025.7&z=1&lb=osmllg&ly=ad%2Clokality%2Chlaha%2Culn%2Chlaseni>

Graf 1: Nahlášené závady prostřednictvím aplikace Hlášení závad

Zdroj: Hlášení závad: Hlášení závad. Nymburk [online]. Nymburk: Městský úřad Nymburk [cit. 2023-03-08]. Dostupné z: <https://www.mesto-nymburk.cz/hlaseni%2Dzavad/ds-1078/p1=1006>

Z následující obrázku a grafu je patrné, že tato metoda hlášení závad je hojně využívaná a jedná se proto o významný program v rámci spolupráce mezi veřejností a správou města, který napomáhá udržovat kvalitu života ve městě.⁶⁶

⁶⁶ Hlášení závad. Nymburk [online]. Nymburk: Městský úřad Nymburk [cit. 2023-03-08]. Dostupné z: <https://www.mesto-nymburk.cz/hlaseni%2Dzavad/ds-1078/p1=1006>

6.10.2. Participativní rozpočet

Druhý prostředek komunikace mezi městem a jeho obyvatel, ve věci zlepšení kvality veřejného prostranství, je zaveden až v posledních dvou letech. V roce 2020 vedení města, ve snaze o zapojení veřejnosti do rozvoje města, vyhradilo z obecního rozpočtu částku ve výši 250 tis. korun do tzv. „participativního rozpočtu“ nazvaného *Nymburský měšec*.

Následně byl zahájen projekt, v rámci, kterého mohli obyvatelé podat různé návrhy, které chtěli v budoucnu realizovat. Výše jednoho návrhu byla stanovena maximální částkou 125 tis. korun. Příjem návrhů trval od listopadu 2020 do ledna 2021, následně proběhla kontrola realizovatelnosti sedmnácti návrhů, přičemž do výběrového řízení jich postoupilo pouze osm. Od dubna mohli obyvatelé o těchto projektech hlasovat skrze anketu na webových stránkách města.

Postupující projekty byly následující:

- 1) Květinové louky na Pražské a Okružní ulici;
- 2) Venkovní stoly na stolní tenis;
- 3) Bouda, budka, budečka – Zastřešení zastávky bus „Nymburk sídliště“;
- 4) Chodník u bytového domu – aby se lépe chodilo;
- 5) Komunitní sauna Nymburk;
- 6) Lavička Václava Havla v Nymburce;
- 7) Připomínka Bohumila Hrabala a
- 8) Hřbitov – Zvýšení kapacity a přesun kontejnerového stání.

Pro zvýšení povědomí o probíhajícím hlasování město využilo mimo jiné mediální sféru, jako například městský rozhlas nebo Nymburský deník. Hlasování se zúčastnilo celkem 653 nymburských obyvatel.⁶⁷

V květnu 2021 byly vybrány tři vítězné projekty, které obdržely nejvyšší počet hlasů. Na prvním místě se umístily, s počtem 402 hlasů, květinové louky na Pražské a Okružní ulici (cca 54 tis. Kč). Druhé místo patřilo venkovním stolům na stolní tenis (cca 79 tis. Kč), počet hlasů tohoto projektu činil 382. Posledním

⁶⁷ Nymburský měšec: participativní rozpočet. *Mobilní rozhlas: participativní rozpočty* [online]. Úřad MČ Praha 15.; Město Nymburk [cit. 2023-03-08]. Dostupné z: <https://participace.mobilnirozhlas.cz/nymburskymesec/#!/kontakt>

vybraným projektem, který obdržel 185 hlasů, bylo zastřešení autobusové zastávky „Nymburk sídliště“ (cca. 80 tis. Kč).⁶⁸

Pro správu participativního rozpočtu byly městem zřízeny také vlastní webové stránky, které poskytují veřejnosti potřebné informace o projektu, tedy zahájení, zásady, průběh a výsledky hlasování.

Druhý ročník participativního rozpočtu byl vyhlášen v květnu 2022 a oproti předchozímu ročníku byl pro tento projekt vyhrazen dvojnásobný objem finančních prostředků, tedy 500 tis. Kč. Navýšeny byly také maximální částky navrhovaných projektů ze 125 tis. na 250 tis. Kč. Osoby starší 15ti let s trvalým pobytem ve městě mohly až do konce června 2022 předkládat městu své návrhy. V následujících měsících (červenec–srpen) správa města vyhodnocovala jejich realizovatelnost. V září byly schválené návrhy zveřejněny a hlasování proběhlo v termínu od 2. do 20. září. Obyvatelé hlasovali z řad těchto projektů:

- 1) Úprava Parku Na Hradišti;
- 2) Pergola na Kopečku;
- 3) Za krásný chodník před domy Boleslavská 1752, 1753 a 1754, Nymburk;
- 4) Šachové stolky a
- 5) Grilujeme na sídlišti.

Vítěznými projekty se staly:

1. Úprava Parku Na Hradišti (476 hlasů) – rozpočet 200 tis. korun a
2. Pergola na Kopečku (265 hlasů) – rozpočet 250 tis. korun.⁶⁹

⁶⁸ *Tisková zpráva města Nymburk: Hlasování participativního rozpočtu skončilo, přinášíme výsledky* [online]. Nymburk: Městský úřad Nymburk, 2021 [cit. 2023-03-08]. Dostupné z: <https://www.meu-nbk.cz/files/tiskove-zpravy/tz-1620214462.pdf>

⁶⁹ *Nymburský měšec: Participativní rozpočet* [online]. Nymburk: Městský úřad Nymburk [cit. 2023-03-08]. Dostupné z: <https://mojeobec.kr-stredocesky.cz/portal/paroz/nymburk>

7. PRŮZKUM KVALITY VEŘEJNÝCH PROSTRANSTVÍ MĚSTA NYMBURK Z POHLEDU MÍSTNÍCH OBYVATEL

7.1. Cíle průzkumu

Primárním cílem průzkumu je zjistit do jaké míry jsou obyvatelé města Nymburk spokojeni s kvalitou veřejných prostranství města, a to například s množstvím jednotlivých typů, vizuální podobou, čistotou, bezpečností nebo také s iniciativou vedení města v rozvoji těchto míst. Sekundárním záměrem průzkumu je identifikace míst veřejných prostranství, která se podle mínění místních obyvatel nachází v nekvalitním stavu.

Není známo, že by se ve městě Nymburk doposud takovýto typ průzkumu uskutečnil. V rámci rozhovoru místní starosta Tomáš Mach proto vyjádřil zájem o poskytnutí zpracovaných výsledků šetření, které mohou vedení města upozornit na možné nedostatky týkající se veřejných prostranství nebo mohou být inspirací při projektování nových úprav ve městě.

7.2. Metodika

7.2.1. Způsob sběru dat a konstrukce dotazníku

Data k průzkumu byla nashromážděna prostřednictvím dotazníku (viz příloha č. 1), na který anonymně odpovídali obyvatelé města Nymburk.

Dotazník se skládá ze tří částí, z nichž první představují otázky identifikující údaje respondentů, tj. pohlaví, věk a lokalita bydliště ve městě.

Následující část obsahuje otázky analyzující mínění místních obyvatel ve věci kvality veřejných prostranství města. Otázky se dále člení do jednotlivých okruhů, tj. veřejná zeleň, čistota, chodníky, veřejné osvětlení, bezpečnost, bezbariérové užívání, parkovací plochy a Náměstí Přemyslovců. Součástí všech okruhů je otevřená otázka, v níž mohou obyvatelé uvést, v jakých lokalitách nebo v čem konkrétně shledávají nedostatek.

Poslední okruh otázek analyzuje, jaké dosavadní či současně realizované projekty týkající se veřejných prostranství města Nymburk jeho obyvatelé považují za nejvíce nebo naopak za nejméně přínosné a do jaké míry jsou spokojeni s iniciativou současně zvoleného vedení města v rámci rozvoje těchto míst. Zároveň

tato část dává respondentům prostor pro různé náměty projektů, které by si přáli, aby byly v budoucnu vedením města realizovány.

7.2.2. Sběr dat

Dotazník byl zpracován v první polovině února 2023 a 20. února 2023 byl zpřístupněn veřejnosti. Požádání o jeho vyplnění byli zaměstnanci školských zařízení, Nemocnice Nymburk, státních organizací s pobočkou ve městě, tj. zaměstnanci Policie ČR, Úřadu práce České republiky a Okresní správy sociálního zabezpečení, a také zaměstnanci vybraných soukromých podniků města Nymburk, jako například nymburského pivovaru. Počet respondentů po prvním týdnu byl 61.

Nadcházející týden proběhla schůzka s místním starostou Tomášem Machem. Starosta města byl požádán o poskytnutí dotazníku pracovníkům městského úřadu, s čímž souhlasil. Vzhledem ke stále nízkému počtu respondentů byly v průběhu týdne požádány o jeho vyplnění další státní organizace působící ve městě (Úřad pro zastupování ve věcech majetkových, Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský, Okresní státní zastupitelstvo, Státní pozemkový úřad, Exekutorský úřad Nymburk, Finanční úřad a Katastrální úřad), dále neziskové organizace (Laxus, Rómské sdružení a Farní charita Nymburk) a farní sbory (Římskokatolická farnost Nymburk, Sbor Křesťanské společnosti Nymburk, Náboženská obec Církve československé husitské v Nymburce a Farní sbor Českobratrské církve evangelické v Nymburce). Dotazník byl v tomto období sdílen také prostřednictvím sociálních sítí (Facebook), a to konkrétně v různých skupinách týkajících se města Nymburk, tj. Máme rádi Nymburk, Nymburk – Aktuálně bez cenzury, Máme rádi Nymburk (pište cokoli) a Nymburk – informace, sdělení, nabídka, poptávka aj.

Dne 18. března byl sběr dat ukončen. Během období téměř jednoho měsíce se podařilo nasbírat data od 156 respondentů. Následně proběhlo vyhodnocení a zpracování odpovědí.

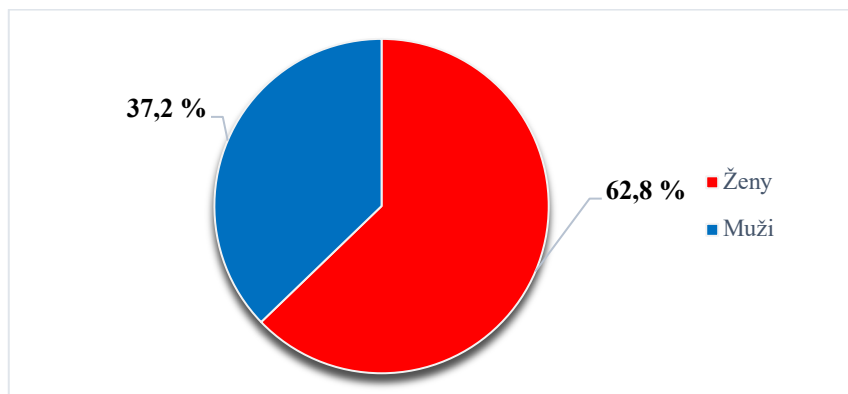
8. VÝSLEDKY PRŮZKUMU A JEJICH VÝKLAD

8.1. Identifikační znaky respondentů

8.1.1. Zastoupení respondentů podle pohlaví

Z celkového počtu 156 respondentů představovalo 98 zástupce ženského pohlaví (62,8 %) a 58 zástupce mužského pohlaví (37,2 %). Ženy tedy téměř dvojnásobně převyšovaly nad počtem respondentů mužského pohlaví.

Graf 2: Zastoupení respondentů podle pohlaví

Zdroj: autor

8.1.2. Věkové rozložení respondentů

Respondenti byli dále rozděleni do šesti věkových skupin:

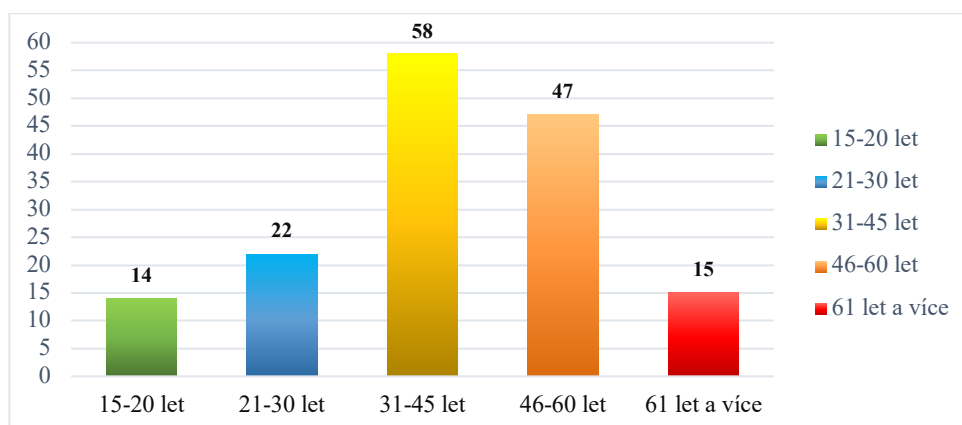
- 1) 15–20 let – mládí (postpubertální období);
- 2) 21–30 let – mládí (20–25 let – dovršení profesionalizace, novomanželství; 25–30 let – období rodiny, relativní sociální stabilizace);
- 3) 31–45 let – období středního věku (vlastní střední věk);
- 4) 46–60 let – období středního věku (pozdní střední věk);
- 5) 61–75 let – stáří (věk stáří) a
- 6) 76 let a více – stáří (věk kmetství).⁷⁰

Ze skupiny nejmladších obyvatel, tj. 15–20 let, dotazník vyplnilo 14 respondentů (9 %). Následující věkovou kategorii obyvatel ve věku 21–30 let, tvořilo 22 respondentů (14,1 %). Nejvyšší počet respondentů se podařilo nasbírat ve věkových skupinách obyvatel středního věku, tedy 31–45 let – 58 respondentů (37,2 %) a 46–60 let – 47 respondentů (30,1 %). U skupin starších obyvatel počet

⁷⁰ Skupiny sociální věkové (MSgS). *Sociologická encyklopedie* [online]. Praha: Sociologický ústav AV ČR, c 2017 [cit. 2023-03-20]. Dostupné z: [https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Skupiny_sociáln%C3%AD_věkové_\(MSgS\)](https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Skupiny_sociáln%C3%AD_věkové_(MSgS))

odpovědí výrazně klesl. Ve skupině 61–75 let, byl počet respondentů pouhých 13 (8,3 %) a nejméně odpovědí bylo nasbíráno v nejstarší věkové kategorii, tj. 76 let a více, kdy dotazník vyplnily pouze 2 osoby (1,3 %). Z důvodu nízkého počtu odpovědí v posledních dvou věkových skupinách byly tyto skupiny pro kvalitnější výsledky šetření sjednoceny, a tím vznikla skupina 61 let a více – 15 respondentů (9,6 %).

Graf 3: Věkové rozložení respondentů

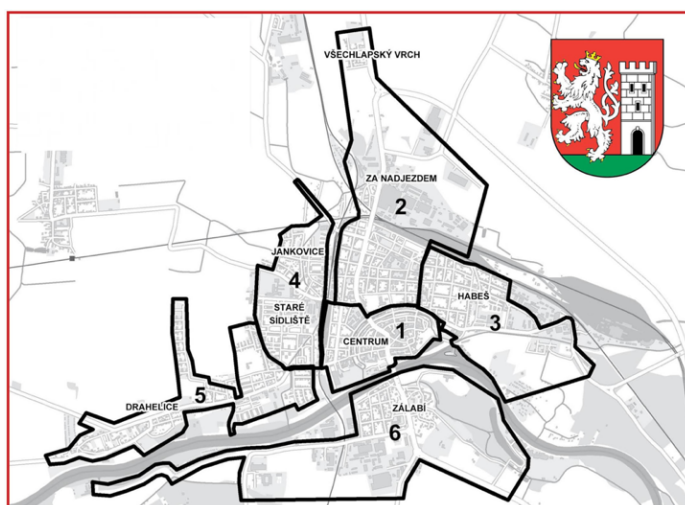

Zdroj: autor

8.1.3. Rozložení respondentů podle lokality bydliště

Při rozdělení lokalit bydliště respondentů ve městě Nymburk bylo vycházeno z rajonizace Městské policie Nymburk, která oblast města člení do šesti lokalit, a to na: 1) Centrum; 2) Za nadezdem a Vsechlapský vrch; 3) Habeš, 4) Jankovice a Staré sídliště, 5) Drahelice a 6) Zálabí.⁷¹

Obr. 34: Rozdělení města Nymburk do šesti lokalit

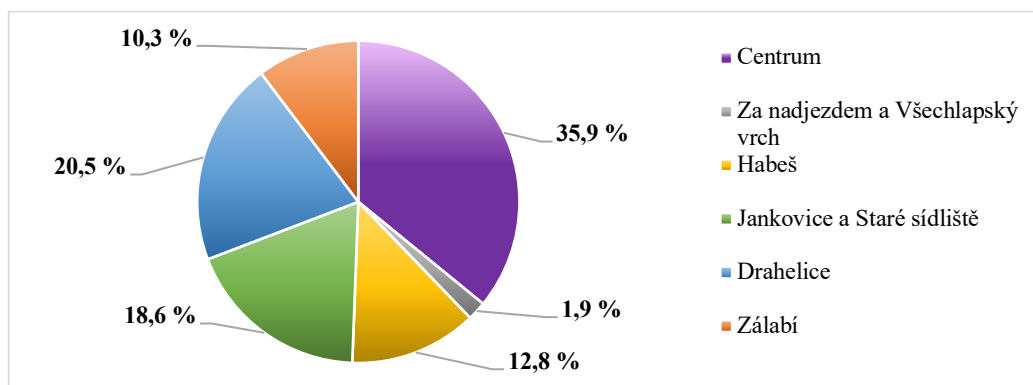

Zdroj: Rajonizace Městské policie Nymburk: Strážníci budou mít na starost konkrétní oblast. In: *Rádio Patriot: Informační portál pro Střední Polabí* [online]. Nymburk: *Rádio Patriot*, 23. 2. 2017 [cit. 2023-03-20]. Dostupné z: <https://radiopatriot.cz/rajonizace-mestske-policie-nymburk-straznici-budou-mit-nastarosti-konkretni-oblast/>

⁷¹ Rajonizace Městské policie Nymburk: Strážníci budou mít na starost konkrétní oblast. In: *Rádio Patriot: Informační portál pro Střední Polabí* [online]. Nymburk: *Rádio Patriot*, 23. 2. 2017 [cit. 2023-03-20]. Dostupné z: <https://radiopatriot.cz/rajonizace-mestske-policie-nymburk-straznici-budou-mit-nastarosti-konkretni-oblast/>

Počet respondentů z jednotlivých lokalit byl následující: Centrum – 56 (35,9 %); Za najezdem a Všechlapský vrch – 3 (1,9 %); Habeš – 20 (12,8 %); Jankovice a Staré sídliště – 29 (18,6 %); Drahelice – 32 (20,5 %) a Zálabí – 16 (10,3 %). Z důvodu nízkého počtu respondentů z lokality Za najezdem a Všechlapský vrch nelze posuzovat výsledky analýzy týkající se této lokality za adekvátní.

Graf 4: Rozložení respondentů podle lokality bydliště

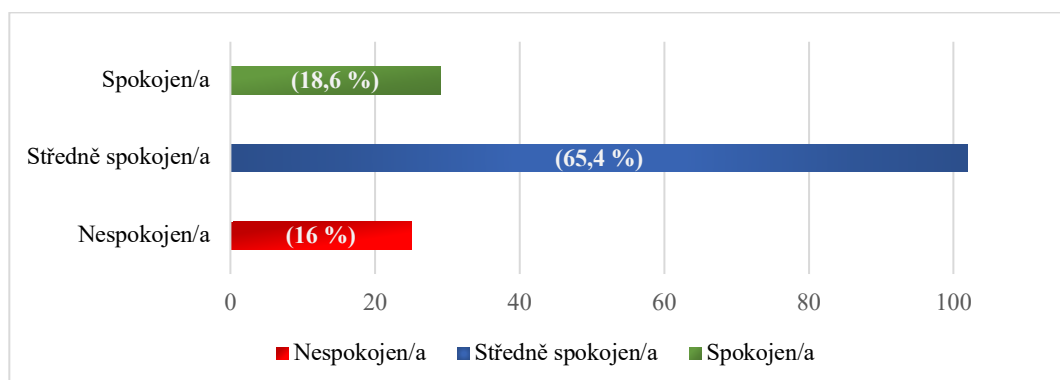
Zdroj: autor

8.2. Výsledky dílčích otázek II. části dotazníku

8.2.1. Otázka č. 4: Jak hodnotíte množství veřejné zeleně?

První okruh otázek analyzoval spokojenost obyvatel s množstvím veřejné zeleně ve městě. Nejvíce obyvatel, tj. 102 (65,4 %), uvedlo, že je s množstvím veřejné zeleně průměrně spokojeno. Zcela spokojených obyvatel byl téměř identický počet jako obyvatel nespokojených, tj. 29 (18,6 %) – spokojených a 25 (16 %) – nespokojených. Po celkovém porovnání, kdy průměr spokojenosti byl 51,3 %, lze tvrdit, že obyvatelé města Nymburk jsou průměrně spokojeni s množstvím veřejné zeleně ve městě.

Graf 5: Výsledky hodnocení množství veřejné zeleně

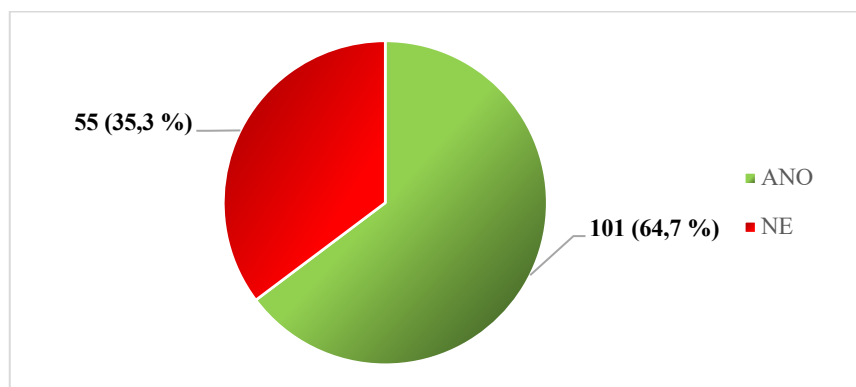
Zdroj: autor

Z hlediska identifikačních znaků nebyly, kromě lokality bydliště v Zálabí, zaznamenány žádné značné výkyvy míry spokojenosti s množstvím veřejné zeleně ve městě, hodnoty se pohybovaly v průměrném celkovém výsledku, tj. při 51,3 %. V lokalitě Zálabí byly naměřeny příznivější hodnoty, kdy průměrná míra spokojenosti tamních obyvatel dosahovala 66 %.

8.2.2. Otázka č. 5: Nachází se ve městě dostatečný počet parků či jiných míst, které slouží jako místa k rekreaci v přírodě?

V souvislosti s množstvím veřejné zeleně se další otázka vztahovala pouze na prostory parků a další místa sloužící k rekreaci v přírodě. Podle 101 respondentů (64,7 %) se v Nymburce nachází těchto míst dostatečný počet, naopak 55 obyvatel (35,3 %) se domnívá, že má město těchto prostorů nedostatek. V porovnání je tedy většina obyvatel města spokojena s počtem těchto prostranství.

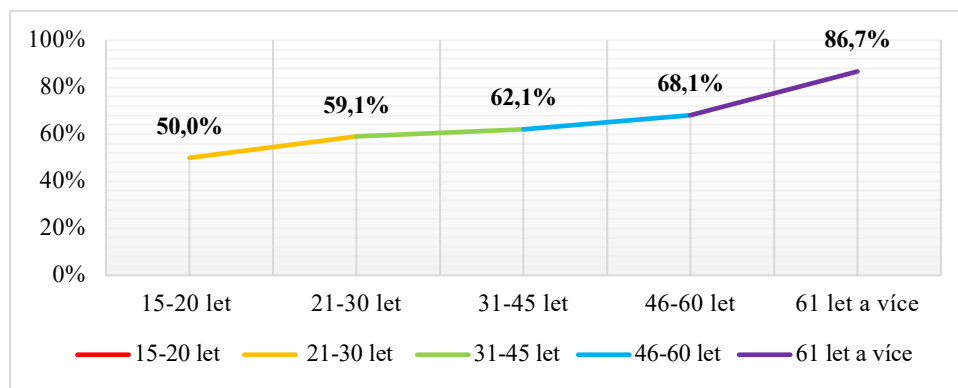
Graf 6: Počet odpovědí na otázku č. 5: Nachází se ve městě dostatečný počet parků či jiných míst určených k rekreaci v přírodě?

Zdroj: autor

Z hlediska pohlaví jsou oproti ženám, u nichž byla naměřena míra spokojenosti 58,2 %, s počtem těchto prostranství značně více spokojeni muži – 75,9 %. Podle lokality bydliště jsou nejvíce spokojeni obyvatelé Zálabí – 81 %, Habeše – 80 % a Za nadjezdem a Všechlapský vrch – 100 %. Vysoká míra spokojenosti v oblasti Zálabí může být vysvětlena přítomností největšího městského parku Na Ostrově. V ostatních lokalitách města se míra spokojenosti pohybovala okolo 59 %. Míra spokojenosti s počtem parků a jiných prostorů určených k rekreaci v přírodě se dále s ohledem na věk obyvatel postupně zvyšovala: 15–20 let – 50 %; 21–30 let – 59,1 %; 31–45 let – 62,1 %; 46–60 let – 68,1 % a 61 let a více – 86,7 %.

Graf 7: Průměrná spokojenost s počtem parků a dalších prostorů určených k rekreaci v přírodě podle věkových skupin

Zdroj: autor

8.2.3. Dobrovolná otázka: Které lokality by měly být obohaceny o park či jinou veřejnou zeleň?

Součástí okruhu otázek analyzující spokojenost s množstvím veřejné zeleně ve městě byla otevřená dobrovolná otázka poskytující respondentům prostor pro upřesnění lokalit, které by měly být podle jejich názoru obohaceny o park či jinou veřejnou zeleň, přičemž podle názoru čtyř respondentů by mělo dojít k rozšíření veřejné zeleně na celém území města, například v prostorách ulic nebo by měl být navýšen počet ovocných stromů.

Z hlediska lokalit bylo nejpočetněji uvedeno Centrum (19), konkrétně respondenti uváděli prostor Náměstí Přemyslovců (3), domu Eliška (2), zimního stadionu (1) a parku Pod Hradbami (1). Následovala lokalita Jankovice a Staré sídliště (14), ve které bylo zmíněno navýšení počtu stromů v prostoru potoka Lidušky a zeleně v prostředí polikliniky. Oblast Drahelice uvedlo 12 obyvatel – tři zmínili nedostatečné množství zeleně a laviček v ulici Na Hroudách, jednotlivě byla uvedena přeměna prostoru bývalých doků na park a výsadba aleje vedoucí od MŠ Větrník směrem k ulici Na Hroudách. Lokalitu Habeš označilo 10 respondentů, z čehož dva uvedli konkrétně prostor Hlavního nádraží a jeden by shledal za přínosné navýšení počtu laviček a provedení úprav v parku Ing. Wilhelma Hellwaga. Patrně v souvislosti s předchozím zjištěním vysoké míry spokojenosti s množstvím parků a jiných míst sloužících k rekreaci v přírodě u obyvatel lokality Zálabí a Za nadjezdem a Všechlapský vrch, byly v této otázce dané lokality zmíněny nejméně (Zálabí – 2krát a Za nadjezdem a Všechlapský vrch – 3krát).

Tab. 3: Odpovědi respondentů na otázku: Které lokality by měly být obohaceny o veřejnou zeleň?

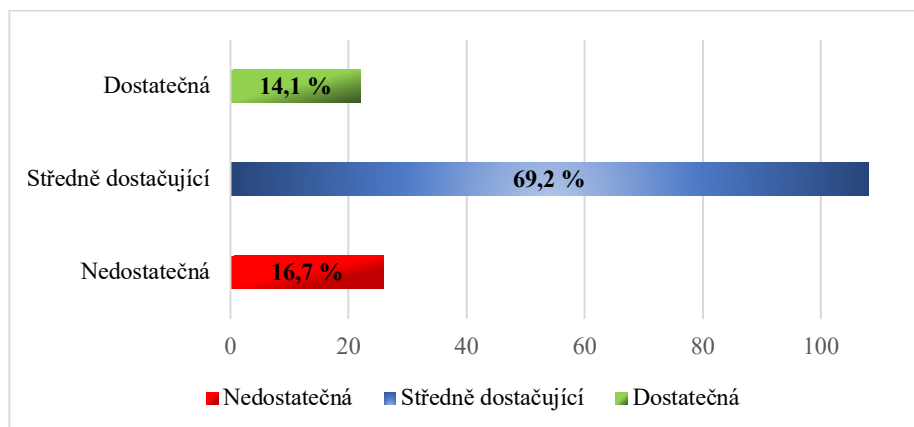
Lokalita	Počet	Konkrétní odpovědi a jejich četnost
Centrum	19	– Náměstí Přemyslovců (3) – dům Eliška (2) – zimní stadion (1) – park Pod Hradbami (1)
Za nadjezdem a Všechlapský vrch	3	
Habeš	10	– Hlavní nádraží (2) – navýšení počtu laviček a provedení úprav v parku Ing. Wilhelma Hellwaga (1)
Jankovice a Staré sídliště	14	– navýšení počtu stromů v prostoru řeky Lidušky (1) – navýšení veřejné zeleně v prostoru polikliniky (1)
Drahelice	12	– navýšení zeleně a laviček v ulici Na Hroudách (3) – přeměna prostoru bývalých doků na park (1) – alej od MŠ Větrník směrem k ulici Na Hroudách (1)
Zálabí	2	

Zdroj: autor

8.2.4. Otázka č. 6: Jak hodnotíte čistotu veřejných prostranství?

Spokojenost obyvatel byla zkoumána také v rámci čistoty veřejných prostranství města Nymburk. Respondenti nejčastěji ohodnotili čistotu veřejných prostranství na stupnici středně dostačující, jednalo se přitom o 108 odpovědí (69,2 %). Na stupnici dostatečná, dále ohodnotilo čistotu veřejných prostranství 22 respondentů (14,1 %) a na stupnici nedostatečná, bylo sečteno 26 odpovědí (16,7 %). V celkovém porovnání, kdy byla průměrná míra spokojenosti 48,8 %, lze konstatovat, že jsou místní obyvatelé průměrně spokojeni s čistotou veřejných prostranství města Nymburk.

Graf 8: Výsledky hodnocení čistoty veřejných prostranství

Zdroj: autor

Vyhodnocení odpovědí v rámci identifikačních znaků zaznamenalo u respondentů mužského pohlaví nepatrně vyšší míru spokojenosti – 51,2 %, nežli u žen – 46,5 %. Z hlediska věkových skupin vykazovala skupina nejmladších obyvatel, tj. 15–20 let, nejnižší míru spokojenosti – 35,7 %. Nejvyšší míra spokojenosti byla naopak zaznamenána u skupiny nejstarší obyvatel, tj. 61 let a více – 63,4 %. Porovnání lokalit bydlišť respondentů nezaznamenalo žádné značné odchylné hodnoty od celkového průměru (48,8 %).

8.2.5. Dobrovolná otázka: Ve kterých lokalitách by měl být kladen větší důraz na udržování čistoty?

Respondenti mohli dále specifikovat, ve které oblasti by měl být podle jejich názoru kladen větší důraz na údržbu čistoty. Nejvyšší počet respondentů označil za takovéto místo prostor Hlavního nádraží, jednalo se o 21 obyvatel města, což z celkového počtu 156 respondentů představuje 12 %. Vysoký počet odpovědí (12) se také týkal zvýšení údržby čistoty v rámci celého území města. Početněji byly dále zmíněny:

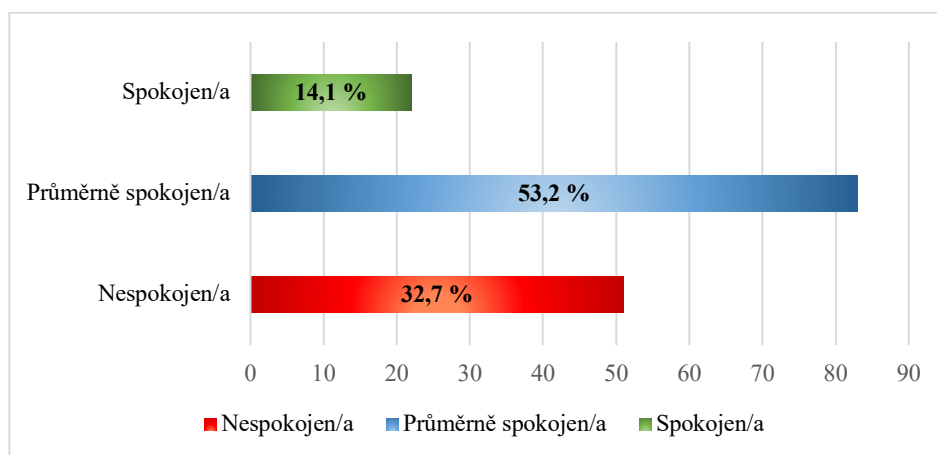
- a. prostory parků (13) – např. Pod Hradbami (6), Dr. Antonína Brzoráda (2), U vodárenské věže (2) a Hrdinů (1);
- b. lokalita nymburského centra (11) – např. Náměstí Přemyslovců (3), Kostelní náměstí (2) a lávka spojující Centrum a Zálabí (2);
- c. lokalita Jankovice a Staré sídliště (10) – např. oblast garáží v Jankovicích (1);
- d. prostory v okolí školských zařízení a dětských hřišť (5) – např. ZŠ Komenského (1) a ZŠ Letců R. A. F. (1);
- e. ulice V Kolii (4);
- f. dále prostory okolo kontejnerů (4); autobusových zastávek (2) a podél vodních toků (3).

8.2.6. Otázka č. 7: V jaké míře jste spokojen/a se současným stavem chodníků?

Analyzována byla dále spokojenost místních obyvatel se současným stavem chodníků, které jsou dalším typem veřejného prostranství a představují rovněž nedílnou součást dalších veřejných prostranství města.

V rámci této otázky byl oproti spokojeným respondentům – 22 (14,1 %), zjištěn dvojnásobně převyšující počet nespokojených respondentů – 51 (32,7 %). Na tento úkaz poukázal při osobním setkání také místní starosta Mach, kdy zmínil, že si je vědom toho, že po stránce chodníků má město stále jisté nedostatky. Hodnotící stupnici průměrné spokojenosti označilo opět nejvíce respondentů, tj. 83 (53,2 %). Přesto byla průměrná spokojenost, z důsledku vysokého počtu nespokojených respondentů, naměřena v hodnotě 40,5 %. Lze tedy konstatovat, že v otázce kvality chodníků ve městě Nymburk jsou obyvatelé mírně nespokojeni.

Graf 9: Výsledky odpovědí na otázku č. 7: V jaké míře jste spokojen/a se současným stavem chodníků?

Zdroj: autor

Z celkového počtu 51 nespokojených respondentů se současným stavem chodníků představovalo 40 respondentů ženy, v důsledku čehož u nich byla oproti mužům (51 %), zjištěna značně menší míra spokojenosti (34,5 %). Z hlediska věkových skupin byla nejnižší míra spokojenosti zaznamenána u osob v rozmezí věku 31–45 let (32 %). Analýza dílčích lokalit nezaznamenala žádné abnormální výkyvy průměrné hodnoty.

8.2.7. Dobrovolná otázka: Ve které části města chybí chodník nebo se nachází v nekvalitním stavu?

V rámci identifikace míst, které postrádají chodník nebo kde se nachází chodník v nekvalitním stavu, mohli obyvatelé v další otevřené otázce tato místa konkretizovat, přičemž na tuto otázku odpověděla téměř polovina respondentů (74).

Devět respondentů uvedlo, že považují celkový stav chodníků ve městě za nevyhovující. Početně byla zmíněna konkrétně ulice Purkyňova (7) a V Kolonii (6). V počtu ohlasů následovala ulice Maršála Koněva (5), ve které byl specifikován

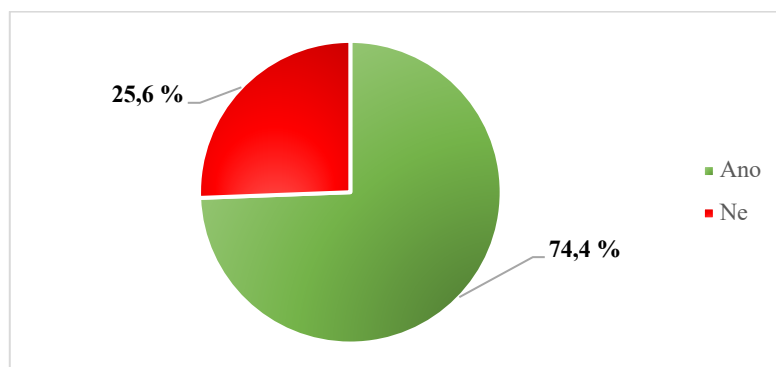
úsek čerpací stanice MOL – hospoda Na Růžku. Čtyři obyvatelé dále označili ulici Tyršova (např. prostor u TJ Sokol Nymburk a u sídla Českého zahrádkářského svazu, o.s.). V ulici Lipová (např. úsek Hřbitov – Zahrádkářská kolonie), Nádražní, Poděbradská (např. úsek čerpací stanice MOL – Hypermarket Albert), Dr. Antonína Dvořáka, Zbožská (např. prostor okolo MŠ Adélka) a Palackého třída (např. úsek Drůbeží ráj – Hlavní nádraží) byla četnost odpovědí po třech. Dvakrát byla zmíněna ulice V Zahrádkách a Drahelická (např. prostor okolo Penny marketu). Jednotlivě byly uvedeny ulice Příčná/Baráčnická, Eliščina (prostor bývalé pojišťovny), Máchova (prostor Místního nádraží), Jičínská, Kramolínova, Jasmínová, Soudní, Potoční, Dvorská, Kostomlátecká a Dlouhá třída.

8.2.8. Otázka č. 8: Jsou veřejná prostranství v nočních hodinách dostatečně osvětleny?

Veřejné osvětlení tvoří nedílnou součást všech typů veřejných prostranství, z tohoto důvodu byl jeden okruh otázek zaměřen také na průzkum spokojenosti obyvatel s osvětlením veřejných prostranství města v nočních hodinách.

Počet 116ti respondentů shledal osvětlení veřejných prostranství v nočních hodinách za dostatečné, oproti tomu za nedostatečné jej označilo pouze 40 respondentů. Dle výsledku hodnocení lze tvrdit, že s osvětlením veřejných prostranství v nočních hodinách je nespokojený pouze každý čtvrtý obyvatel města (25,6 %). Většina obyvatel je tedy s osvětlením spokojena (74,4 %).

Graf 10: Odpovědi na otázku č. 8: Jsou veřejná prostranství v nočních hodinách dostatečně osvětleny?

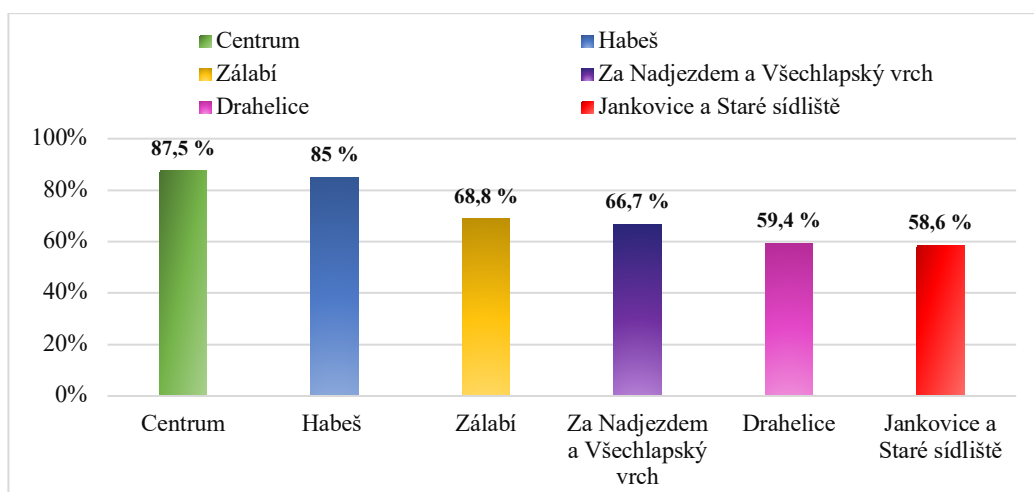

Zdroj: autor

V porovnání z hlediska pohlaví jsou oproti mužům (70,7 %), nepatrně více spokojeny s osvětlením ženy (76,5 %). Dle věkových skupin jsou nejvíce spokojeni obyvatelé města ve věku 61 let a více (100 %), naopak nejméně spokojeni jsou obyvatelé ve věku 21–30 let (63,6 %). Míra spokojenosti ve zbylých věkových

kategoriích se pohybuje v rozmezí 70–75 %. V porovnání spokojenosti s veřejným osvětlením v rámci lokality bydliště obyvatel, jsou nejvíce spokojeni obyvatelé žijící v oblasti Centra (87,5 %) a Habeše (85 %). Následkem vyšších naměřených hodnot spokojenosti v oblasti centra města, může být fakt, že v minulosti bylo do této oblasti vynaloženo nejvíce finančních prostředků na úpravy místních komunikací a dalších veřejných prostranství, které zahrnovaly mj. rekonstrukce veřejného osvětlení.⁷² Z průzkumu dále vyplynulo, že nejméně spokojeni jsou obyvatelé Jankovic a Starého sídliště (58,6 %) a Drahelice (59,4 %). Ve zbylých lokalitách byla naměřena následující míra spokojenosti: Zálabí – 68,8 % a Za Nadjezdem a Všechlapský vrch – 66,7 %.

Graf 11: Spokojenost obyvatel s veřejným osvětlením podle lokality bydliště

Zdroj: autor

8.2.9. Dobrovolná otázka: Která část města je nedostatečně osvětlena?

V následující otevřené otázce mohli respondenti upřesnit, které místo ve městě shledávají za nedostatečně osvětlené v nočních hodinách. Z celkového počtu 40 odpovědí bylo 29 vyhodnoceno jako adekvátních, přičemž tři respondenti uvedli, že shledávají nedostatečně osvětlené celé území města.

Obyvatelé nejčastěji konkrétně označovali za nedostatečně osvětlenou Labskou stezku (6). Podle šesti respondentů představuje hlavní nedostatek intenzita žárovek veřejného osvětlení, která podle jejich úsudku osvětluje pouze příčné prostor pod lampami ale nikoliv širší prostor. Pět respondentů dále zmínilo prostory

⁷² Strategie rozvoje města Nymburk 2020-2023 [online]. Nymburk: Městský úřad Nymburk, 2020 [cit. 2023-03-03]. Dostupné z: www.mesto-nymburk.cz/assets/File.ashx?id_org=10823&id_dokumenty=9414, str. 38.

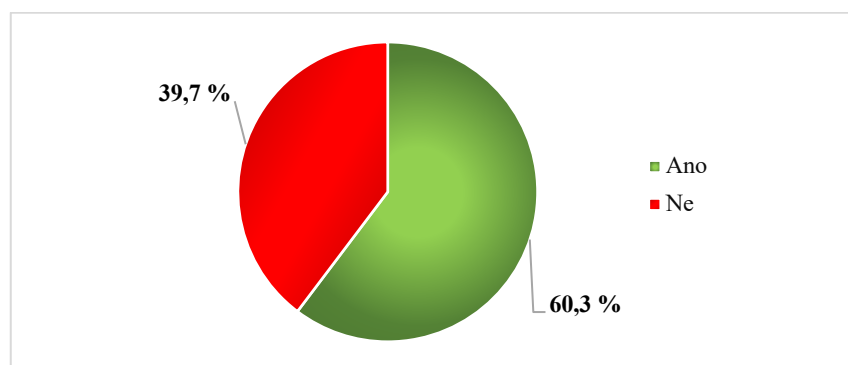
nymburských sídlišť, konkrétně obyvatelé uváděli například sídliště Drahelice. Dalšími početnějšími odpověďmi byly prostory městských parků (3), např. park Pod Hradbami a Na Ostrově. Dvakrát byla také uvedena Nádražní ulice. Jednotlivě byla zmíněna Dlabačova ulice a Malé Valy a jeden respondent také uvedl, že považuje za nadbytečné nasvícení významných objektů ve městě.

8.2.10. Otázka č. 9: Přijdou Vám veřejná prostranství v denních či nočních hodinách bezpečná?

Spokojenost v rámci užívání veřejných prostranství určuje do jisté míry také pocit bezpečí v těchto prostorech, z tohoto důvodu byl jeden okruh vyhrazen otázkám zkoumajícím veřejné mínění ve vztahu k bezpečnosti ve veřejných prostranství města.

Převážná většina respondentů, tj. 94 (60,3 %) shledala veřejná prostranství za bezpečná. Oproti tomu 62 respondentů (39,7 %) uvedlo, že tyto prostory nepovažuje za dostatečně bezpečné. Po porovnání těchto dvou výsledků lze usoudit, že nymburští obyvatelé jsou tedy spíše spokojeni s bezpečností ve veřejných prostranství města.

Graf 12: Výsledky odpovědí na otázku: Přijdou Vám veřejná prostranství v denních či nočních hodinách bezpečná?

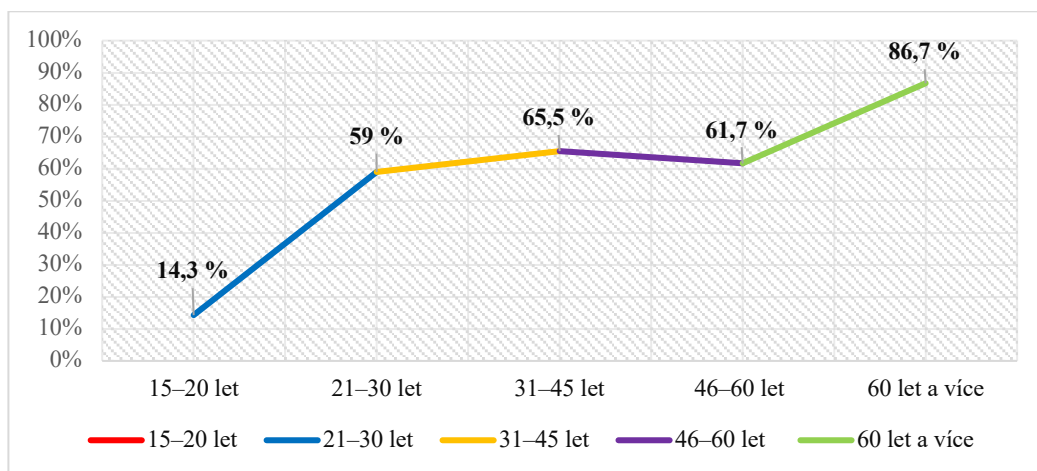

Zdroj: autor

Porovnání dílčích identifikačních znaků respondentů zaznamenalo z hlediska pohlaví značně převyšující míru pocitu bezpečí ve veřejných prostranství u mužů (69 %) oproti ženám, které se naopak cítí v těchto prostorech výrazně méně bezpečně (55,1 %). Podle komparace věkových skupin se cítí nejméně bezpečně ve veřejných prostranství obyvatelé ve věku 15–20 let (14,3 %). Naopak nejvíce se cítí bezpečně překvapivě nejstarší věková skupina obyvatel, tj. 61 let a více (86,7 %). Zbylé věkové kategorie vnímají míru bezpečnosti ve veřejných prostranství v rozmezí 59–66 %. Průzkum bezpečnosti podle lokality bydliště nezaznamenal

mimo oblast Jankovic a Starého sídliště, ve které došlo k poklesu míry pocitu bezpečnosti na 51,7 %, žádné další značné rozdíly průměrné hodnoty.

Graf 13: Spokojenost s bezpečností ve veřejných prostranstvích z hlediska věkových skupin

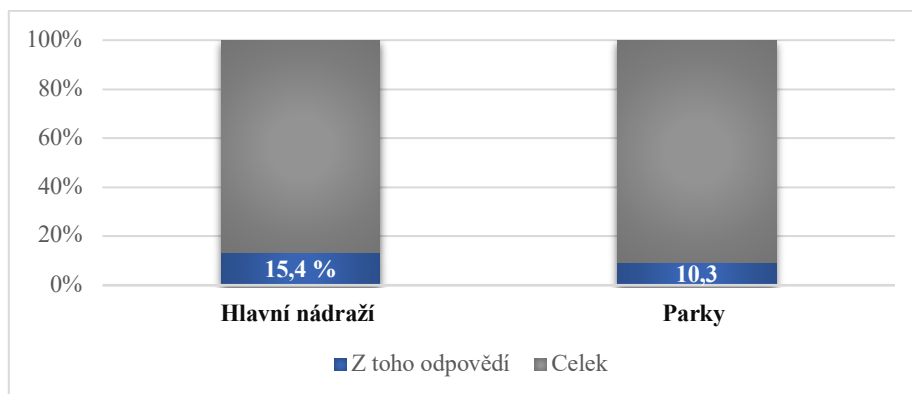
Zdroj: autor

8.2.11. Dobrovolná otázka – Které lokality by měly být více střeženy?

V souvislosti s bezpečností mohli respondenti v následující otázce uvést, která místa považují za nejméně bezpečná, přičemž řada obyvatel uvedla prostory Hlavního nádraží – 24 (15,4 %) a městských parků – 16 (10,3 %), konkrétně byl zmíněn park U Vodárenské věže – 5, Pod Hradbami – 3, Na Ostrově – 3, Ing. Wilhelma Hellwaga – 2, Hrdinů – 2 a Dr. Antonína Brzoráda – 1. Stejně jako ve většině měst jsou tyto veřejné prostory místy, ve kterých pobývají vandalové, osoby bez domova nebo osoby nacházející se pod vlivem alkoholových nápojů či jiných omamných látek. Tyto osoby mnohdy obtěžují svým chováním okolní uživatele a jejich samotná přítomnost u ostatních uživatelů snižuje pocit bezpečnosti. Vzhledem k tomu, že jsou veřejná prostranství k dispozici neomezenému okruhu uživatelů, nelze tyto osoby bez daných důvodů z tohoto užívání vyloučit. V úvahu proto spadá pouze zvýšení kontroly chování těchto osob prostřednictvím bezpečnostních složek.

Po třech odpovědích byla dále zmíněna místa jako Labská stezka – patrně z důvodu nedostatečného osvětlení a nižšího množství uživatelů v nočních hodinách, okolí supermarketů – především Penny marketu, nočních podniků a hospod a ulice V Kolonii, která se nachází poblíž Hlavního nádraží. Ojediněle zmíněny byly dále prostory školských zařízení, ubytoven, zimního stadionu, autobusových zastávek a terasy Eliška.

Graf 14: Procentuální zastoupení nejpočetnějších odpovědí z celkového počtu respondentů

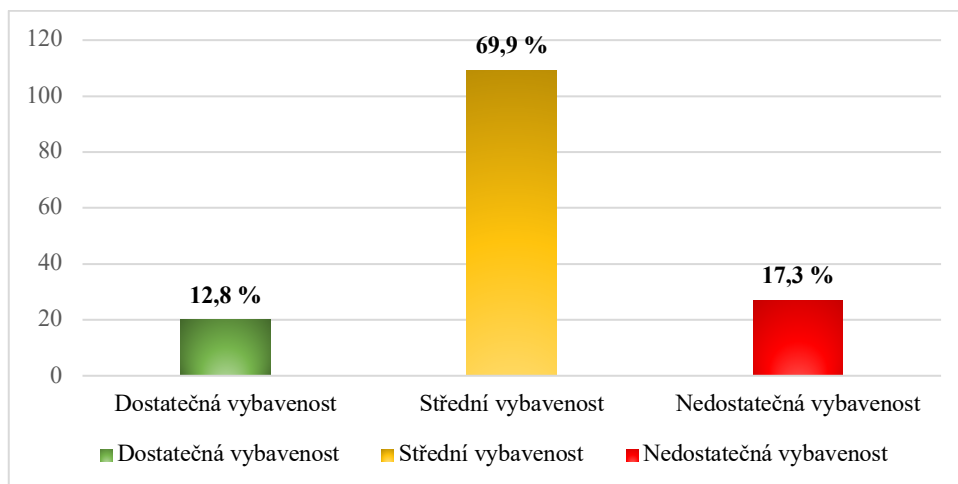
Zdroj: autor

8.2.12. Otázka č. 10: Jak hodnotíte vybavenost veřejných prostranství o bezbariérové užívání usnadňující pohyb osobám s omezenou schopností pohybu?

Spokojenost byla zkoumána také v rámci vybavenosti veřejných prostranství o bezbariérové užívání usnadňující pohyb po městě osobám s omezenou schopností pohybu.

Nejvíce respondentů uvedlo, že považují míru vybavenosti za průměrnou, jednalo se přitom o 109 odpovědí (69,9 %). Na stupnici 1 – dostatečná ohodnotilo vybavenost 20 obyvatel (12,8 %) a na stupnici 3 – nedostatečná ohodnotilo vybavenost 27 respondentů (17,3 %). Průměrná spokojenost byla naměřena ve výši 47,8 % a lze tedy konstatovat, že nymburští obyvatelé jsou průměrně spokojeni s vybaveností veřejných prostranství o bezbariérové užívání.

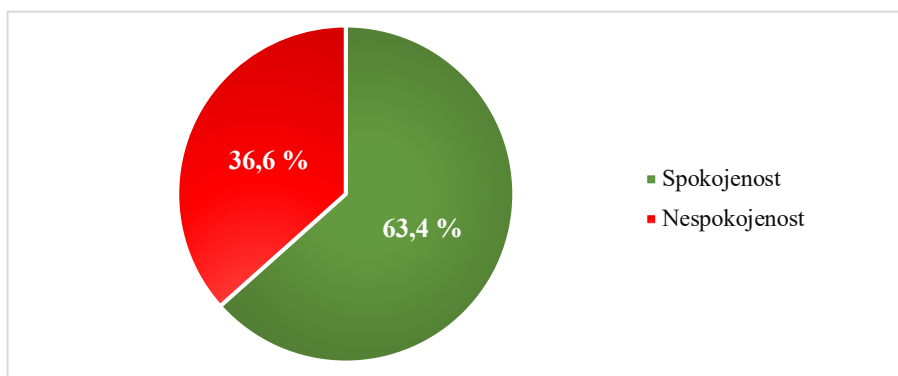
Graf 15: Výsledky hodnocení vybavenosti veřejných prostranství o bezbariérové užívání

Zdroj: autor

Průzkum v rámci identifikačních znaků respondentů zaznamenal nepatrně vyšší míru spokojenosti s vybaveností veřejných prostranství o bezbariérové užívání u mužů – 50,9 % nežli u žen – 45,9 %. Nejpriznivější výsledky vykazovala nejstarší věková skupina obyvatel, tj. 61 let a více, kdy míra spokojenosti dosahovala 63,4 %. Výsledky této skupiny jsou stěžejní, jelikož se bezbariérové užívání zřizuje především pro tento okruh uživatelů. Z hlediska lokality bydliště byla nejvyšší míra spojenosti naměřena u obyvatel Habeše – 55 % a nejnižší naopak v Drahelicích – 40,6 % a Za nadjezdem a Všechlapský vrch – 33,4 %.

Graf 16: Míra spokojenosti s vybaveností veřejných prostranství o bezbariérové užívání u osob ve věku 61 let a více

Zdroj: autor

8.2.13. Dobrovolná otázka: Které lokality ve městě postrádají bezbariérové užívání?

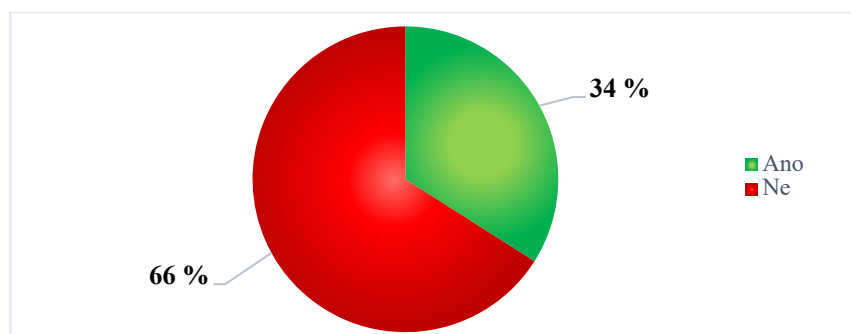
V nadcházející otázce mohli obyvatelé města uvést, která místa postrádají vybavenost o bezbariérové užívání. Počet odpovědí byl oproti ostatním otevřeným otázkám nejnižší. Nejčastěji byl uveden prostor Hlavního nádraží (6), který podle respondentů postrádá vybavenost o bezbariérové užívání zejména v místech autobusových zastávek a vlakových nástupišť. Početněji respondenti uváděli, že je celkově území města nedostatečně vybaveno o bezbariérové užívání (4). Po dvou odpovědích byly dále zmíněny přechody pro chodce a Náměstí Přemyslovců. Ojediněle obyvatelé uváděli prostory Kostelního náměstí a ulic Jízdecké, Hradební a Ke Strouze.

8.2.14. Otázka č. 11: Nachází se ve městě dostatečný počet parkovacích ploch?

Další okruh byl vymezen průzkumu spokojenosti obyvatel města Nymburk s množstvím parkovacích ploch. Z průzkumu vyšlo najevo, že převážná většina

obyvatel je se současnou situací parkovacích ploch ve městě nespokojena, kdy ze 156 respondentů jich 103 (66 %) uvedlo, že se ve městě nachází těchto míst nedostatečný počet. Oproti tomu 53 respondentů (34 %) označilo množství parkovacích ploch za dostatečné. Podle výsledku průzkumu této otázky je spokojený tedy pouze každý třetí obyvatel. Toto zjištění není překvapivé, jelikož si je vedení města tohoto problému vědomo a dlouhodobě usiluje o jeho vyřešení.

Graf 17: Výsledky odpovědí na otázku č. 11 – Nachází se ve městě dostatečný počet parkovacích ploch?

Zdroj: autor

Z hlediska pohlaví se míra spokojenosti pohybovala na téměř totožné úrovni, tj. ženy – 33,7 % a muži – 34,5 %. Zajímavé výsledky vykazovala nejmladší skupiny obyvatel, tj. 15–20 let, ve které byla naměřena nejvyšší míra spokojenosti (71,4 %). Tento výsledek je pravděpodobně zapříčiněn tím, že řada těchto respondentů doposud nevlastní řidičské oprávnění a nemají tedy dostatečné zkušenosti s parkováním vozidel na území města. Naopak nejméně spokojeni jsou s počtem parkovacích ploch nejstarší obyvatelé města (13 %). V porovnání spokojenosti podle lokality bydliště byla zjištěna nejnižší míra spokojenosti v oblasti Habeše (25 %) a nymburského centra (28,6 %), ve kterém je nedostatek parkovacích ploch obecně znám ale vzhledem k řadě faktorů je pro město obtížné tuto problematiku řešit. Tyto faktory představuje například vysoká hustota zástavby, omezené množství finančních prostředků, rozlehlá památkově chráněná zóna atd.

8.2.15. Dobrovolná otázka: Které lokality by měly být rozšířeny o parkovací plochy?

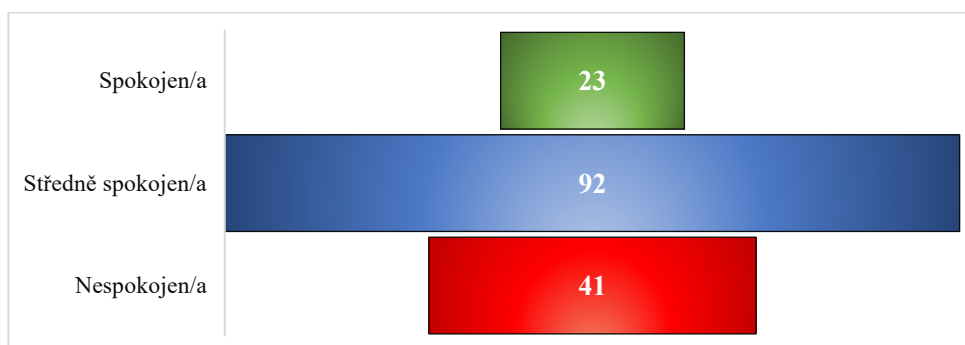
Pro přesnou identifikaci míst, která postrádají dostatečný počet parkovacích ploch byla přidána otevřená otázka, v níž mohl každý respondent toto místo uvést. Jak vyplývá z předchozí otázky, tak nejpočetněji zmíněnou lokalitou bylo nymburské centrum (35), z čehož 5 respondentů blíže specifikovalo prostor

Náměstí Přemyslovců. Velké množství odpovědí se týkalo také Hlavního nádraží (21), ve kterém je podle názoru obyvatel nedostatečné množství kapacit k parkování především v denních hodinách, kdy řada obyvatel dojíždí prostřednictvím železniční dopravy do zaměstnání a obyvatelé, kteří žijí v okolí nemají svá vozidla kde zaparkovat. Osm respondentů dále uvedlo prostory sídlišť, přičemž chyběla bližší konkretizace. Zmíněny byly mj. prostory Nemocnice Nymburk (1), Zálabí (1), Obecního domu Kokos (2), Velké Valy (1) a ulice Palackého (1), V Kolonii (1), Ke Strouze (1) a Zámečnická (2).

8.2.16. Otázka č. 12: V jaké míře jste spokojeni se současným stavem Náměstí Přemyslovců?

Významné středisko města představuje Náměstí Přemyslovců. U tohoto typu veřejného prostranství byla též zkoumána míra spokojenosti obyvatel s jeho současným stavem. Nejvíce respondentů, tj. 92 – 59 %, uvedlo, že je s tímto prostorem průměrně spokojeno. Nejnižší počet respondentů, tj. 23 (14,7 %), ohodnotil stav Náměstí Přemyslovců za zcela uspokojivý. Téměř dvojnásobný počet obyvatel, tj. 41 – 26,3 %, naopak označil kvalitu náměstí za nedostatečnou. Po porovnání lze konstatovat, že obyvatelé města jsou se současným stavem Náměstí Přemyslovců lehce podprůměrně spokojeni (44,3 %).

Graf 18: Počet odpovědí na otázku č. 12: V jaké míře jste spokojeni se současným stavem Náměstí Přemyslovců?

Zdroj: autor

Porovnání identifikačních znaků respondentů z hlediska pohlaví zaznamenalo u žen nepatrně nižší míru spokojenosti se stavem Náměstí Přemyslovců (42,9 %), oproti mužům (46,6 %). Výrazná odchylka byla naměřena u obyvatel v rozmezí věku 31–45 let, u kterých byla míra spokojenosti pouhých 37 %. Nejvyšší hodnoty byly naopak zaznamenány u nejstarší skupiny respondentů, tj. 61 let a více (66,7 %) a u obyvatel s místem bydliště v centru města (65,2 %)

a v Habeši (52,5 %). Příznivé výsledky obyvatel žijících v centru města jsou významným zjištěním, jelikož právě v oblasti nymburského centra se náměstí nachází a je patrné, že převážnými uživateli tohoto prostoru jsou právě tito obyvatelé.

8.2.17. Dobrovolná otázka: Jak by mohlo být náměstí obohaceno?

V souvislosti s předchozí otázkou mohli respondenti dále rozvést, jakými prostředky by zhodnotili stav Náměstí Přemyslovců. Žebříček nejčtenějších odpovědí byl následující:

1. zvýšení množství veřejné zeleně (33) – např. více stromů z důvodu většího zastínění (8) nebo více květin (5);
2. snížení provozu (17);
3. pořízení vodního prvku (16) – např. fontány (3), kašny (3) či pítka (1);
4. snížení či kompletní odstranění parkovacích ploch (8);
5. zvýšení počtu odpočinkových míst (8) – např. laviček (3);
6. rozšíření pěších zón (6);
7. modernizace náměstí (5) – např. laviček, odpadkových košů apod. a
8. kompletní rekonstrukce (3).

Ojedinele byly zmíněny úpravy objektů jako morového sloupu, fasád starých budov, přechodů, kompletního povrchu, vizuální podoby domu Eliška a domu Cíl. Dále se vyskytl návrh na zřízení stánku s občerstvením, poklidné tiché hudby v prostoru náměstí a jeden respondent by uvítal, kdyby se trhy pořádaly na jiném místě.

Zajímavý paradox představuje fakt, že jsou podle předchozího zjištění obyvatelé nespokojeni s počtem parkovacích ploch v oblasti Náměstí Přemyslovců, přesto by si v něm řada přála tyto plochy omezit či kompletně odstranit. Za úvahu stojí názor jednoho respondenta, že by v budoucnu mohlo dojít k přemístění Policie ČR – Poříčnického oddělení Labe, jež sídlí vedle centrálního parkoviště pod lávkou spojující centrum města a Zálabí, a tím by se mohlo toto parkoviště rozšířit, což by ovšem vyžadovalo vysoké množství finančních prostředků, kterými město prozatím nedisponuje.

8.3. Výsledky dílčích otázek III. části dotazníku

V následující části byla prostřednictvím dotazníku zkoumána spokojenost s již realizovanými či současně probíhajícími projekty města, které se týkaly veřejných prostranství. Respondenti volili mezi těmito projekty – viz následující tabulka.

Tab. 4: Vybrané projekty

Realizované projekty
a) Rekonstrukce sídliště Jankovice (I. a II. etapa)
b) Novostavba lávky pro pěší přes řeku Labe a plavební komoru Na Ostrově
c) Novostavba lávky přes Labe mezi centrem města a Zálabím
d) Rekonstrukce Vodárenské ulice
e) Realizace chodníku v Pražské ulici
f) Novostavba mostu přes Lidušku v Brigádnické ulici
g) Revitalizace parkoviště v ulici Zbožská X Boleslavská třída
h) Rekonstrukce fontány v parku Dr. Brzoráda
i) Revitalizace parku V Kolonii
Současně probíhající projekty
a) Rekonstrukce sídliště Jankovice (III.–V. etapa)
b) Rekonstrukce mostů v ulici U Katovny přes Malé a Velké Valy
c) Opravy v ulici Palackého třída
d) Rekonstrukce terasy Eliška
e) Revitalizace městské zeleně (ošetření stromů – př. topolové aleje podél Labe)

Zdroj: *Projekty Města Nymburk. Město Nymburk [online]. Nymburk: Městský úřad Nymburk, 2019 [cit. 2023-03-02]. Dostupné z: <https://www.meu-nbk.cz/projekty/>*

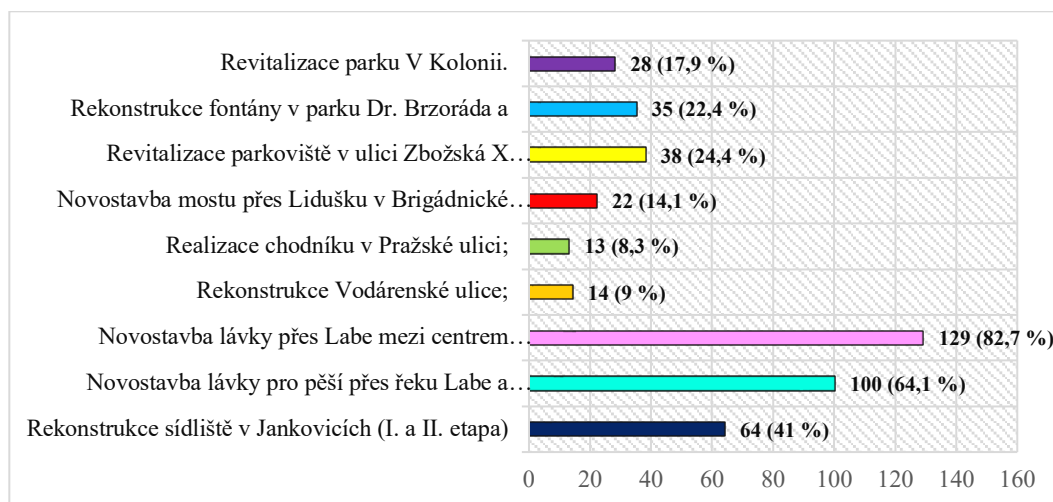
8.3.1. Otázka č. 13–14: Které již realizované projekty města shledáváte za nejprínosnější/nejméně přínosné?

Z již dokončených projektů města shledalo nejvíce obyvatel za nejprínosnější projekt novostavbu lávky přes Labe mezi centrem města a Zálabím – 129 (82,7 %). Na druhém místě v počtu ohlasů se umístila další novostavba mostní konstrukce, a to konkrétně lávky pro pěší přes řeku Labe a plavební komoru Na Ostrově, kterou označilo 100 respondentů (64,1 %). Početnější množství ohlasů obdržela také rekonstrukce sídliště v Jankovicích (I. a II. etapa) – 64 ohlasů (41 %). V rámci následující otázky označili obyvatelé za nejméně přínosný naopak projekt rekonstrukce fontány v parku Dr. Brzoráda – 70 ohlasů (44,9 %).

Posloupnost umístění těchto projektů byla předpokládána, jelikož v případě mostních konstrukcí došlo ke značnému usnadnění pohybu po městě a v případě

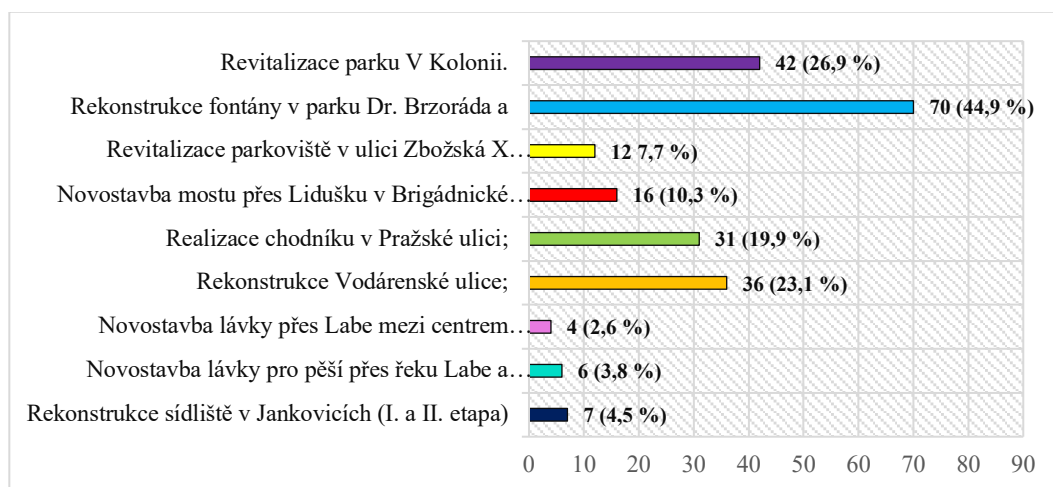
sídliště Jankovice došlo ke zkvalitnění života obyvatel této lokality, ve které jich žije nad tři tisíce – cirká 20 % obyvatel města.

Graf 19: Nejpřínosnější realizované projekty města v rámci veřejného mínění

Zdroj: autor

Graf 20: Nejméně přínosné realizované projekty města v rámci veřejného mínění

Zdroj: autor

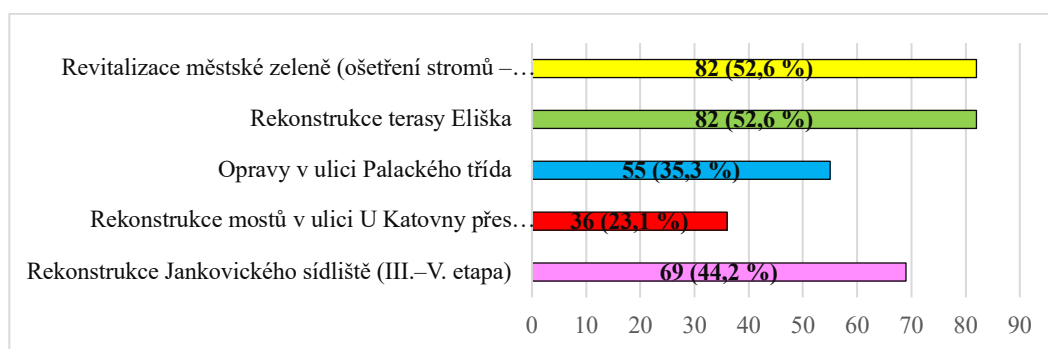
8.3.2. Otázka č. 15–16: Které probíhající projekty města shledáváte za přínosné/méně přínosné?

Ze současně realizovaných projektů respondenti považovali ve stejné míře za nejvíce přínosné dva projekty, a to revitalizaci veřejné zeleně a rekonstrukci terasy Eliška – oba 82 ohlasů (52,6 %). Závěrečné etapy sídliště v Jankovicích se umístily, stejně jako předešlé již uskutečněné etapy, na třetí pozici v počtu ohlasů – 69 (44,2 %). V následující otázce označil největší počet respondentů, za nejméně

přínosný současně probíhající projekt, rekonstrukci mostů v ulici U Katovny přes Malé a Velké Valy – 46 ohlasů (29,5 %).

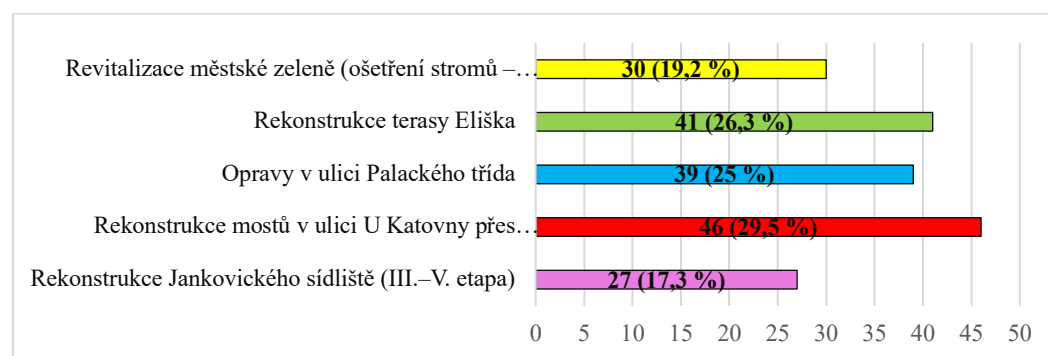
V této části žebříček opět definuje míra veřejného zájmu. Patrně z důvodu nebezpečného stavu topolových alejí situovaných podél řeky Labe v prostředí železničního mostu a dalších takových stromů ve městě, hlasovali obyvatelé právě pro tento projekt. Vysoká četnost hlasů pro projekt rekonstrukce terasy Eliška, která představuje odpočinkovou zónu situovanou u Náměstí Přemyslovců, je patrně v souvislosti s výše zjištěným zájmem obyvatelů na navýšení počtu odpočinkových zón v této oblasti.

Graf 21: Nejpřínosnější současně realizované projekty města v rámci veřejného mínění

Zdroj: autor

Graf 22: Nejméně přínosné současně realizované projekty města v rámci veřejného mínění

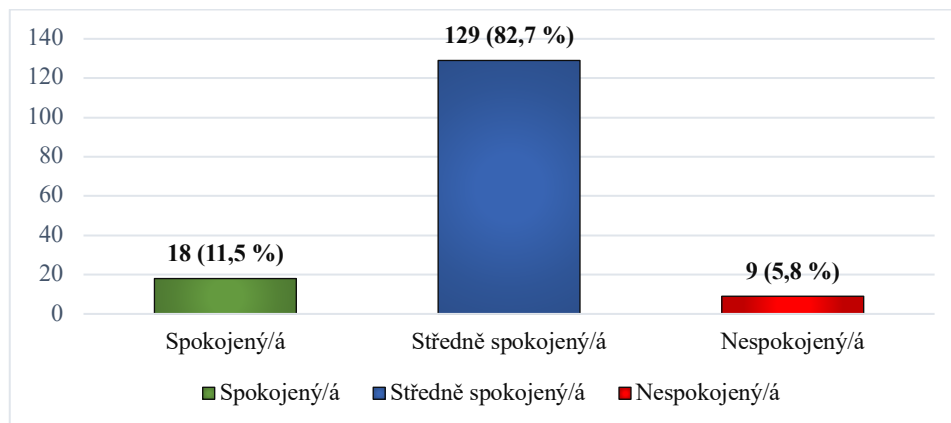
Zdroj: autor

8.3.3. Otázka č. 17: Jak hodnotíte současný stav všech veřejných prostranství města?

V závěrečné části dotazníku respondenti hodnotili celkový stav veřejných prostranství města. Nejvyšší počet respondentů jej ohodnotil na stupnici průměrné spokojenosti, tj. 129 (82,7 %). Na stupnici nejvyšší míry spokojenosti označilo stav veřejných prostranství 18 respondentů (11,5 %). Stupeň nejnižší míry spokojenosti

obdržel nejméně ohlasů, tj. 9 (5,8 %). Po porovnání hodnocení, lze tedy konstatovat, že obyvatelé města jsou se stavem veřejných prostranství průměrně spokojeni (52,9 %).

Graf 23: Hodnocení kvality veřejných prostranství města Nymburk z pohledu místních obyvatel

Zdroj: autor

Komparace identifikačních znaků zjistila, že s kvalitou veřejných prostranství jsou nepatrně více spokojeni muži (54,7 %), nežli ženy (51,1 %). Z hlediska věkových skupin jsou poté nejvíce spokojeni obyvatelé ve věku 21–30 let (59,5 %) a 46–60 let (57,5 %). Nejméně jsou spokojeni naopak obyvatelé ve věku 31–45 let (47,5 %). Podle lokality bydliště jsou dále nejvíce spokojeni obyvatelé žijící v lokalitě Jankovice a Staré sídliště (57 %) a na Zálabí (56,5 %) a nejméně jsou spokojeni obyvatelé s bydlištěm v Habeši (45 %).

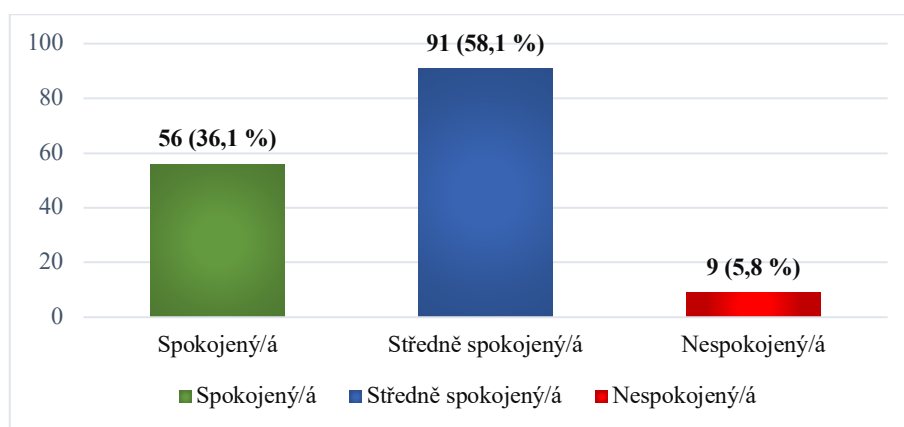
8.3.4. Otázka č. 18: V jaké míře jste spokojen/a s iniciativou města ve zlepšování stavu veřejných prostranství?

Kvalita veřejných prostranství se zvyšuje zejména různými rekonstrukcemi, modernizacemi, revitalizacemi apod. Všechny tyto úpravy zajišťuje vedení města prostřednictvím realizování projektů. V rámci průzkumu byla proto položena také otázka zkoumající spokojenost místních obyvatel s iniciativou současného vedení města na realizaci těchto projektů.

V této otázce 56 respondentů (36,1 %), tedy každý třetí, ohodnotil iniciativu města na stupnici vysoké míry spokojenosti. Nejvyšší počet odpovědí byl znovu zaznamenán u hodnocení průměrné míry spokojenosti, kterou označilo 91 respondentů (58,1 %). Nejnižší stupeň spokojenosti přitom ohodnotilo pouhých 9 respondentů (5,8 %). Po porovnání byla naměřena spokojenost obyvatel ve výši 65 %, z čehož lze konstatovat, že obyvatelé města Nymburk jsou velmi spokojeni

s iniciativou současného vedení města ve věci zkvalitňování stavu veřejných prostranství.

Graf 24: Výsledky odpovědí na otázku: V jaké míře jste spokojen/a s iniciativou města ve zlepšování stavu veřejných prostranství?

Zdroj: autor

Míra spokojenosti u mužů a žen se pohybovala téměř na stejné hodnotě. Z hlediska věkových skupin vykazovala nejvyšší míru spokojenosti skupina obyvatel ve věku 21–30 let (72,5 %). Nejnižší míra spokojenosti byla naopak naměřena u skupiny obyvatel ve věku 15–20 let (61 %). Podle lokality bydliště byly nejpříznivější hodnoty zjištěny u obyvatel nymburského Zálabí (72 %) a Za najdezdem a Všechlapský vrch (83,5 %). Nejméně příznivé hodnoty byly zaznamenány u obyvatel Habeše (57,5 %).

8.3.5. Jaké projekty by mohly zlepšit stav veřejných prostranství ve městě?

V závěrečné otázce mohli respondenti uvést, jaké projekty týkající se úprav veřejných prostranství by si přáli, aby byly v budoucnu městem realizovány. Na tuto otázku se nacházely spíše ojedinělé odpovědi. Vícečetně obyvatelé uváděli navýšení množství veřejné zeleně ve městě, obzvláště v prostoru Náměstí Přemyslovců nebo zřízení parku v Drahelické lokalitě. Více odpovědí představovalo dále navýšení počtu parkovacích ploch, zejména v oblasti Náměstí Přemyslovců a Hlavního nádraží, ve kterém by si mj. obyvatelé přáli provést celkovou rekonstrukci a zvýšit ostrahu. Řada obyvatel také zmínila realizaci projektu, jehož prostřednictvím by došlo ke snížení provozu na Náměstí Přemyslovců, např. zřízení obchvatu okolo Drahelic. Hojněji se vyskytl požadavek na výstavbu nových zařízení pro děti, např. v oblasti bytových novostaveb nebo v parku Ing. Wilhelma Hellwaga.

Ojedinele nebo méně početně byly dále uvedeny například tyto odpovědi: rekonstrukce Zbožské ulice; Palackého třída – protisměrný pruh pro cyklisty; rekonstrukce mostní konstrukce při křížení ulice Dlabačova a Na Ostrově; zřízení pěší zóny na Náměstí Přemyslovců a Palackého třídy; pořízení více mobiliářů na území města, konkrétně odpadkových košů a laviček; rekonstrukce chodníků a zřízení více bezbariérového užívání na území města.

8.4. Shrnutí výsledků průzkumu

Nejvíce jsou obyvatelé města Nymburk spokojeni s osvětlením veřejných prostranství v nočních hodinách. Prostory pro zlepšení představuje zřízení veřejného osvětlení podél Labské stezky, zintenzivnění žárovek a zvýšení počtu veřejného osvětlení v oblastech nymburských sídlišť.

Obyvatelé jsou spokojeni také s iniciativou současně zvoleného vedení města v rámci rozvoje veřejných prostranství. Za nejprínosnější uskutečněné projekty považují ty, které jim značně usnadnily pohyb po městě, a to novostavby mostních konstrukcí, tj. lávky přes Labe mezi centrem města a Zálabím a lávky pro pěší přes řeku Labe a plavební komoru Na Ostrově. Ze současně realizovaných projektů považují ve stejné míře na nejprínosnější revitalizaci veřejné zeleně a rekonstrukci terasy Eliška.

Spokojeni jsou obyvatelé dále s množstvím městských parků a dalších míst sloužících k rekreaci v přírodě a s bezpečností veřejných prostranství. Prostory pro zlepšení v rámci bezpečnosti představuje zvýšení ostrahy v místech Hlavního nádraží a městských parků, zejména v parku U Vodárenské věže, Pod Hradbami a Na Ostrově. Zvýšení spokojenosti po stránce městských parků by přineslo například zřízení parku v lokalitě Drahelice.

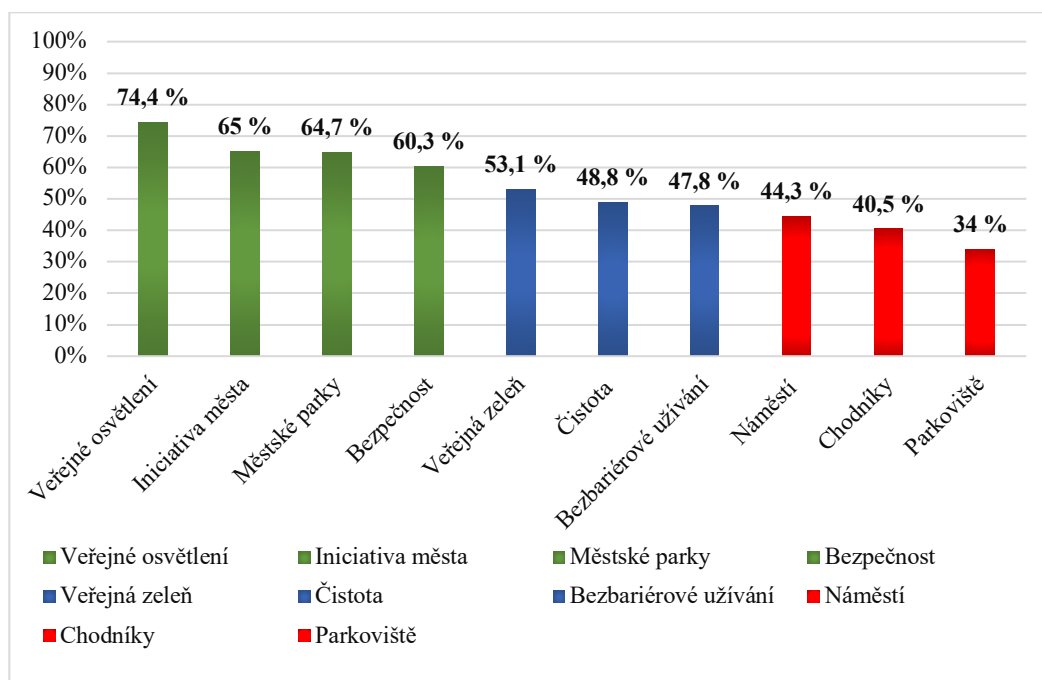
Průměrně spokojeni jsou obyvatelé města s množstvím veřejné zeleně, kdy hlavní nedostatek představuje množství zeleně v oblasti nymburského centra. Průměrně jsou obyvatelé dále spokojeni s čistotou veřejných prostranství, přičemž by ocenili, kdyby byla zajištěna větší údržba čistoty zejména v prostoru Hlavního nádraží a městských parků. Průměrná spokojenost byla zjištěna i v rámci vybavenosti veřejných prostranství o bezbariérové užívání, přičemž hlavní nedostatek obyvatelé opět shledávají v prostoru Hlavního nádraží, především v místech autobusových zastávek a vlakových nástupišť.

Se stavem Náměstí Přemyslovců jsou obyvatelé spokojeni lehce podprůměrně. Ke zvýšení spokojenosti by podle jejich názoru přispělo navýšení množství veřejné zeleně, zejména stromů, z důvodu většího zastínění tohoto místa nebo zřízení vodního prvku, jako fontánky, kašny či pítka. Dále by obyvatelé uvítali, kdyby se na náměstí snížil dopravní provoz.

Méně spokojeni jsou obyvatelé se stavem anebo počtem chodníků na území města a s počtem parkovacích ploch, se kterým je spokojený pouze každý třetí obyvatel města. V rámci chodníků by obyvatelé uvítali rekonstrukce či novostavby těchto objektů zejména v ulicích Purkyňova, V Kolonii a Maršála Koněva, konkrétně v úseku čerpací stanice MOL – hospoda Na Růžku. Ke zvýšení spokojenosti v problematice nedostatečného počtu parkovacích ploch by podle mínění obyvatel napomohlo navýšení počtu těchto ploch především v prostoru Náměstí Přemyslovců a Hlavního nádraží.

Z výsledku otázky zkoumající spokojenost s celkovým stavem veřejných prostranství a též po porovnání všech okruhů průzkumu lze konstatovat, že nymburští obyvatelé jsou průměrně spokojeni se současným stavem veřejných prostranství města. Kromě Náměstí Přemyslovců je dalším místem s největším počtem nedostatků prostor Hlavního nádraží, které podle názoru obyvatel postrádá například dostatečný počet parkovacích ploch, vybavenost o bezbariérové užívání a je také místem, ve kterém se obyvatelé cítí nejméně bezpečně.

Graf 25: Průměrná spokojenost v rámci jednotlivých okruhů

Zdroj: autor

ZÁVĚR

Teoretická část se z počátku zabývala rozbohem pojmu veřejný prostor, který lze chápat ze dvou přístupů. První pohlíží na veřejný prostor jako na prostor nemateriální povahy, jenž je označován jako tzv. veřejná sféra, která poskytuje prostor pro různé veřejné debaty. Stěžejně se práce věnovala druhému přístupu zaměřenému na jeho materiální podobu, kterou ztělesňují tzv. veřejná prostranství, jejichž rozboru byly věnovány nadcházející kapitoly této části.

V souvislosti s praktickou částí byla samostatná část této práce věnována analýze veřejných prostranství města Nymburk, kdy v úvodu byla stručně shrnuta jeho historie, poloha a obyvatelstvo. Následovala analýza složek životního prostředí, které se odrážejí na kvalitě veřejných prostranství, tj. ovzduší a hluk. Další kapitoly popisovaly jednotlivé typy veřejného prostranství města, včetně veřejného osvětlení, které je nedílnou součástí všech těchto prostorů. Zvláštní kapitoly se týkaly dosavadního rozvoje veřejných prostranství a způsobů komunikace mezi městem a jeho obyvateli v rámci zkvalitňování těchto míst.

Praktická část se zaměřila na průzkum spokojenosti obyvatel města Nymburk s kvalitou veřejných prostranství města, což bylo také primárním cílem průzkumu. Sekundárně se průzkum snažil zjistit, která konkrétní místa se podle obyvatel nachází v nejvíce nekvalitním stavu. V souvislosti s realizací průzkumu projevilo vedení města zájem o zpracované výsledky, které jej mohou upozornit na nedostatky nebo mohou posloužit jako inspirace při projektování nových úprav ve městě.

Z průzkumu vyšlo najevo, že za veřejně přístupné místo, které se nachází v nejméně kvalitním stavu, považují obyvatelé města prostor Hlavního nádraží, které podle jejich názoru postrádá například dostatečný počet parkovacích ploch, vybavenost o bezbariérové užívání a je také místem, ve kterém se obyvatelé cítí nejméně bezpečně. Další místo s řadou nedostatků představuje Náměstí Přemyslovců, ve kterém se podle mínění obyvatel nachází rovněž nedostatečný počet parkovacích ploch, dále veřejné zeleně a obyvatele mimo jiné zatěžuje vysoká četnost projíždějících vozidel.

V otázce spokojenosti místních obyvatel s kvalitou veřejných prostranství města Nymburk průzkum dále zjistil, že jsou spokojeni s veřejným osvětlením, iniciativou současně zvoleného vedení města v rámci rozvoje těchto míst, s počtem

parků a s bezpečností veřejných prostranství. Průměrně spokojeni jsou obyvatelé s čistotou těchto míst, s množstvím veřejné zeleně a s vybaveností veřejných prostranství o bezbariérové užívání. Nespokojeni jsou naopak se stavem Náměstí Přemyslovců, chodníků a zejména s počtem parkovacích ploch. Závěrem lze konstatovat, že v celkovém porovnání jsou místní obyvatelé průměrně spokojeni s kvalitou veřejných prostranství města Nymburk.

RESUMÉ

This diploma thesis in the theoretical part deals with the analysis of the concept of public space, which can be understood from two approaches. The first one perceives public space as a space of immaterial form, which is referred to as the so-called public sphere, which gives space for various public debates. This thesis deals with the second approach, which focuses on the material form of public space, the so-called public places. The following chapters of this part deals with description of this concept.

In connection with the practical part, a separate part of this thesis was devoted to the analysis of the public places of the city of Nymburk, where the introduction briefly summarised its history, location and population. This was followed by chapters analysing the different types of public places, including public lighting. Specific chapters were devoted to the development of public places to date and the ways in which the city and its inhabitants communicate to improve these places.

The practical part focused on a research of the satisfaction of the residents of Nymburk with the quality of public places in the town. The research showed that the public place that is in the least quality condition according to the residents is the Central Station, which according to them missing, for example, enough number of parking spaces, barrier-free use and is also the least safe place in the city. The research also found that local residents are satisfied with public lighting, the initiative of the current elected city leadership in developing these places, the number of parks and the safety of public places. On average, residents are satisfied with the cleanliness of public places, the quantity of public green, and with the facilities for barrier-free use in public spaces. On the contrary, residents are dissatisfied with the condition of Premyslids Square, pavements and especially with the number of parking spaces. In conclusion, it can be stated that in the overall comparison the residents of the city are on average satisfied with the quality of public places in Nymburk.

POUŽITÁ LITERATURA

Tištěné zdroje:

ARENDOVÁ, Hannah. *Vita activa*. Praha: Oikoymenh, 2008. 431 stran. ISBN 978-80-7298-185-4.

ČERNÍN, Karel. Veřejná prostranství: terra incognita. *Právnick*. Praha: Ústav státu a práva AV ČR, 2016, **155**(10/2016), 803-817. ISSN 0231-6625.

DVOŘÁKOVÁ, Vladimíra. *Evropeizace veřejné sféry*. V Praze: C.H. Beck, 2010. Beckova edice ekonomie. 176 stran. ISBN 978-80-7400-193-2.

HABERMAS, Jürgen, Sara LENNOX a Frank LENNOX. The Public Sphere: An Encyclopedia Article. *New German Critique*. Durham, USA: Duke University Press, 1974, (3, Autumn), 49-55. Dostupné z: doi:10.2307/487737

HABERMAS, Jürgen. Strukturální přeměna veřejnosti: zkoumání jedné kategorie občanské společnosti. Praha: Filosofía, 2000. Morální a politická filosofie. 394 stran. ISBN 80-700-7134-6.

JENIŠTA, Jan, Václav DVOŘÁK a Martina MERTO VÁ. *Bilance: umění ve veřejném prostoru Olomouce v letech 1945-1989*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta, 2016. 303 stra. ISBN 978-80-87895-80-1.

KALNÝ, Miroslav. *Soukromý zájem ve veřejném prostoru*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2017. 190 stran. ISBN 978-80-261-0707-1.

KOCOUREK, Jaroslav. *Nymburk: královské město na Labi*. Nymburk: Ulrych Ivan - Nakladatelství Vega-L, 2018. 175 stran. ISBN 978-80-88072-40-9.

KRATOCHVÍL, Petr (ed.). *Architektura a veřejný prostor*. Praha: Zlatý řez, 2012. 165 stran. ISBN 978-80-903826-4-0.

KRATOCHVÍL, Petr. *Městský veřejný prostor*. Praha: Zlatý řez, 2015. 192 stran. ISBN 978-80-88033-00-4, str. 11-12.

KRATOCHVÍL, Petr (ed.). *Veřejný prostor v ohrožení?: Aktuální problémy městského veřejného prostoru z pohledu společenskovedních disciplín*. Praha: Artefactum, 2018. 144 stran. ISBN 978-80-88283-18-8.

LIBERDOVÁ, Eva. *Řešení veřejných prostranství a budov pro osoby s omezenou schopností pohybu a orientace: správné příklady a chyby z praxe*. Praha: Profi Press, 2016. 46 stran. ISBN 978-80-86726-78-6.

MOECKLI, Daniel. *Exclusion from Public Space: A Comparative Constitutional Analysis*. New York: Cambridge University Press, c 2016. 578 stran. ISBN 978-1-107-15465-0.

Perspektivy území III.: Veřejné prostory a prostranství. Praha: České vysoké učení technické v Praze, 2015. 91 stran. ISBN 978-80-01-05710-0.

POSPĚCH, Pavel. *Od veřejného prostoru k nákupním centrům: svět cizinců a jeho regulace*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2015. Studie (Sociologické nakladatelství). 194 stran. ISBN 978-80-7419-186-2.

SPALOVÁ, Barbora a Václav UMLAUF. *Ruprechtice: veřejný prostor podle mentálních map*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2017. 188 stran. ISBN 978-80-246-3504-0.

ŠILHÁNKOVÁ, Vladimíra. *Veřejné prostory jako prostředek pro podporu místního cestovního ruchu*. Vyd. 1. Hradec Králové: Civitas per populi, 2006. 65 stran. ISBN 80-903813-2-4.

ŠILHÁNKOVÁ, Vladimíra. *Veřejné prostory v územně plánovacím procesu*. Brno: 2003. 144 stran. ISBN: 80-214-2505-9.

ŠTENCEL, Václav, Vladimír SOUČEK a Drahoslav ŠONSKÝ. *Architektonické úpravy veřejných prostranství*. Praha: Státní nakladatelství technické literatury, 1983. 172 stran. ISBN 04-726-83.

The City at Eye Level. 2. Delft, the Netherlands: Eburon Academic Publishers, 2016. 338 stran. ISBN 978-90-5972-999-5.

Veřejný prostor, veřejná prostranství: sborník z konference AUÚP, Znojmo 21.-22.11.2013. Brno: Ústav územního rozvoje, 2013. 79 stran. ISBN 978-80-87318-27-0.

VIČAROVÁ HEFNEROVÁ, Hana. *Ochrana veřejného zájmu v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu*. Praha: Leges, 2018. Teoretik. 240 stran. ISBN 978-80-7502-272-1.

Elektronické publikace:

Energetické služby se zaručeným výsledkem (EPC): Příručka pro veřejné zadavatele [online]. Praha: Asociace poskytovatelů energetických služeb, 2016 [cit. 2023-03-03]. nestránkováno. Dostupné z: https://www.mpo.cz/assets/cz/energetika/energeticka-ucinnost/energeticke-sluzby/2017/8/EPC-brochure_FINAL.pdf

Katrin a Guido TIEMANN. *Europeanising European Public Spheres*. Brussels, Belgium: European Union, c 2020. 149 stran. ISBN 978-92-846-6864-9. DOI 10.2861/795907. Dostupné z: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2020/654628/IPOL_STU\(2020\)654628_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2020/654628/IPOL_STU(2020)654628_EN.pdf)

Media Texthack Team. *Media Studies 101: A Creative Commons Textbook* [online]. Victoria, Canada: BCcampus, 2014 [cit. 2023-03-13]. 423 stran. ISBN 978-0-473-28649-1. Dostupné z: <https://opentextbc.ca/mediastudies101/>

PORSENNA o.p.s. *Jak na chytré veřejné osvětlení: Příručka pro města a obce*. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 2017. 65 stran. Dostupné z: <https://www.porsennaops.cz/uploads/media/default/0001/01/f057da44e897bae73e0744968b7c4282c1d7f7c0.pdf>

Principy tvorby veřejných prostranství [online]. Brno: Kancelář architekta města Brna, 2019 [cit. 2022-11-08]. 273 stran. Dostupné z: <https://kambrno.cz/wp-content/uploads/2019/10/PTVP-full.pdf>.

Strategie rozvoje města Nymburk 2020-2023 [online]. Nymburk: MěÚ Nymburk, 2020 [cit. 2022-06-08]. 106 stran. Dostupné z: www.mesto-nymburk.cz/assets/File.ashx?id_org=10823&id_dokumenty=9414

ŠIMKOVÁ, Hana. *Veřejná prostranství aneb jak udělat veřejný prostor dobře: Implementace Politiky architektury a stavební kultury ČR* [online]. Praha, Brno: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Ústav územního rozvoje, 2019 [cit. 2022-10-11]. 44 stran. ISBN 978-80-87318-75-1. Dostupné z: <https://www.uur.cz/media/lkldo2wd/pa-implementace-2-2-3-2019-03-11.pdf>

TUŠER, Jaroslav. *Obec a územní plánování: postavení a činnost obcí v územním plánování* [online]. Vydání: čtvrté. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, odbor územního plánování, 2019 [cit. 2022-08-23]. 41 stran. ISBN 978-80-7538-216-0. Dostupné z: <https://www.uur.cz/media/jo0djkgx/obec-a-up-uaur-2019-08-14.pdf>

Tisková zpráva města Nymburk: Hlasování participativního rozpočtu skončilo, přinášíme výsledky [online]. Nymburk: Městský úřad Nymburk, 2021 [cit. 2023-03-08]. 1 strana. Dostupné z: <https://www.meu-nbk.cz/files/tiskove-zpravy/tz-1620214462.pdf>

VENDLOVÁ, Olga. *Veřejné osvětlení bude více šetřit městkou pokladnu* [online]. Nymburk: Městský úřad Nymburk, 2022 [cit. 2023-03-03]. 1 strana. Dostupné z: https://www.mesto-nymburk.cz/assets/File.ashx?id_org=10823&id_dokumenty=15105

Veřejný prostor, veřejná prostranství: sborník z konference AUÚP, Znojmo 21.-22.11.2013. Brno: Ústav územního rozvoje, 2013. 79 stran. ISBN 978-80-87318-27-0. Dostupné z: <https://adoc.pub/veejny-prostor-veejna-prostranstvi-sbornik-z-konference-auup.html>

Právní předpisy:

Zákony:

ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon České národní rady o místních poplatcích. In: *Sbírka zákonů*. Praha: Česká národní rada, 1990, ročník 1990, částka 92, číslo 565. Dostupné také z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=1990&typeLaw=zakon&what=Rok>

ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon o obcích (obecním zřízení). In: *Sbírka zákonů*. Praha: Parlament, 2000, ročník 2000, částka 38, číslo 128. Dostupné také z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2000&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=12>

ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon o pozemních komunikacích. In: *Sbírka zákonů*. Praha: Parlament, 1997, ročník 1997, částka 3, číslo 13. Dostupné také z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2000&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=12>

ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů. In: *Sbírka zákonů*. Praha: Parlament, 2000, ročník 2000, částka 98, číslo 361. Dostupné také z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2000&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=12>

ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon správní řád. In: *Sbírka zákonů*. Praha: Parlament, 2004, ročník 2004, částka 174, číslo 500. Dostupné také z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=174&typeLaw=zakon&what=Cislo_castky

ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon stavební zákon. In: *Sbírka zákonů*. Praha: Parlament, 2021, ročník 2021, částka 124, číslo 283. Dostupné také z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=124&typeLaw=zakon&what=Cislo_castky

SPOJENÉ KRÁLOVSTVÍ. Zákon o veřejném pořádku z roku 1986. Londýn, Spojené království: Parlament Spojeného království, 1986. Dostupné také z: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1986/64/contents/enacted>

Vyhlášky:

ČESKÁ REPUBLIKA. Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2021, ročník 2021, částka 159, číslo 360. Dostupné také z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2000&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=12>

ČESKÁ REPUBLIKA. Vyhláška o obecných požadavcích na využívání území. In: *Sbírka zákonů*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2006, ročník 2006, částka 163, číslo 501. Dostupné také z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=163&typeLaw=zakon&what=Cislo_castky

ČESKÁ REPUBLIKA. Vyhláška o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb. In: *Sbírka zákonů*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2009, ročník 2009, částka 129, číslo 398. Dostupné také z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=163&typeLaw=zakon&what=Cislo_castky

Normy:

ČSN 73 6110. Projektování místních komunikací. Praha: *Český normalizační institut*, c 2006.

ČSN 83 9001: Sadovnictví a krajinářství. Praha: *Český normalizační institut*, c 1999.

Internetové zdroje:

Busta Boženy Němcové. *Středočeská vědecká knihovna v Kladně* [online]. Kladno: Středočeská vědecká knihovna v Kladně, příspěvková organizace, c 2017 [cit. 2023-03-02]. Dostupné z: https://ipac.svkkk.cz/ar1-kl/cs/detail/?&idx=kl_us_auth*0292228

Co je veřejný prostor a kdo jej utváří? *MAKS* [online]. Říčany: Mediální a komunikační servis Říčany, (c) 2020, 3. 3. 2017 [cit. 2020-11-08]. Dostupné z: <https://www.maks-ricany.cz/maks/co-je-verejny-prostor-a-kdo-jej-utvari>

Demografická ročenka měst - 2012–2021: Nymburk. *Český statistický úřad* [online]. Praha: Český statistický úřad, 31.08.2022 [cit. 2023-03-14]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/142757704/13006621348.pdf/95e2a3cd-ff1c-4f16-8a71-e51f44454cda?version=1.1>

Dopravní informace: Cestování veřejnou dopravou po městě a v regionu. *Město a městský úřad Nymburk* [online]. Nymburk: MěÚ Nymburk [cit. 2022-06-08]. Dostupné z: <http://www.mesto-nymburk.cz/index.php?sekce=1&idO=76>

European public sphere: a new online media offer for young Europeans. *European Commission* [online]. Brussels, Belgium: European Commission, (c) 2016, 08 July 2022 [cit. 2022-11-23]. Dostupné z: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/funding/european-public-sphere-new-online-media-offer-young-europeans>

Hlášení závad. *Nymburk* [online]. Nymburk: Městský úřad Nymburk [cit. 2023-03-08]. Dostupné z: <https://www.mesto-nymburk.cz/hlaseni%2Dzavad/ds-1078/p1=1006>

Hlukové mapy 2017. *Ministerstvo zdravotnictví České republiky* [online]. Praha: Ministerstvo zdravotnictví [cit. 2023-03-07]. Dostupné z: <https://geoportal.mzcr.cz/shm/>

Jasan na Husově náměstí. *Ústřední seznam ochrany přírody* [online]. Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, c 2023 [cit. 2023-03-02]. Dostupné z: https://drusop.nature.cz/ost/chrobjekty/pstromy/index.php?SHOW_ONE=1&ID=10538

Kostel sv. Jiljí: děkanský kostel; kostel sv. Mikuláše. *Národní památkový ústav: Památkový katalog* [online]. Praha: Národní památkový ústav, c 2015 [cit. 2023-03-15]. Dostupné z: <https://pamatkovykatalog.cz/kostel-sv-jilji-2152276>

Mariánský sloup: sloup se sousoším; Mariánský sloup se sochami sv. Václava, sv. Josefa, sv. Floriána a sv. Jiljí. *Národní památkový ústav: Památkový katalog* [online]. Praha: Národní památkový ústav, c 2015 [cit. 2023-03-15]. Dostupné z: <https://pamatkovykatalog.cz/mariansky-sloup-12242452>

MĚSTO NYMBURK (NYMBURK). *Monitor: kompletní přehled veřejných financí* [online]. Praha: Ministerstva financí, c 2013 [cit. 2023-03-18]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/ucetni-jednotka/00239500/rozpocet/vydaje-odvetvovy?rad=j&obdobi=2212>

Mozaiky na chodnících – znáte jejich názvy?. *Praha Neznámá: průvodce po pražských čtvrtích* [online]. Praha: Praha Neznámá, (c) 2022 [cit. 2022-11-24]. Dostupné z: <https://www.prahaneznama.cz/jine-zajimavosti/mozaiky-na-chodnicich-znate-jejich-nazvy/>

Nymburk. *Místopisy.cz: místopisný průvodce po České republice s jedinečnými informacemi na jednom místě* [online]. Valašské Meziříčí: WANET [cit. 2023-03-13]. Dostupné z: <https://www.mistopisy.cz/pruvodce/obec/7310/nymburk/>

- Nymburské parky. *Turistické informační centrum Nymburk* [online]. Nymburk: Turistické informační centrum Nymburk, © 2013 [cit. 2022-06-08]. Dostupné z: <http://www.mesto-nymburk.cz/infocentrum/index.php?stranka=parky>
- Nymburský měšec: participativní rozpočet. *Mobilní rozhlas: participativní rozpočty* [online]. Úřad MČ Praha 15, : Město Nymburk [cit. 2023-03-08]. Dostupné z: <https://participace.mobilnirozhlas.cz/nymburskymesec/#!/kontakt>
- Nymburský měšec: Participativní rozpočet* [online]. Nymburk: Městský úřad Nymburk [cit. 2023-03-08]. Dostupné z: <https://mojeobec.kr-stredocesky.cz/portal/paroz/nymburk>
- Odbor životního prostředí. *Nymburk* [online]. Nymburk: Městský úřad Nymburk, 2022 [cit. 2023-03-18]. Dostupné z: <https://www.mesto-nymburk.cz/popis%2Dcinnosti/ds-1122/p1=9902>
- Park Na Ostrově. *Turistické informační centrum Nymburk* [online]. Nymburk: Turistické informační centrum Nymburk, c 2013 [cit. 2022-06-08]. Dostupné z: <http://www.mesto-nymburk.cz/infocentrum/index.php?stranka=park-na-ostrove>
- Plzeňská deska. *Křížky a vetřelci: Katalog drobného umění na území Plzně* [online]. Plzeň: Pěstuj prostor, 2015 [cit. 2022-11-24]. Dostupné z: <http://krizkyavetrelci.plzne.cz/katalog/dilo/2298/>
- Program Parky. *Proměny pro města: Jak proměnit park či veřejný prostor* [online]. Praha: Nadace proměny Karla Komárka [cit. 2022-11-08]. Dostupné z: <https://www.promenypromesta.cz/cz/verejny-prostor/program-parky.html>
- Projekty Města Nymburk. *Město Nymburk* [online]. Nymburk: Městský úřad Nymburk, 2019 [cit. 2023-03-02]. Dostupné z: <https://www.meu-nbk.cz/projekty/>
- Rajonizace Městské policie Nymburk: Strážníci budou mít na starost konkrétní oblast. In: *Rádio Patriot: Informační portál pro Střední Polabí* [online]. Nymburk: Rádio Patriot, 23. 2. 2017 [cit. 2023-03-20]. Dostupné z: <https://radiopatriot.cz/rajonizace-mestske-policie-nymburk-straznici-budou-mit-nastarosti-konkretni-oblast/>
- Skupiny sociální věkové (MSgS). *Sociologická encyklopedie* [online]. Praha: Sociologický ústav AV ČR, c 2017 [cit. 2023-03-20]. Dostupné z: [https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Skupiny_sociáln%C3%AD_věkové_\(MSgS\)](https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Skupiny_sociáln%C3%AD_věkové_(MSgS))
- Slovník spisovného jazyka českého* [online]. Praha: Ústav pro jazyk český, c 2011 [cit. 2022-10-07]. Dostupné z: <https://ssjc.ujc.cas.cz/search.php?db=ssjc>
- Socha sv. Jana Nepomuckého. *Národní památkový ústav: Památkový katalog* [online]. Praga: Národní památkový ústav, c 2015 [cit. 2023-03-15]. Dostupné z: <https://pamatkovykatalog.cz/socha-sv-jana-nepomuckeho-12633209>
- The Future of Cities. *European Commission: official website* [online]. Brussels, Belgium: European Union, © 1995-2022 [cit. 2022-07-30]. Dostupné z: <https://urban.jrc.ec.europa.eu/thefutureofcities/space-and-the-city#the-chapter>

Ústřední seznam kulturních památek: Památkový katalog. *Národní památkový ústav* [online]. Praha: Národní památkový ústav, (c) 2015 [cit. 2023-03-07]. Dostupné z: <https://pamatkovykatalog.cz/uskp>

Vývoj obyvatelstva ve městě Nymburk. *Český statistický úřad* [online]. Praha: Český statistický úřad [cit. 2023-03-14]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/11240/17829520/Nymburk.pdf/3ddac435-7c0d-45dc-a248-b3914d96a306>

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1: Nymburské symboly – podélná vlajka	31
Obr. 2, 3 Poloha města Nymburk v rámci území České republiky	32
Obr. 4: Hluková stopa ve městě	34
Obr. 5: Prostorová koncepce parku Na Ostrově.....	36
Obr. 6, 7: Park Na Ostrově – vybrané úseky	36
Obr. 8, 9: Prostorová koncepce parku Pod Hradbami.....	37
Obr. 10: Park Hrdinů	38
Obr. 11: Park Dr. Antonína Brzoráda – vybraný úsek	38
Obr. 12: Prostorová koncepce parků Dr. Antonína Brzoráda a Hrdinů.....	39
Obr. 13, 14: Prostorová koncepce parků V Kolonii a Ing. Wilhelma Hellwaga	39
Obr. 15: Nejfrekventovanější místní komunikace ve městě.....	42
Obr. 16: Kostelní náměstí.....	43
Obr. 17: Morový sloup na Náměstí Přemyslovců.....	43
Obr. 18, 19, 20, 21: Památkově chráněné objekty na Náměstí Přemyslovců.....	44
Obr. 22: Náměstí Přemyslovců.....	46
Obr. 23, 24: Předchozí vs. současná lávka spojující centrum města a Zálabí	50
Obr. 25, 26: Předchozí vs. současná lávka přes řeku Labe a plavební komoru navazující na nymburské zdymadlo	50
Obr. 27, 28: Předchozí vs. současný prostor na křižovatce Zbožské a Boleslavská ulice	51
Obr. 29, 30, 31, 32: Vybrané lokality sídliště Jankovice – předchozí vs. současná podoba	52
Obr. 33: On-line mapa nahlášených závad ve městě	54
Obr. 34: Rozdělení města Nymburk do šesti lokalit	60

SEZNAM TABULEK

Tab. 1: Věkové složení obyvatelstva	32
Tab. 2: Vybrané projekty města Nymburk	53
Tab. 3: Odpovědi respondentů na otázku: Které lokality by měly být obohaceny o veřejnou zeleň?	64
Tab. 4: Vybrané projekty	76

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1: Nahlášené závady prostřednictvím aplikace Hlášení závad	54
Graf 2: Zastoupení respondentů podle pohlaví.....	59
Graf 3: Věkové rozložení respondentů	60
Graf 4: Rozložení respondentů podle lokality bydliště.....	61
Graf 5: Výsledky hodnocení množství veřejné zeleně.....	61
Graf 6: Počet odpovědí na otázku č. 5: Nachází se ve městě dostatečný počet parků či jiných míst určených k rekreaci v přírodě?	62
Graf 7: Průměrná spokojenost s počtem parků a dalších prostorů určených k rekreaci v přírodě podle věkových skupin.....	63
Graf 8: Výsledky hodnocení čistoty veřejných prostranství	64
Graf 9: Výsledky odpovědí na otázku č. 7: V jaké míře jste spokojen/a se současným stavem chodníků?	66
Graf 10: Odpovědi na otázku č. 8: Jsou veřejná prostranství v nočních hodinách dostatečně osvětleny?	67
Graf 11: Spokojenost obyvatel s veřejným osvětlením podle lokality bydliště	68
Graf 12: Výsledky odpovědí na otázku: Přijdou Vám veřejná prostranství v denních či nočních hodinách bezpečná?.....	69
Graf 13: Spokojenost s bezpečností ve veřejných prostranství z hlediska věkových skupin	70
Graf 14: Procentuální zastoupení nejpočetnějších odpovědí z celkového počtu respondentů.....	71
Graf 15: Výsledky hodnocení vybavenosti veřejných prostranství o bezbariérové užívání	71
Graf 16: Míra spokojenosti s vybaveností veřejných prostranství o bezbariérové užívání u osob ve věku 61 let a více	72
Graf 17: Výsledky odpovědí na otázku č. 11 – Nachází se ve městě dostatečný počet parkovacích ploch?	73
Graf 18: Počet odpovědí na otázku č. 12: V jaké míře jste spokojeni se současným stavem Náměstí Přemyslovců?	74
Graf 19: Nejprínosnější realizované projekty města v rámci veřejného mínění	77
Graf 20: Nejméně přínosné realizované projekty města v rámci veřejného mínění	77
Graf 21: Nejprínosnější současně realizované projekty města v rámci veřejného mínění	78
Graf 22: Nejméně přínosné současně realizované projekty města v rámci veřejného mínění	78
Graf 23: Hodnocení kvality veřejných prostranství města Nymburk z pohledu místních obyvatel	79
Graf 24: Výsledky odpovědí na otázku: V jaké míře jste spokojen/a s iniciativou města ve zlepšování stavu veřejných prostranství?	80
Graf 25: Průměrná spokojenost v rámci jednotlivých okruhů.....	82

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 – Dotazník: Průzkum kvality veřejných prostranství města Nymburk z pohledu tamních obyvatel

DOTAZNÍK

Průzkum kvality veřejných prostranství města Nymburk z pohledu tamních obyvatel

Dobrý den,

chtěla bych Vás požádat o vyplnění tohoto krátkého anonymního dotazníku k mé diplomové práci. Dotazník analyzuje spokojenost nymburských obyvatel se současným stavem veřejných prostranství ve městě.

IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE (* povinné)

1. Uveďte své pohlaví *

- Muž
- Žena

2. Věková skupina *

- 15 – 20 let
- 21 – 30 let
- 31 – 45 let
- 46 – 60 let
- 61 – 75 let
- 76 let a více

3. V jaké lokalitě žijete? *

- Centrum
- Za nadjezdem a Všechlapský vrch
- Habeš
- Jankovice a Staré sídliště
- Drahelice
- Zálabí

VEŘEJNÁ ZELENĚ (* povinné)

4. Jak hodnotíte množství veřejné zeleně? *

velmi uspokojivé 1 2 3 neuspokojivé

5. Nachází se ve městě dostatečný počet parků či jiných míst, které slouží jako místa k rekreaci v přírodě? *

- Ano
 Ne
-

Dobrovolné: Které lokality by měly být obohaceny o park či jinou veřejnou zeleně?

.....
.....
.....
.....

ČISTOTA (* povinné)

6. Jak hodnotíte čistotu veřejných prostranství? *

velmi uspokojivá 1 2 3 neuspokojivá

Dobrovolné: Ve kterých lokalitách by měl být kladen větší důraz na udržování čistoty?

.....
.....
.....
.....

BEZPEČNOST (* povinné)

9. Přijdou Vám veřejná prostranství v denních či nočních hodinách bezpečná? *

- Ano
 Ne
-

Dobrovolné: Které lokality by měly být více střeženy?

.....
.....
.....
.....

BEZBARIÉROVÉ UŽÍVÁNÍ (* povinné)

10. Jak hodnotíte vybavenost veřejných prostranství o bezbariérové užívání usnadňující pohyb osobám s omezenou schopností pohybu? *

- velmi uspokojivé 1 2 3 neuspokojivé
-

Dobrovolné: Které lokality ve městě postrádají bezbariérové užívání?

.....
.....
.....
.....

PARKOVACÍ PLOCHY (* povinné)

11. Nachází se ve městě dostatečný počet parkovacích ploch? *

- Ano
 Ne

Dobrovolné: Které lokality by měly být rozšířeny o parkovací plochy?

.....
.....
.....
.....

NÁMĚSTÍ PŘEMYSLOVCŮ (* povinné)

12. V jaké míře jste spokojeni se současným stavem Náměstí Přemyslovců? *

velmi spokojen 1 2 3 nespokojen

Dobrovolné: Jak by mohlo být náměstí obohaceno?

.....
.....
.....
.....

MĚSTSKÉ PROJEKTY TÝKAJÍCÍ SE VEŘEJNÝCH PROSTRANSTVÍ (možnost výběru více odpovědí)**13. Které již realizované projekty města shledáváte za NEJPŘÍNOSNĚJŠÍ?**

- Rekonstrukce sídliště v Jankovicích (I. a II. etapa)
- Novostavba lávky pro pěší přes řeku Labe a plavební komoru na Ostrově
- Novostavba lávky přes Labe mezi centrem města a Zálábím
- Rekonstrukce Vodárenské ulice
- Realizace chodníku v Pražské ulici
- Novostavba mostu přes Lidušku v Brigádnické ulici
- Revitalizace parkoviště v ulici Zbožská X Boleslavská třída
- Rekonstrukce fontány v parku Dr. Brzoráda
- Revitalizace parku V Kolonii

14. Které již uskutečněné projekty města shledáváte za NEJMÉNĚ PŘÍNOSNÉ?

- Rekonstrukce sídliště v Jankovicích (I. a II. etapa)
- Novostavba lávky pro pěší přes řeku Labe a plavební komoru na Ostrově
- Novostavba lávky přes Labe mezi centrem města a Zálábím
- Rekonstrukce Vodárenské ulice
- Realizace chodníku v Pražské ulici
- Novostavba mostu přes Lidušku v Brigádnické ulici
- Revitalizace parkoviště v ulici Zbožská X Boleslavská třída
- Rekonstrukce fontány v parku Dr. Brzoráda
- Revitalizace parku V Kolonii

15. Které probíhající projekty města shledáváte za PŘÍNOSNÉ?

- Rekonstrukce Jankovického sídliště (III. - V. etapa)
- Rekonstrukce mostů v ulici U Katovny přes Malé a Velké Valy
- Opravy v ulici Palackého třída
- Rekonstrukce terasy Eliška
- Revitalizace městské zeleně (ošetření stromů - př. topolové aleje podél Labe)

16. Které probíhající projekty města shledáváte za MÉNĚ PŘÍNOSNÉ?

- Rekonstrukce Jankovického sídliště (III. - V. etapa)
- Rekonstrukce mostů v ulici U Katovny přes Malé a Velké Valy
- Opravy v ulici Palackého třída
- Rekonstrukce terasy Eliška
- Revitalizace městské zeleně (ošetření stromů - př. topolové aleje podél Labe)

ZÁVĚR (* povinné)

17. Jak hodnotíte současný stav všech veřejných prostranství ve městě? *

velmi uspokojivý 1 2 3 neuspokojivý

○ ○ ○

18. V jaké míře jste spokojen/a s iniciativou města ve zlepšování stavu veřejných prostranství? *

velmi spokojen 1 2 3 nespokojen

○ ○ ○

Dobrovolné: Jaké projekty by mohly zlepšit stav veřejných prostranství ve městě?

.....

.....

.....

.....

Děkuji Vám za váš čas a ochotu!

Simona Dobrovolná